

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY POLSKIEGO BANKU KOMÓREK MACIERZYSTYCH ZA 2016 ROK

Sprawozdanie uwzględnia ujawnienia wymagane dla Sprawozdania Zarządu z działalności
Jednostki Dominującej

Warszawa, 29 marca 2017 roku

Oświadczenia Zarządu	5
Oświadczenie Zarządu w sprawie rzetelności sprawozdań	5
Oświadczenie Zarządu w sprawie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	5
Podpisy osób zarządzających	5
Podstawa publikacji	6
1 Organizacja Grupy Kapitałowej	6
1.1 Podstawowe informacje nt. działalności Grupy Kapitałowej PBKM	6
1.2 Opis Grupy Kapitałowej	6
1.3 Opis zmian w organizacji oraz zasadach zarządzania Grupą Kapitałową	8
1.4 Zmiany zasad zarządzania Grupą kapitałową	9
2 Opis działalności Grupy Kapitałowej	9
2.1 Opis podstawowych produktów i usług	9
2.2 Źródła przychodów	10
2.3 Rynki zaopatrzenia.....	11
2.4 Informacje o umowach znaczących dla działalności Grupy Kapitałowej.....	12
2.4.1 Umowy i transakcje z zakresu działalności handlowej	12
2.4.2 Umowy kredytowe i umowy pożyczki	12
2.4.3 Transakcje z jednostkami powiązаныmi	13
2.4.4 Poręczenia i gwarancje	13
2.4.5 Inne umowy istotne, w tym umowy ubezpieczenia, współpracy lub kooperacji	14
2.5 Osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju	14
3 Przegląd sytuacji operacyjno-finansowej Grupy Kapitałowej	15
3.1 Wybrane pozycje z rachunku zysków i strat oraz dane o segmentach sprzedaży	15
3.2 Wybrane pozycje ze sprawozdania z sytuacji finansowej	18
3.3 Wybrane pozycje ze sprawozdania z rachunku przepływów pieniężnych.....	19
3.4 Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe	20
3.5 Zarządzenie zasobami finansowymi.....	20
3.6 Inwestycje.....	21
3.7 Informacje nt. dywidendy	22
3.8 Wykorzystanie środków z emisji papierów wartościowych	22
3.9 Istotne pozycje pozabilansowe	22
3.10 Prognozy wyników finansowych	22
4 Przegląd sytuacji operacyjno-finansowej Polskiego Banku Komórek Macierzystych S.A.	23
4.1 Wybrane pozycje z rachunku zysków i strat oraz dane o segmentach sprzedaży.....	23
4.2 Wybrane pozycje ze sprawozdania z sytuacji finansowej	23
4.3 Wybrane pozycje ze sprawozdania z rachunku przepływów pieniężnych.....	24
4.4 Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe	24
5 Perspektywy rozwoju Grupy Kapitałowej oraz ryzyka i zagrożenia.....	25
5.1 Strategia Grupy Kapitałowej	25

5.2	Perspektywy i czynniki rozwoju Grupy Kapitałowej	26
5.3	Ryzyko prowadzonej działalności	31
5.4	Ryzyko finansowe	41
6	Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego	43
6.1	Zbiór stosowanych zasad ładu korporacyjnego	43
6.2	Informacja na temat zasad od stosowania, których odstąpiono w 2016 r.	44
6.3	System kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych.....	46
6.4	Akcje i akcjonariat.....	47
6.4.1	Kapitał zakładowy oraz akcje własne	47
6.4.2	Akcje w obrocie giełdowym.....	47
6.4.3	Struktura akcjonariatu.....	48
6.4.4	Wykaz akcji i udziałów podmiotów z Grupy Kapitałowej w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących.....	48
6.4.5	Uprawnienia do akcji Spółki.....	49
6.4.6	Ograniczenia związane z akcjami Spółki.....	49
6.4.7	Umowy zawarte pomiędzy akcjonariuszami	50
6.5	Specjalne uprawnienia kontrolne.....	51
6.6	Władze	51
6.6.1	Zarząd.....	51
6.6.2	Rada Nadzorcza.....	53
6.7	Sposób działania i zasadnicze uprawnienia walnego zgromadzenia oraz opis praw akcjonariuszy i sposób ich wykonywania	56
6.8	Opis zasad zmiany statutu.....	57
7	Pozostałe informacje.....	57
7.1	Postępowania przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej.....	57
7.2	Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych	58
7.3	Zagadnienia dotyczące środowiska naturalnego	59
7.4	Informacja o zatrudnieniu.....	59
7.5	Informacje o wszelkich zobowiązaniach wynikających z emerytur i świadczeń o podobnym charakterze dla byłych osób zarządzających, nadzorujących albo byłych członków organów administrujących oraz o zobowiązaniach zaciągniętych w związku z tymi emeryturami, ze wskazaniem kwoty ogółem dla każdej kategorii organu.	59
7.6	Informacje na temat działalności sponsoringowej	59

List Prezesa

Szanowni Państwo, Drodzy Akcjonariusze,

mam przyjemność złożyć na Państwa ręce raport roczny Polskiego Banku Komórek Macierzystych S.A. (PBKM). Dokument stanowi podsumowanie działań i wydarzeń, które miały miejsce w 2016 r., roku za sprawą debiutu giełdowego przełomowym z punktu widzenia PBKM i jego Akcjonariuszy. Skład naszego akcjonariatu – w wyniku przeprowadzonej oferty publicznej – poszerzył się m.in. o renomowane instytucje finansowe, w tym fundusze emerytalne i inwestycyjne, które dostrzegły skuteczność, jaką wykazaliśmy się osiągając ambitne cele biznesowe w naszej dotychczasowej historii oraz potencjał na przyszłość wynikający z realizowanej przez nas strategii.

Grupa PBKM – działająca na rynku międzynarodowym pod marką Famicord – utrzymała w 2016 r. bardzo wysokie tempo rozwoju. Grupa wygenerowała 128,8 mln zł przychodów, co oznacza wzrost o niemal 23 proc. w skali roku. Wynik EBITDA sięgnął 35,2 mln zł, a wynik netto 23,6 mln zł. Nie uwzględniając zdarzeń jednorazowych oznacza to wzrost o 29 proc. w przypadku zysku EBITDA i o 30 proc. w przypadku zysku netto. Biorąc pod uwagę jednorazowe koszty, jakie Grupa poniosła w 2015 r. dynamiki w roku 2016 są znacznie wyższe i wynoszą odpowiednio 76 i 159 procent.

Utrzymaliśmy w 2016 r. pozycję najszybciej rosnącego spośród liczących się banków komórek macierzystych w Europie odnotowując wzrost liczby nowo pozyskiwanych próbek krwi pępowinowej lub tkanek o 6,5 proc. Wyniosła ona 18,6 tys., wobec 17,5 tys. pobrań w roku 2015. Według naszych szacunków oznacza to, że kontrolowaliśmy w minionym roku ok. 18 proc. rynku europejskiego pod względem nowo pozyskanych próbek. Ponadto nasza spółka zależna w Hiszpanii (będącej największym rynkiem europejskim) osiągnęła w omawianym okresie pierwszą pozycję na tym rynku, a spółka zależna w Turcji – pozycję pierwszą/drugą.

Nasza pozycja rynkowa stale rośnie dzięki skutecznemu zarządzaniu i często nieszablonowym pomysłom na wyróżnienie oferty PBKM na tle konkurencji. Na bieżąco analizujemy wyniki prowadzonych w Polsce i zagranicą działań sprzedażowych i promocyjnych, optymalizując wydatki i podnosząc efektywność dotarcia do klienta. Jednocześnie cały czas dążymy do uatrakcyjniania naszej oferty. Korzystamy z wiedzy zdobytej na jednym rynku, wymieniamy się nią i wdramy najbardziej efektywne działania na innych rynkach. Daje nam to dużą przewagę nad konkurencją. Ciekawym przykładem nietypowych działań może być nawiązana z Comarch Healthcare współpraca, w ramach której PBKM oferuje kobietom w ciąży usługę zdalnego badania kardiologicznego (Home KTG), co gwarantuje unikalność naszej oferty na tle rynku. Po udanym pilocie w Polsce, rozważamy zaoferowanie usługi również na rynkach zagranicznych.

Osiągane wyniki uwiarygadniają osiągnięcie przez nas strategicznego celu, jakim jest uzyskanie poziomu 200 tys. próbek w obszarze B2C do końca 2019 r.

Równoległe z rozwojem naszej podstawowej działalności, staramy się wchodzić w nowe, innowacyjne obszary, inwestując w rozwój usług w zakresie wytwarzania produktów leczniczych terapii zaawansowanej (ang. Advanced Therapy Medicinal Products, ATMP). Uważane za jeden z najważniejszych kierunków rozwoju medycyny, wytwarzane obecnie przez PBKM produkty lecznicze ATMP znajdują zastosowanie w przypadku wielu groźnych chorób, przede wszystkim w obszarach neurologii, hematologii i okulistyki.

Działalność PBKM w tym obszarze była w minionym roku bardzo intensywna, czego efektem jest znaczący wzrost przychodów z tego źródła. Przychody z usług wytwarzania produktów ATMP oraz terapii z ich wykorzystaniem wyniosły w 2016 r. 6,4 mln zł, co oznacza wzrost o 200 proc. r/r. Odpowiadały one tym samym za 5 proc. sprzedaży ogółem, podczas gdy rok wcześniej było to zaledwie 2 procent.

Wśród działań PBKM koncentrujących się na wykorzystaniu produktów ATMP wymienić należy na pewno zainaugurowanie w kwietniu minionego roku działalności Instytutu Terapii Komórkowych – joint venture z kontrolną pozycją PBKM wśród akcjonariuszy. Do tej pory hospitalizowanych w Instytucie Terapii Komórkowych S.A. w ramach terapii eksperymentalnych z wykorzystaniem produktów ATMP było 80 pacjentów chorych na stwardnienie zanikowe boczne. W ostatnim czasie nawiązaliśmy również potencjalnie rozwojową współpracę z

partnerem z Europy Zachodniej, której przedmiotem jest wytworzenie produktów ATMP na potrzeby badań klinicznych nowego leku na cukrzycę, pozostającą jedną z najczęściej występujących na całym świecie chorób.

Dostrzegając rosnący potencjał biznesowy związany z produktami ATMP, w grudniu minionego roku zakończyliśmy rozbudowę wytwarzającego te produkty laboratorium w Warszawie. Nasze moce produkcyjne wzrosły dzięki temu nawet czterokrotnie. Oczekujemy więc, że wraz ze wzrostem naszego potencjału wytwórczego, w nadchodzących okresach istotnie zwiększy się również skala naszej działalności w tym obszarze.

Grupa Famicord stale optymalizuje swoją działalność oraz poszukuje nowych rynków. Celem podniesienia efektywności zdecydowaliśmy w 2016 r. o zakończeniu współpracy z dotychczasowymi partnerami obsługującymi generującą marginalną w skali działalności sprzedaż rynki w Chorwacji, Estonii, Macedonii i Mołdawii. Rozpoczęliśmy jednocześnie działalność na nowych rynkach. W październiku do PBKM dotarły pierwsze próbki w ramach pilotażowego projektu na terenie Szwecji. Liczymy na to, że docelowo uda nam się stworzyć dzięki temu atrakcyjną ofertę dla wymagających, ale dysponujących silnym potencjałem nabywczym skandynawskich klientów. W drugiej połowie minionego roku prowadziliśmy również sfinalizowane obecnie rozmowy nt. współpracy z partnerem z Wielkiej Brytanii, wspólnie z którym stworzono ofertę bankowania komórek macierzystych z tkanek popłodowych dla polskich rodzin mieszkających w tym kraju. Marketing tej usługi ruszył w połowie marca 2017 r.

W 2017 r. nie będziemy zwalniać. Planujemy wchodzić z ofertą na kolejne ciekawe rynki. Przykładem naszej determinacji i skuteczności niech będzie uzyskana od amerykańskiej Agencji Żywności i Leków, FDA (ang. Food and Drug Administration) na początku lutego zgoda na dostarczanie do ośrodków medycznych na terenie Stanów Zjednoczonych szpiku, mobilizowanej krwi obwodowej oraz krwi pępowinowej pozyskanych od polskich pacjentów. Celem działalności jest leczenie chorób hematologicznych, w tym białaczek i chorób autoimmunologicznych. Mamy już w tym obszarze wiele ciekawych doświadczeń – w samym 2016 r. przygotowaliśmy na potrzeby leczenia chorób hematologicznych krew i tkanki dla ponad 170 pacjentów z ok. 20 państw na całym świecie. Pierwsze porcje materiału biologicznego przygotowanego przez PBKM trafiły już do pacjentów amerykańskich.

Niewykluczone, że podobnie jak w latach poprzednich, również w przyszłości będziemy rozwijali się poprzez akwizycje. W tego typu przypadkach naszym celem może być zarówno umocnienie pozycji na terenie państw, w których jesteśmy już obecni, jak również wejście z ofertą Grupy Famicord na całkiem nowe rynki.

Zapewniam tym samym, że Grupa PBKM nadal będzie konsekwentnie realizowała zaprezentowaną inwestorom przed debiutem giełdowym niespełna rok temu strategię. Rozważamy również wejście w nowe obszary działalności, które mają wg wstępnego rozpoznania duży potencjał wzrostu. Jestem przekonany, że nasze działania będą prowadziły do dalszego wzrostu wyników Spółki, zwiększając jednocześnie jej wartość dla Akcjonariuszy. Tym z Państwa, którzy zaliczają się do tego grona, w imieniu Zarządu PBKM S.A. pragnę podziękować za okazane zaufanie oraz wsparcie realizowanych przez nas działań.

Z poważaniem,

Jakub Baran

Prezes Zarządu

Oświadczenia Zarządu

Oświadczenie Zarządu w sprawie rzetelności sprawozdań

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą, sprawozdania finansowe, odpowiednio Jednostki Dominującej i Grupy Kapitałowej PBKM za okres 12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2016 roku i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy PBKM i Grupy Kapitałowej PBKM. Niniejsze sprawozdanie Zarządu zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć, ryzyk i zagrożeń oraz sytuacji Jednostki Dominującej oraz Grupy Kapitałowej PBKM.

Oświadczenie Zarządu w sprawie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Oświadczamy również, iż podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych Polskiego Banku Komórek Macierzystych S.A. oraz Grupy Kapitałowej PBKM za okres 12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2016 roku – Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. został wybrany zgodnie z przepisami prawa. Podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący tych badań spełniali warunki do wydania bezstronnej i niezależnej opinii z badania, zgodnie z właściwymi przepisami prawa i standardami zawodowymi.

Podpisy osób zarządzających

Jakub Julian Baran

Prezes Zarządu

Tomasz Baran

Członek Zarządu

Jerzy Mikosz

Członek Zarządu

Warszawa, 29 marca 2017 roku

Podstawa publikacji

Niniejsze sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Polski Bank Komórek Macierzystych (Grupa Kapitałowa PBKM, Grupa, Grupa PBKM) oraz Polskiego Banku Komórek Macierzystych S.A. (Spółka, Emitent, PBKM, PBKM S.A.) zostało sporządzone zgodnie z §91 i §92 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych [...] (Rozporządzenie).

Zgodnie z §83 ust.7 Rozporządzenia Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Polski Bank Komórek Macierzystych za 2016 rok oraz Sprawozdanie Zarządu z działalności PBKM S.A. za 2016 rok zostały sporządzone w formie jednego dokumentu i tym samym niniejsze sprawozdanie zawiera ujawnienia wymagane w odniesieniu do Sprawozdania z działalności Emitenta, o którym mowa w §91 ust. 1 pkt 4 Rozporządzenia.

Sprawozdania finansowe odpowiednio Grupy oraz Jednostki Dominującej za rok obrotowy 2016 sporządzone zostały zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską („MSSF”). MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

1 Organizacja Grupy Kapitałowej

1.1 Podstawowe informacje nt. działalności Grupy Kapitałowej PBKM

Polski Bank Komórek Macierzystych S.A. prowadzi działalność w zakresie sprzedaży usług polegających na bankowaniu komórek macierzystych wyizolowanych z krwi pępowinowej i innych tkanek płodowych. PBKM jest największym rodzinnym bankiem komórek macierzystych w Polsce.

Dążąc do budowy swojego wizerunku, jako organizacji międzynarodowej, od 2010 roku spółki należące do Grupy stopniowo wdrażają postępowanie się wspólną marką – FamiCord (FamiCord Group). Od 2015 roku wszystkie większe banki z Grupy PBKM są zobligowane do postępowania się marką FamiCord Group w swoich logotypach. Ze względu jednak na siłę marek lokalnych, w większości przypadków nie stanowi ona członu formalnej nazwy rejestrowej (firmy), a jedynie jest dodawana jako element graficzny przy logotypach poszczególnych spółek z Grupy PBKM oraz używana w celach marketingowych.

FamiCord Group tworzy międzynarodową grupę banków komórek macierzystych. To pierwsza w Europie Grupa pod względem nowo pozyskiwanych klientów, druga pod względem ilości przechowywanych próbek tkanek i komórek oraz trzecia co do wielkości grupa w Europie pod względem ilości przechowywanych porcji krwi pępowinowej. Na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia zaangażowanie kapitałowe PBKM w zakresie ekspansji zagranicznej objęło podmioty działające na rynkach rumuńskim, łotewskim, hiszpańskim, węgierskim, włoskim oraz tureckim. Poprzez partnerów usługi Grupy dostępne są także m.in. w Serbii, Szwecji, Ukrainie, Cyprze, a od niedawna – w Wielkiej Brytanii oraz Azerbejdżanie. W ramach współpracy zagranicznej, na podstawie umów partnerskich, Grupa współpracuje ze specjalistycznymi laboratoriami w Niemczech, Stanach Zjednoczonych oraz Szwajcarii. Od ubiegłego roku w ramach FamiCord Group działalność rozpoczęła jednostka, której celem jest wdrażanie terapii z użyciem komórek macierzystych ze sznura pępowiny.

1.2 Opis Grupy Kapitałowej

PBKМ jest jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej Polski Bank Komórek Macierzystych. W skład Grupy wchodzi Emitent oraz 14 podmiotów, z których siedem prowadzi bank komórek i tkanek, trzy usługi diagnostyczne, jedna tzw. szpital jednego dnia i jedna działalność usługową na rzecz pozostałych spółek z Grupy. Dwie spółki nie rozpoczęły jeszcze prowadzenia działalności operacyjnej.

Na datę sporządzenia sprawozdania w skład Grupy wchodzi Spółka, 12 podmiotów bezpośrednio zależnych oraz 2 podmioty zależne pośrednio.

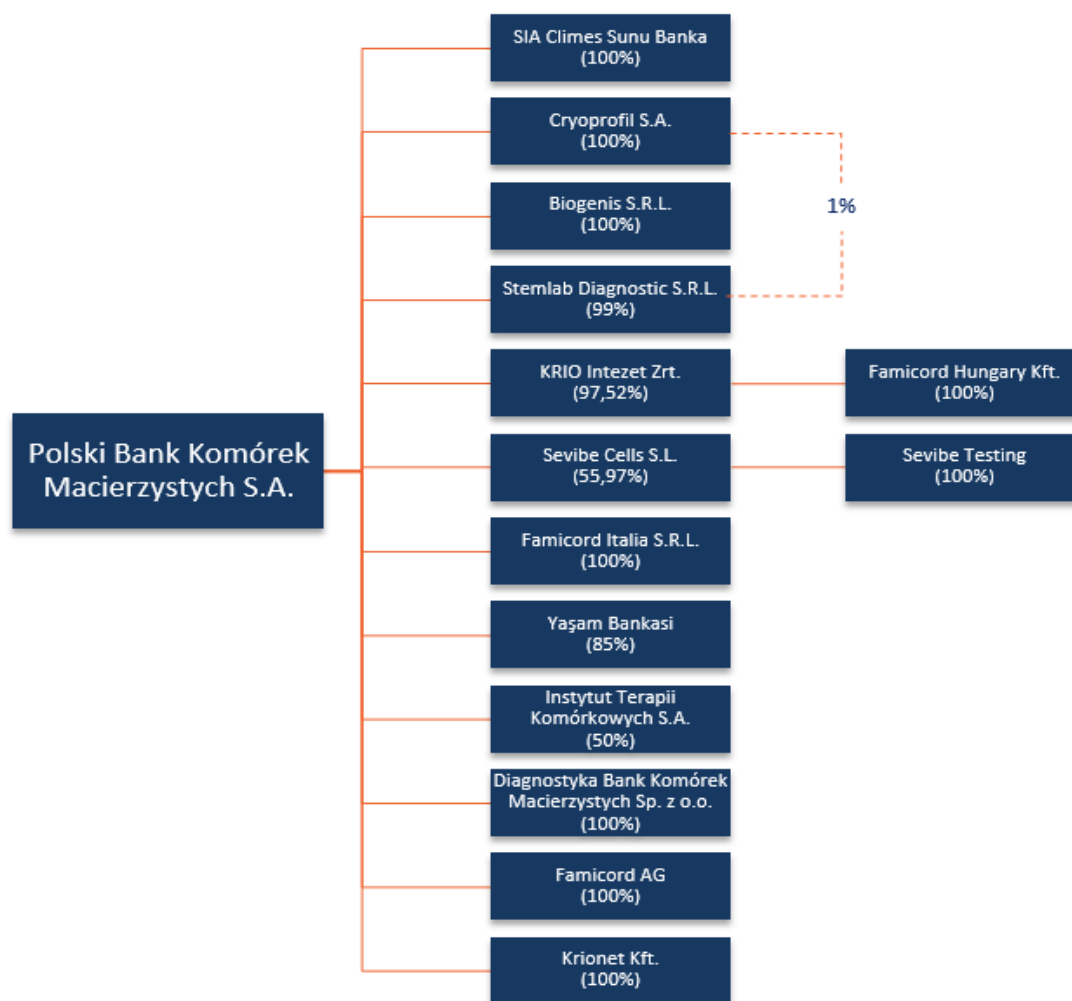
Nazwa podmiotu	Przedmiot działalności	Udział w kapitale zakładowym/ogólnej liczbie głosów
SIA Cilmes Sunu Banka (Ryga, Łotwa)	spółka prowadząca bank komórek i tkanek	bezpośrednio 100%
Krio Zrt. (Budapeszt, Węgry)	spółka prowadząca bank komórek i tkanek	bezpośrednio 97,52%
Biogenis S.R.L. (Bukareszt, Rumunia)	spółka prowadząca bank tkanek i komórek	bezpośrednio 100%
Sevibe Cells S.L. (Barcelona, Hiszpania)	spółka prowadząca bank tkanek i komórek	bezpośrednio 55,97%*
Famicord Italia S.R.L. (Mediolan, Włoch)	spółka prowadząca bank tkanek i komórek	bezpośredni 100%
Yaşam Bankasi (Ankara, Turcja)	spółka prowadząca bank tkanek i komórek	bezpośrednio - 85,0% kapitału zakładowego - 79,1% ogólnej liczby głosów
Diagnostyka Bank Komórek Macierzystych Sp. z o.o. (Kraków, Polska)	spółka prowadząca bank tkanek i komórek	bezpośrednio 100%
Cryoprofil S.A. (Warszawa, Polska)	spółka odpowiadająca za zakupy dla Grupy	bezpośrednio 100% minus jedna akcja
Stemlab Diagnostic S.R.L. (Galati, Rumunia)	spółka prowadząca laboratorium diagnostyczne	łącznie 100% w tym: - bezpośrednio 99% - pośrednio (przez Cryoprofil) 1%
Sevibe Testing S.L.U. (Girona, Hiszpania)	spółka prowadząca laboratorium diagnostyczne	pośrednio (przez Sevibe Cells S.L.) 55,97%
Famicord Hungary Krt. (Budapeszt, Węgry)	spółka prowadząca sieć punktów diagnostyki USG	pośrednio (przez Krio Intezet Zrt.) 97,52%
Instytut Terapii Komórkowych S.A. (Olsztyn, Polska)	spółka prowadząca tzw. szpital jednego dnia	bezpośrednio - 50,0% kapitału zakładowego - 53,5% ogólnej liczby głosów
Famicord AG (Zurych, Szwajcaria)	spółka aktualnie nieprowadząca działalności operacyjnej	bezpośrednio 100%
Krionet Kft (Budapeszt, Węgry)	spółka aktualnie nieprowadząca działalności operacyjnej	bezpośrednio 100%

* zgodnie z MSSF 12, na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania w ocenie Zarządu Emitenta istnieje ograniczenie do podziału zysku w spółce zależnej Sevibe Cells, w której wymagana jest zgoda udziałowców mniejszościowych

Wszystkie spółki zależne wskazane w tabeli powyżej objęte są konsolidacją metodą pełną.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Sevibe Cells S.L. posiadała 2,7% akcji własnych tej spółki, które nabyła celem późniejszego umorzenia.

Poniżej przedstawiono strukturę Grupy Kapitałowej na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania wraz z informacją na temat udziału w kapitale zakładowym poszczególnych spółek.

Na dzień sporządzenia niniejszego Sprawozdania Emitent posiadał ponadto 10,0% udziału w kapitale i głosach na zgromadzeniu wspólników związanej w 2014 roku RegenMed Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie.

W dniu 29 lutego 2016 roku PBKM przystąpił do spółki RegenMed Sp. z o.o. Sp.k. w charakterze komandytariusza, dzięki czemu kontroluje 10% udziałów bezpośrednio i pośrednio.

Poza posiadaniem udziałów/akcji w podmiotach wskazanych powyżej Spółka nie posiada istotnych inwestycji oraz lokat kapitałowych. Spółki z Grupy PBKM nie posiadają oddziałów/zakładów.

1.3 Opis zmian w organizacji oraz zasadach zarządzania Grupą Kapitałową

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem wystąpiły opisane poniżej zmiany w składzie Grupy Kapitałowej Polski Bank Komórek Macierzystych:

- Dnia 29 lipca 2016 roku Polski Bank Komórek Macierzystych S.A. zawarł z spółką Nardus Kft. oraz spółką Clariden Kft. umowę kupna 60 udziałów w spółce Krio Intezet Zrt. o łącznej wartości nominalnej 600.000 HUF stanowiących łącznie 1,96% kapitału zakładowego spółki. W wyniku dokonanej transakcji PBKM zwiększył swoje bezpośrednie zaangażowanie w kapitale spółki Krio Intezet Zrt. do 97,52% oraz pośrednio w kapitale spółki Famicord Hungary do 97,52%.

- Dnia 13 grudnia 2016 roku spółka Sevibe Cells S.L. podjęła uchwałę o zmniejszeniu kapitału zakładowego spółki poprzez nabycie 2,7% udziałów własnych celem ich późniejszego umorzenia. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nabyte udziały nie zostały jeszcze umorzone.
- W dniu 16 grudnia 2016 roku Polski Bank Komórek Macierzystych S.A. nabył od swojej spółki zależnej Sevibe Cells S.L. posiadane przez ten podmiot udziały w kapitale zakładowym spółki Famicord Italia S.R.L. W wyniku przeprowadzonej transakcji PBKM zwiększył swoje bezpośrednie zaangażowanie w kapitale spółki Famicord Italia do 100%.

W IV kwartale 2016 roku spółka Krio Intezet Zrt. rozpoczęła wstępne rozmowy na temat sprzedaży 100% udziałów w spółce zależnej Famicord Hungary Kft. Zakończenie rozmów planowane jest na pierwsze półrocze 2017 roku. Potencjalna transakcja sprzedaży udziałów związana jest ze zwiększeniem koncentracji spółki na podstawowej działalności związanej z preparatyką i przechowywaniem materiałów biologicznych. W przypadku dojścia transakcji do skutku, podmiot zainteresowany nabyciem Famicord Hungary Kft. zobowiązany będzie do podpisania umowy na wyłączną współpracę z Krio Intezet Zrt. w zakresie pozyskiwania klientów rozważających bankowanie komórek macierzystych. Dodatkowo zainteresowany planuje dalszy rozwój sieci punktów USG, co w przyszłości może pozytywnie wpłynąć na sprzedaż usług oferowanych przez Krio Intezet Zrt.

1.4 Zmiany zasad zarządzania Grupą kapitałową

W 2016 roku nie miały miejsca istotne zmiany zasad zarządzania Emitentem oraz Grupą Kapitałową.

2 Opis działalności Grupy Kapitałowej

2.1 Opis podstawowych produktów i usług

Działalność Grupy koncentruje się na pozyskiwaniu, przetwarzaniu (preparatyce) i przechowywaniu komórek macierzystych pochodzących z krwi pępowinowej i innych tkanek popłodowych na zlecenie osób fizycznych – rodziców spodziewających się dziecka (tzw. rodzinne bankowanie krwi pępowinowej lub bankowanie rodzinne). Celem pozyskiwania i przechowywania komórek macierzystych pochodzących z krwi pępowinowej jest zapewnienie możliwości ich przeszczepienia w przypadku wystąpienia chorób, głównie hematologicznych, u dawcy lub członków jego najbliższej rodziny. Przechowywane komórki pochodzące z innych tkanek, zwłaszcza sznura pępowiny, mogą z kolei zostać w przyszłości wykorzystane do przygotowania indywidualnych terapii.

Realizując autorski model biznesowy, Grupa PBKM proponuje swoim potencjalnym klientom szereg usług i produktów, z których podstawową jest pobranie krwi pępowinowej i przechowywanie komórek macierzystych z niej pozyskanych. Wśród odrębnie płatnych usług dodatkowych wyróżnić można dwie grupy:

- oferowane razem z pobraniem krwi pępowinowej, np. pozyskiwanie i przechowywanie komórek macierzystych z fragmentów sznura pępowinowego czy pozyskanie krwi łożyskowej, oraz
- usługi oferowane sukcesywnie w trakcie pozostawania klientem Grupy PBKM, np. ubezpieczenia i badania diagnostyczne.

Za usługę podstawową na każdym z rynków Grupa PBKM oferuje zróżnicowane warunki cenowe, jednak kluczową przewagą jej modelu biznesowego jest elastyczność w zakresie wyboru terminów płatności za przechowywanie komórek macierzystych lub tkanek.

- W systemie przedpłaconym za określony z góry okres przechowywania, w ofercie Grupy dostępne są terminy np. 5, 10, 18, 20, 25, 26 i 30 lat. Na każdym z rynków oferowane są jednak tylko niektóre ze wskazanych okresów. Przedpłata obejmuje zarówno pobranie, jak i przechowywanie komórek macierzystych lub tkanek.
- W systemie abonamentowym z płatnościami rocznymi, opartym o kontrakt długoterminowy obowiązujący zazwyczaj do ukończenia 18 lat przez dawcę, z opłatą inicjacyjną naliczaną z góry.

Od 2014 roku Emitent prowadzi również działalność w zakresie wytwarzania w ramach procedury tzw. wyłączenia szpitalnego produktów leczniczych terapii zaawansowanej bazujących na komórkach mezenchymalnych,

pozyskiwanych ze sznura pępowinowego. Działalność ta pod względem operacyjnym nie ma praktycznie związku z bankowaniem rodzinnym krwi pępowinowej. Preparaty te są zamawiane przez wyspecjalizowane placówki medyczne i znajdują kolejne zastosowania w eksperymentalnym leczeniu chorób, w przypadku których zawodzi leczenie farmakologiczne. W szczególnych przypadkach wytworzenie produktu może odbyć się ze zbankowanego materiału biologicznego np. na potrzeby terapii eksperymentalnej w obrębie rodziny.

2.2 Źródła przychodów

Działalność detaliczna – umowy z osobami fizycznymi (obszar B2C)

Znakomitą większość przychodów Grupy PBKM generuje obszar B2C (ok. 94% w 2016 r.). Dominują w nich przychody z usług pozyskiwania, preparowania i przechowywania komórek macierzystych pochodzących z krwi pępowinowej i innych wybranych tkanek, świadczone na rzecz klientów indywidualnych (tzw. rodzinne bankowanie krwi pępowinowej lub bankowanie rodzinne), których udział w wynosił w 2016 roku ok. 92% przychodów Grupy PBKM. Przychody w tym segmencie są również generowane ze sprzedaży innych usług na rzecz klientów detalicznych, w większości kupujących usługę bankowania rodzinnego, w tym np. badań i diagnostyki (2-3% przychodów Grupy PBKM).

Klienci są pozyskiwani we współpracy z ok. 10 tys. partnerów medycznych, tj. lekarzy, pielęgniarek, położnych i innych osób mających kontakt z kobietami oczekującymi na poród. Partnerzy medyczni pracują w europejskich szpitalach, klinikach i prywatnych przychodniach nienależących do Grupy.

Działalność związana z wytwarzaniem produktów ATMP oraz ich wykorzystaniem w eksperymentalnych terapiach komórkowych

W roku 2016 r. dynamicznie rósł udział przychodów z nowego obszaru działalności, tj. usług medycznych. W ramach tej działalności wytwarzane są preparaty z komórek macierzystych na zlecenie klinik i szpitali, a także prowadzony jest szpital jednego dnia w którym podawane są produkty ATMP w ramach eksperymentalnych terapii komórkowych. Przychody z tej działalności w 2016 roku stanowiły ok 5% wszystkich przychodów Grupy, versus 2% w roku 2015.

Pozostała działalność (obszar B2B)

W 2016 roku w tym obszarze przychody ze sprzedaży generowane były z usług laboratoryjnych i przechowywania próbek komórek macierzystych na zlecenie innych podmiotów, a także partnerów działających w innych krajach.

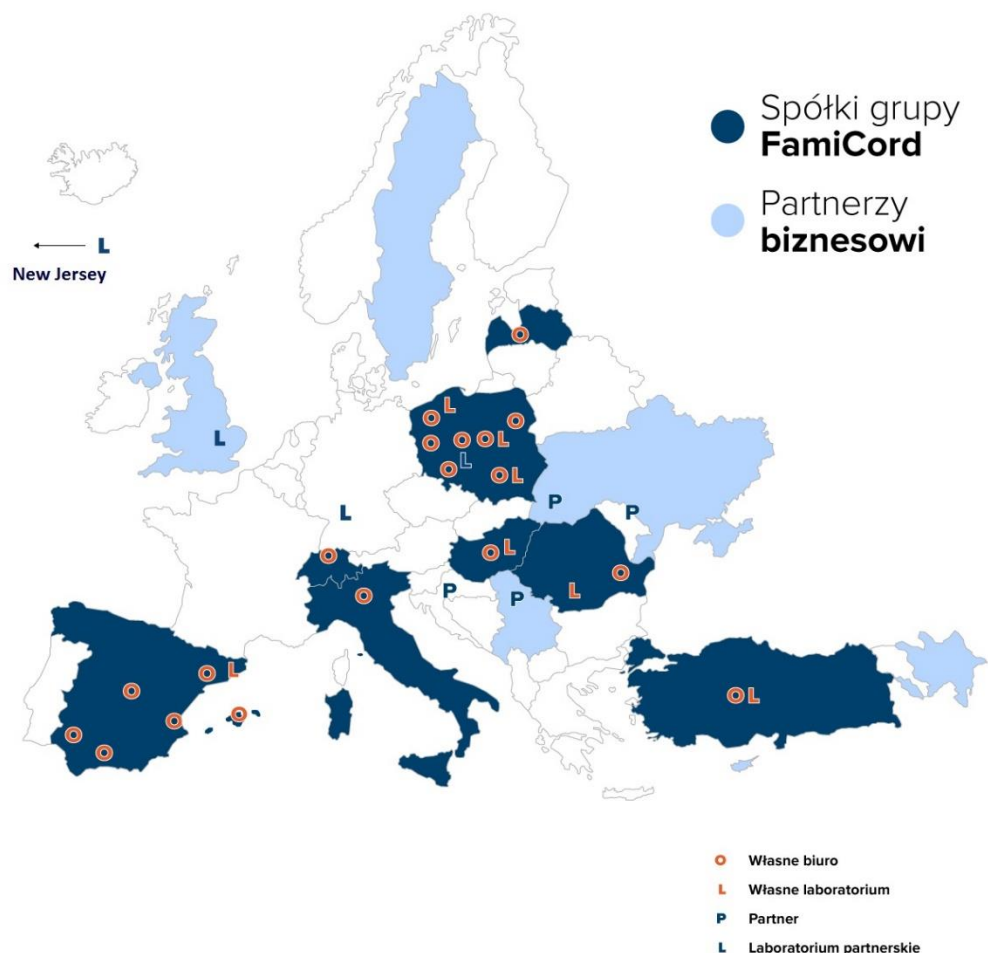
Geograficzne kierunki sprzedaży

Grupa prowadzi działalność w krajach Europy Środkowo-Wschodniej (Polska, Rumunia, Węgry, Łotwa) oraz południowej (Turcja, Hiszpania, Włochy). Pod względem liczby przechowywanych oraz nowo pozyskiwanych próbek Grupa jest jednym z liderów rynkowych w Europie. Zarówno w Polsce, w Hiszpanii, na Węgrzech oraz na Łotwie spółki Grupy są liderami krajowymi pod względem liczby nowo zbankowanych próbek. W Turcji oraz w Rumunii zajmują miejsca w pierwszej trójce. Dodatkowo poprzez sieć partnerów biznesowych, z którymi brak jest powiązań kapitałowych, pozyskiwani są klienci z terenów m.in. Serbii, Szwecji, Ukrainy, Wielkiej Brytanii, Cyprze i Azerbejdżanie. Grupa Emitenta ma również pojedynczych klientów pochodzących z innych państw.

Segmenty działalności

Mając na uwadze zróżnicowany potencjał rozwoju poszczególnych rynków, Grupa dokonała segmentacji działalności na segment Rynki strategiczne (Polska, Turcja, Hiszpania), który w 2016 roku był odpowiedzialny za 81% przychodów, oraz segment Rynki pozostałe (do których należą m. in. Węgry, Rumunia, Włochy i Łotwa, a w obszarze B2B również kraje bałkańskie) odpowiedzialny w 2016 roku za 19% przychodów. W 2015 roku było to odpowiednio 79,6% i 20,4% przychodów.

Poniżej przedstawiono mapę obrazującą główne rynki, na których Grupa prowadzi działalność według stanu na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Uzależnienie od odbiorców

W 2016 roku udział żadnego z odbiorców nie przekroczył wartości 10% przychodów ze sprzedaży odpowiednio Jednostki Dominującej oraz Grupy Kapitałowej. Z uwagi na charakter prowadzonej działalności podstawowej skoncentrowanej na indywidualnych umowach zawartych z osobami fizycznymi nie istnieje ryzyko uzależnienia od jakiegokolwiek odbiorcy.

2.3 Rynki zaopatrzenia

W ramach prowadzonej działalności Grupa Kapitałowa korzysta z dostaw materiałów obejmujących w szczególności zakupy materiałów medycznych, azotu technicznego oraz energii elektrycznej jak również usług (w szczególności najem pomieszczeń biurowych i laboratoryjnych, badania laboratoryjne, usługi pozyskiwania krwi ponoszone na rzecz szpitali i klinik, konsultacje medyczne oraz bankowanie w lokalizacjach nienależących do Grupy oraz usług kurierskie).

Ze względu na charakter prowadzonej działalności, Grupa nie jest uzależniona od jakichkolwiek dostawców. W 2016 roku udział żadnego z dostawców nie przekroczył wartości 10% przychodów ze sprzedaży odpowiednio Jednostki Dominującej oraz Grupy Kapitałowej.

2.4 Informacje o umowach znaczących dla działalności Grupy Kapitałowej

2.4.1 Umowy i transakcje z zakresu działalności handlowej

Z uwagi na charakterystykę prowadzonej działalności operacyjnej oraz generowanie przychodów w głównej mierze w oparciu o indywidualne umowy zawierane z osobami fizycznymi przy jednoczesnym rozproszonym gronie dostawców Grupa PBKM w 2016 roku nie zawierała umów znaczących.

2.4.2 Umowy kredytowe i umowy pożyczki

Umowy kredytowe

W dniu 22 marca 2016 r. jednostka dominująca zawarła z mBank S.A. umowę o kredyt obrotowy w wysokości 6 mln zł. Oprocentowanie kredytu zostało ustalone w oparciu o zmienną stopę procentową WIBOR 1M + marża. Środki finansowe pochodzące z kredytu zostały wykorzystane na wypłatę dywidendy za zysk osiągnięty w roku obrotowym 2015. Spłata należności z tytułu umowy kredytowej została rozłożona na równe, miesięczne raty, a spłata ostatniej z nich nastąpiła 30 grudnia 2016 roku. Zabezpieczenie ww. umowy stanowił weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową.

Dnia 31 października 2016 roku Emitent podpisał z mBank S.A. aneks do umowy kredytowej o kredyt w rachunku bieżącym z dnia 6 listopada 2015 roku. W wyniku podpisanego aneksu Emitent może bez podpisywania odrębnych wniosków zadłużać się w ramach kredytu w rachunku bieżącym do kwoty 4,0 mln zł do dnia 19 października 2017 roku. Środki z wspomnianego kredytu mają być wykorzystywane przez Emitenta do finansowania bieżącej działalności Spółki.

W dniu 15 listopada 2016 roku PBKM zawarł z mBank S.A. umowę o kredyt obrotowy w wysokości 3,0 mln zł na okres 36 miesięcy z terminem spłaty ostatniej raty w dniu 31 października 2019 roku. Oprocentowanie kredytu zostało ustalone w oparciu o zmienną stopę procentową WIBOR 1M + marża. Środki finansowe pochodzące z kredytu zostały przeznaczone na refinansowanie poniesionych nakładów na rozbudowę i wyposażenie laboratorium PBKM zlokalizowanego przy ul. Działkowej 85 w Warszawie. Zabezpieczenie ww. umowy stanowił weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową.

Poza ww. umowami kredytowymi spółki z Grupy w 2016 roku nie zawierały i nie wypowiedziały umów kredytowych, jak również nie zakończyły współpracy na podstawie istniejących umów kredytowych.

Umowy pożyczek

W 2016 roku w obrębie Grupy PBKM udzielane były pożyczki, przy czym transakcje te realizowane były w ramach mechanizmów zarządzania płynnością na poziomie Grupy Kapitałowej PBKM. Z uwagi na wewnątrzgrupowy charakter tych transakcji zostały one wyłączone z procesu konsolidacji. Wszystkie tego typu transakcje zostały zawarte na warunkach rynkowych.

W 2016 roku jedynymi pożyczkami obowiązującymi z podmiotem niepowiązanym były udzielone w 2010 roku pożyczki na inwestycje udzielona spółce zależnej Sevibe Cells (Hiszpania) przez rząd Katalonii. Pożyczki zostały udzielone na okres do stycznia 2020 roku.

Poza umową opisaną powyżej w 2016 r. spółki z Grupy PBKM nie były stroną umów pożyczek zawartych z jednostkami niepowiązanymi.

Poniżej zamieszczono zestawienia stanu pożyczek zawartych z podmiotami powiązanymi na dzień 31 grudnia 2016 r.

Pożyczkodawca	Pożyczkobiorca	Waluta	Kwota [tys.]	Termin wymagalności
PBKM	Yasam Bankasi	EUR	169 320,00	2017-03-31
PBKM	Yasam Bankasi	EUR	500 000,00	2017-12-31
PBKM	Yasam Bankasi	EUR	315 000,00	2018-12-31
PBKM	Biogenis	PLN	300 000,00	2017-11-30
PBKM	ITK	PLN	200 000,00	2017-12-31
DBKM	PBKM	PLN	900 000,00	2020-06-30
DBKM	PBKM	PLN	700 000,00	2021-06-16
DBKM	PBKM	PLN	500 000,00	2021-12-31
Krio	PBKM	EUR	28 965,67	2018-06-26
CSB	PBKM	EUR	200 000,00	2017-05-31
CSB	PBKM	EUR	50 000,00	2017-09-30
Cryoprofil	PBKM	PLN	1 600 000,00	2020-12-31
Cryoprofil	PBKM	PLN	500 000,00	2021-12-31

Wszystkie pożyczki oprocentowane są na warunkach rynkowych.

2.4.3 Transakcje z jednostkami powiązаныmi

W 2016 roku w ramach Grupy Kapitałowej PBKM zawierane były transakcje z podmiotami powiązаныmi, przy czym w okresie tym nie były zawierane z ww. podmiotami istotne transakcje na warunkach innych niż rynkowe.

Informacje nt. transakcji z podmiotami powiązаныmi zamieszone zostały w nocie 40 do Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PBKM za 2016 rok.

2.4.4 Poręczenia i gwarancje

Spółka jest stroną umowy poręczenia zawartej z Urzędem Skarbowym w Budapeszcie (Nemzeti Adó és Vámhivatal), na mocy której zobowiązała się do dokonania płatności zobowiązania podatkowego Krio w wysokości ok. 5,6 mln zł (409 mln HUF) w przypadku, gdy Krio nie uiszczy wskazanego powyżej zobowiązania podatkowego zgodnie z wydaną decyzją węgierskich władz podatkowych. Do 31 grudnia 2016 roku wartość pozostałego do spłaty zobowiązania wynosi ok. 2,7 mln zł (około 190 mln HUF).

Emitent jest stroną gwarancji udzielonej hiszpańskim organom podatkowym tytułem zapłaty zobowiązań podatkowych przez spółkę Sevibe Cells. Łączna kwota udzielonej gwarancji na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 124 tys. EUR, tj. ok. 543 tys. zł. Gwarancja obowiązuje do listopada 2017 roku.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Emitent był stroną gwarancji udzielonej rządowi Katalonii tytułem spłaty nieoprocentowanej pożyczki na inwestycje udzielonej spółce Sevibe Cells. Łączna wartość udzielonej gwarancji na dzień 31 grudnia 2016 roku to 46 tys. EUR, tj. ok. 201 tys. zł. Gwarancja obowiązuje do listopada 2017 roku.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. Grupa wystawiła weksle o łącznej wartości 16,5 mln zł. Są one powiązane z umowami przyznającymi dotacje/dofinansowanie do projektów współfinansowanych środkami z Unii Europejskiej, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Ponadto w bieżącym okresie Grupa wystawiła weksle z tytułu zabezpieczenia umów leasingu finansowego, którymi sfinansowano zakup części wyposażenia rozbudowanego laboratorium w Polsce.

2.4.5 Inne umowy istotne, w tym umowy ubezpieczenia, współpracy lub kooperacji

W 2016 roku Spółka nawiązała współpracę z kilkoma nowymi ośrodkami w Polsce, które rozpoczęły eksperymentalne terapie w obszarze neurologii, ortopedii, okulistyki i hematologii z wykorzystaniem produktów ATMP wytwarzanych przez PBKM oraz istotnie zwiększyła skalę współpracy z dotychczasowymi partnerami w tym zakresie.

W omawianym okresie jednostka dominująca nawiązała współpracę z jedynym autoryzowanym w Szwecji rodzinnym bankiem komórek macierzystych oraz podmiotem z Wielkiej Brytanii, z pomocą którego będzie wprowadzać swoją ofertę zaadresowaną do społeczności narodowości polskiej zamieszkującej na wyspach brytyjskich.

Poza umowami opisanymi w niniejszym sprawozdaniu w 2016 roku spółki z Grupy PBKM nie zawierały istotnych umów współpracy, kooperacji lub ubezpieczenia.

2.5 Osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju

Z uwagi na innowacyjny charakter działalności Spółki, nieustannie prowadzi ona w różnych formach prawnych i organizacyjnych szereg działań o charakterze badawczym i rozwojowym.

Ich wynikiem jest m. in. dysponowanie sześcioma pozwoleniami Głównego Inspektoratu Farmaceutycznego na wytwarzanie leków zaawansowanej terapii komórkowej na potrzeby terapii eksperymentalnych. Pierwszym, już skomercjalizowanym, jest pozwolenie na wytwarzanie produktu leczniczego terapii zaawansowanej z komórek mezenchymalnych galarety Whartona. Dodatkowo, Spółka posiada pięć innych pozwoleń GIF, które na obecnym etapie jeszcze nie są przedmiotem komercjalizacji.

Grupa na bieżąco wprowadza ulepszenia technologiczne w oparciu o doświadczenia zdobyte na rynku amerykańskim przez członka Rady Naukowej – Zbigniewa Mrowca, własne badania i nowe wymagania zarówno prawa polskiego, jak i europejskiego oraz wymagania stowarzyszenia banków krwi AABB. W ramach podwyższenia standardów Grupy uzyskano akredytację AABB dla laboratorium spółki zależnej Sevibe Cells z siedzibą w Hiszpanii. Taką akredytacją dysponują również PBKM oraz Krio Intezet Zrt.

Grupa zakończyła realizację w Polsce projektu badawczego współfinansowanego w ramach programu 1.2 związanego z polepszeniem metody preparatyki komórek macierzystych. Wyniki są interesujące i zostały wdrożone komercyjnie. Projekt został w całości rozliczony na początku 2016r.

Kluczowym obecnie przedsięwzięciem z zakresu badań i rozwoju, realizowanym z podmiotami zewnętrznymi, są projekty badawczo-rozwojowe związane z realizacją programów Strategmed II, zaplanowane na lata 2015-2018. Spółka została zakwalifikowana do trzech dużych projektów, przy czym stan zaawansowania w przypadku każdego z nich jest różny – szczegółowy opis ww. projektów został zamieszczony w punkcie 2.4.5 *Inne umowy istotne, w tym umowy ubezpieczenia, współpracy lub kooperacji* Sprawozdania z działalności Zarządu Grupy Kapitałowej PBKM za rok 2015.

Niezależnie od zaangażowania w program Strategmed II, Spółka współdziała z spółką RegenMed sp. z o.o., która prowadzi terapie z wykorzystaniem komórek macierzystych. PBKM jest tu jednym z kluczowych partnerów i nie wykluczone jest, że bazując na związkach kapitałowych i współpracy biznesowej, Spółka będzie prowadziła wycinek swoich prac badawczo-rozwojowych we współpracy z RegenMed. Obecność w kapitale spółki pozwala też na pewną kontrolę merytoryczną nad jej działalnością.

Spółka posiada również pakiet kontrolny Instytutu Terapii Komórkowych S.A., będącego joint-venture z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim oraz osobami fizycznymi. Poczynając od kwietnia 2016 roku ITK rozpoczął swoją działalność operacyjną, w której obecnie skupia się na prowadzeniu medycznych eksperymentów leczniczych jednej choroby neurologicznej z planem rozszerzenia na drugą w roku 2017.

3 Przegląd sytuacji operacyjno-finansowej Grupy Kapitałowej

3.1 Wybrane pozycje z rachunku zysków i strat oraz dane o segmentach sprzedaży

Poniżej zaprezentowano wybrane pozycje skonsolidowanego rachunku zysków i strat:

dane w tys. zł	2016	2015	zmiana	2016	2015*	zmiana*
Przychody netto ze sprzedaży	128 780	104 816	22,9%	128 780	104 816	22,9%
Koszty działalności operacyjnej	98 941	89 161	11,0%	98 940	82 307	20,2%
Wynik ze sprzedaży	29 839	15 655	90,6%	29 839	22 509	32,6%
EBITDA	35 161	19 954	76,2%	35 161	27 308	28,8%
EBIT (wynik z działalności operacyjnej)	30 355	15 417	96,9%	30 355	22 772	33,3%
Wynik przed opodatkowaniem	28 876	15 319	88,5%	28 876	22 673	27,4%
Wynik netto za okres sprawozdawczy	23 585	9 111	158,9%	23 585	18 022	30,9%

* dane skorygowane o zdarzenia jednorazowe w postaci programu opcyjnego (5,4 mln zł), koszty upublicznienia spółki (1,4 mln zł), koszt odpisu na zapasy materiału biologicznego (0,5 mln zł), jednorazowa rezerwa na odroczone podatki dochodowe dla spółek hiszpańskich w (1,6 mln zł).

W 2016 roku Grupa osiągnęła EBITDA na poziomie 35,2 mln zł (wzrost o 28,8% względem skorygowanego wyniku analogicznego okresu roku ubiegłego) oraz łączne przychody z bankowania rodzinnego (B2C) i w segmencie B2B na poziomie 118,5 mln zł, czyli o 18,8% wyższe w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego. Sprzedaż w segmencie B2C stanowi około 92,1% sprzedaży Grupy. Poziom generowanych przychodów w B2C jest przede wszystkim pochodną liczby pozyskiwanych nowych próbek i wolumenu przechowywanych próbek z poprzednich lat, a także cen usług podstawowych i dodatkowych oraz stopnia rozpoznawania przychodów z umów zgodnie z zasadami rachunkowości. Za oferowane usługi poszczególne spółki Grupy pobierają wynagrodzenie w dwóch modelach: przedpłaconym i abonamentowym. Natomiast w segmencie B2B sprzedaż jest uzależniona od wartości zawieranych kontraktów z podmiotami instytucjonalnym. Ponadto Grupa generuje przychody z usług medycznych związanych z wytwarzaniem produktów leczniczych na bazie komórek macierzystych.

Jednostka Dominująca prowadzi jednorodną działalność polegającą na pozyskiwaniu i przechowywaniu komórek macierzystych krwi pępowinowej lub tkanek. Ze względu na fakt, iż wartość obrotu ze sprzedaży innych usług, niż podstawowa nie przekracza 10% łącznych przychodów ze sprzedaży Spółka nie wydziela przychodów ze względu na rodzaje sprzedawanych usług. W związku z powyższym, w Spółce nie wyodrębniono segmentów działalności.

Jednocześnie ze względu na zróżnicowany potencjał poszczególnych rynków na których obecna jest Grupa Kapitałowa, dokonano w ramach skonsolidowanego sprawozdania segmentacji działalności na obszary:

- rynki strategiczne, do których należą Polska, Hiszpania i Turcja;
- rynki pozostałe, do których należą m. in. Węgry, Rumunia, Włochy i Łotwa.

Szczegółowa informacja na temat segmentów działalności została zamieszczona w punkcie 6 sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Polskiego Banku Komórek Macierzystych.

Na rynkach strategicznych Grupa osiągnęła w ciągu 12 miesięcy 2016 roku 104,9 mln zł sprzedaży (wzrost o 25,7% w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego). Z kolei wartość sprzedaży na pozostałych rynkach w omawianym okresie wyniosła 23,9 mln zł.

Poniżej w tabeli zaprezentowano przychody ze względu na źródła ich pozyskiwania – alokacja według rachunkowości zarządczej.

[tys. PLN]	2016	2015	zmiana %
Przychody netto ze sprzedaży	128 780	104 816	22,9%
<i>w tym:</i>			
- przychody z bankowania B2C i B2B	118 456	99 722	18,8%
- przychody z terapii komórkowych	6 393	2 132	199,9%
- przychody z pozostałych usług medycznych	2 574	2 117	21,6%
- pozostałe przychody	1 357	845	60,6%

Poniżej w tabeli zaprezentowano przychody z bankowania rodzinnego, tj. w grupie B2C:

[tys. PLN]	2016	2015	zmiana %
Przychody z bankowania próbek B2C	117 900	99 296	18,7%
- przychody z próbek w pierwszym roku	98 342	83 655	17,6%
<i>w tym rynki strategiczne:</i>			
w modelu abonamentowym	47 194	39 506	19,5%
w modelu przedpłaconym	34 882	28 216	23,6%
<i>w tym rynki pozostałe:</i>			
w modelu abonamentowym	13 144	13 196	(0,4%)
w modelu przedpłaconym	3 122	2 737	14,1%
- przychody z przechowywania próbek	19 558	15 641	25,0%
<i>w tym rynki strategiczne:</i>			
w modelu abonamentowym	10 737	8 963	19,8%
w modelu przedpłaconym	3 552	3 508	1,3%
<i>w tym rynki pozostałe:</i>			
w modelu abonamentowym	3 140	2 753	14,1%
w modelu przedpłaconym	2 129	417	410,6%

Rosnąca popularność usługi bankowania krwi w niektórych krajach, umacniająca się pozycja rynkowa Grupy i wzrost zainteresowania ofertą spółek z Grupy przekładają się na wzrost liczby nowo pozyskiwanych próbek i w efekcie przechowywanych próbek krwi pępowinowej lub tkanek. Ponadto Grupa rozwija współpracę z partnerami medycznymi, wprowadza do oferty nowe usługi, a także prowadzi aktywne działania marketingowe, które w przyszłości powinny wpłynąć na ilość zawieranych umów przez spółki Grupy. Przychody z bankowania próbek krwi pępowinowej lub tkanek stanowiły w ciągu 12 miesięcy 2016 r. 91,5% wszystkich przychodów Grupy, zachowując przy tym trend rosnący średniego przychodu per próbka.

Bieżący okres to także dalszy wzrost przychodów z obszaru B2B, w szczególności przychodów z usług medycznych związanych z wytwarzaniem produktów ATMP na bazie komórek macierzystych oraz ich wykorzystania w eksperymentalnych terapiach komórkowych. W stosunku do dwunastu miesięcy 2015 roku, przychody w bieżącym okresie wzrosły prawie trzykrotnie z 2,1 mln zł do 6,4 mln zł.

W 2016 roku jednostka dominująca wydała do przeszczepu, który odbył się w Jordani, pierwszą próbkę krwi pępowinowej przechowywaną w ramach banku publicznego. Próbka ta została wykorzystana przy leczeniu wznowy ostrej białaczki szpikowej.

Poniższa tabela przedstawia łączny zafakturowany przychód Grupy z tytułu świadczenia usług bankowania próbek krwi pępowinowej lub tkanek w obszarze B2C:

[tys. PLN]	2016	2015	zmiana %
Przychody zafakturowane z bankowania próbek B2C	100 609	86 055	16,9%
Przychody zafakturowane z próbek w pierwszym roku dla umów zawartych w modelu abonamentowym	28 427	27 090	4,9%
Przychody zafakturowane z próbek w pierwszym roku dla umów zawartych w modelu przedpłaconym	42 580	36 423	16,9%
Przychody zafakturowane dla próbek w przechowywaniu	29 602	22 542	31,3%

W omawianym okresie przychody zafakturowane dla próbek w pierwszym roku wzrosły łącznie o 11,8%, co jest związane przede wszystkim z pozyskaniem nowych próbek lub tkanek do przechowywania. Wzrost przychodów zafakturowanych dla próbek w przechowywaniu związany jest z wzrostem zakumulowanej liczby próbek przechowywanych przez spółki Grupy.

W poniższej tabeli zaprezentowane zostały liczby próbek rodzinnych przechowywanych na koniec poszczególnych okresów sprawozdawczych w segmencie B2C, według danych zarządczych.

[w sztukach]	2016	2015	zmiana %
Liczba próbek B2C na koniec okresu	127 277	109 726	16,0%
<i>w tym:</i>			
rynki strategiczne	82 897	69 228	19,7%
rynki pozostałe	44 380	40 498	9,6%
<i>udział % abonamentu na koniec okresu</i>	<i>62,8%</i>	<i>62,0%</i>	<i>0,8 p.p.</i>
Liczba próbek B2C i B2B na koniec okresu	139 509	121 814	14,5%

Poniższa tabela przedstawia liczbę nowo pozyskanych próbek krwi pępowinowej lub tkanek w poszczególnych okresach sprawozdawczych:

Liczba nowo pozyskanych próbek [w sztukach]	01.01.2016-31.12.2016	01.01.2015-31.12.2015	zmiana %	IV kwartał 2016	IV kwartał 2015	zmiana %
Liczba nowo pozyskanych próbek	18 619	17 480	6,5%	4 684	4 431	5,7%
<i>Udział % abonamentu</i>	<i>61,1%</i>	<i>64,7%</i>	<i>(3,6 p.p.)</i>	<i>57,6%</i>	<i>65,9%</i>	<i>(8,3 p.p.)</i>

W ciągu 12 miesięcy 2016 roku w segmencie B2C odnotowano 16% wzrost liczby próbek krwi pępowinowej lub tkanek względem skumulowanej liczby próbek krwi pępowinowej lub tkanek na koniec 2015 roku. W omawianym okresie Grupa pozyskiwała więcej nowych próbek krwi pępowinowej lub tkanek na rynkach strategicznych, niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. W tym zakresie kontynuowany był trend widoczny w 2015 roku na poszczególnych rynkach. Zmiany w ciągu 12 miesięcy bieżącego roku nie odbiegają istotnie od zmian w 2015 i mają podobne przyczyny – silny wzrost we wszystkich krajach należących do rynku strategicznego i spadek liczby pobrań na Węgrzech. Należy przy tym dodać, że sytuacja na Węgrzech ustabilizowała się. Od początku 2017 roku widać pewne oznaki ożywienia na tym rynku. łącznie Grupa w IV kwartale 2016 roku pozyskała 4.684 próbki krwi pępowinowej lub tkanek, wobec 4.431 próbek krwi pępowinowej lub tkanek pozyskanych w IV kwartale 2015 roku. Dzięki temu, na dzień 31 grudnia 2016 spółki Grupy przechowywały łącznie 140 tys. próbek krwi

pępowinowej lub tkanek przechowywanych w segmencie B2C oraz B2B. Zmniejszenie w IV kwartale 2016 roku udziału umów płatnych w modelu abonamentowym w ogólnej liczbie nowo pozyskanych próbek, wynika ze wzrostu liczby podpisywanych umów w krajach, gdzie obowiązuje wyłączenie przedpłacony model płatności oraz pewnego wzrostu odsetka tego typu umów w innych krajach. Według oceny Zarządu jednostki dominującej nie należy traktować tej zmiany jako zmiany trendu.

Poniżej w tabeli zaprezentowano koszty bankowania rodzinnego (B2C) w rozbiciu na rynki, a także na źródła kosztów – alokacja według rachunkowości zarządczej.

dane w tys. zł	2016	2015	zmiana
Koszty próbek w pierwszym roku	33 395	30 985	7,8%
- rynki strategiczne	27 788	24 260	14,5%
- pozostałe rynki	5 607	6 725	(16,6%)
Koszty przechowywania próbek	6 627	5 422	22,2%
- rynki strategiczne	5 683	4 333	31,2%
- pozostałe rynki	944	1 089	(13,3%)
Koszty bankowania razem	40 022	36 407	9,9%
Koszty bezpośrednie pozostałych usług	9 863	3 947	149,9%
Koszty marketingu, sprzedaży	28 602	22 562	26,8%
Koszty ogólne i administracji	20 454	26 245	(22,1%)

W ciągu 12 miesięcy 2016 roku koszt próbek w pierwszym roku wzrósł w stosunku do ubiegłorocznego o 14,5%, co w dużej mierze wynika ze wzrostu opłat z tytułu pobrania krwi pępowinowej lub tkanek oraz wzrostu kosztów edukacji klientów na rynkach strategicznych. Wzrost kosztów przechowywania związany jest ze wzrostem zakumulowanej liczby próbek lub tkanek w przechowywaniu oraz wprowadzeniu w niektórych krajach możliwości przechowywania dodatkowych materiałów biologicznych. Wzrost bezpośrednich kosztów pozostałych usług związany jest z wytwarzaniem produktów leczniczych zaawansowanych terapii komórkowych oraz rozpoczęciem prac badawczo rozwojowych w ramach projektów ABC Therapy, BIOOPA oraz Circulate. Poniesienie o 26,8% wyższych kosztów sprzedaży i marketingu związane jest z powiększeniem struktur sprzedażowych oraz przeprowadzaniem licznych kampanii telewizyjnych, które mają na celu zwiększyć wiedzę klientów na temat bankowania komórek z krwi pępowinowej. Spadek o 22,1% kosztów ogólnych i administracji jest konsekwencją poniesionych w 2015 roku wydatków związanych ze zdarzeniami jednorazowymi, takimi jak koszty programu wynagradzania kluczowych członków kierownictwa akcjami Emitenta (5,4 mln zł), koszty upublicznienia akcji Emitenta (1,4 mln zł) oraz koszt odpisu na zapasy materiału biologicznego – przejętych próbek krwi pępowinowej (0,5 mln zł).

3.2 Wybrane pozycje ze sprawozdania z sytuacji finansowej

W tabeli poniżej zaprezentowano wybrane pozycje skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej.

dane w tys. zł	2016	2015
Aktywa trwałe	130 549,7	97 814,7
Aktywa obrotowe	38 989,6	35 177,5
Aktywa razem	169 539,3	132 992,1

Wzrost wartości aktywów zarówno w pozycji aktywów trwałych i obrotowych związany był przede wszystkim z pozycją rozliczeń międzyokresowych przychodów o charakterze długo- i krótkoterminowym jak również związany był on ze wzrostem skali działalności Grupy.

dane w tys. zł	2016	2015
Kapitał własny	56 863,8	40 431,3
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania długoterminowe	86 495,7	70 412,6
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe	26 179,9	22 148,3
Pasywa razem	169 539,3	132 992,1

Grupa utrzymuje stabilną strukturę finansowania, około 34% sumy bilansowej stanowią kapitały własne. Wzrost kapitału własnego w stosunku do 2015 r. związany był przede wszystkim z wypracowaniem dodatniego wyniku finansowego. Wzrost zobowiązań długoterminowych w 2016 r. wynikał w dużej mierze ze zwiększenia pozycji rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego o 5,4 mln zł. Wzrosły również przychody przyszłych okresów, które korespondują ze wzrostem rozliczeń przychodów po stronie aktywów, a także pozycja zobowiązań finansowych, co jest związane z zawarciem przez jednostkę dominującą nowych umów leasingu finansowego na wyposażenie nowej części laboratorium.

3.3 Wybrane pozycje ze sprawozdania z rachunku przepływów pieniężnych

Poniżej przedstawiono wybrane pozycje z sprawozdania rachunku przepływów pieniężnych

dane w tys. zł	2016	2015	2016	2015*
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	28 876	15 319	28 876	22 673,1
Korekty	-14 364	-3 998	-14 364	-7 807,5
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	14 512	11 321	14 512	14 865,7
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	12 970	11 396	12 970	14 941,3
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-8 623	-3 713	-8 623	-3 712,8
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-4 338	-8 688	-4 338	-8 688,1
Środki pieniężne na początek okresu	6 852	7 857	-	-
Środki pieniężne na koniec okresu	6 810	6 852	-	-

* dane skorygowane o zdarzenia jednorazowe w postaci programu opcyjnego (5,4 mln. zł), koszty upublicznienia spółki (1,4 mln. zł), koszt odpisu na zapasy materiału biologicznego (0,5 mln. zł).

3.4 Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe

Poniżej przedstawiono wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe

dane w %	2016	2015	2016	2015*
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży	23,2%	14,9%	23,2%	21,5%
Wskaźnik rentowności EBITDA	27,3%	19,0%	27,3%	26,1%
Wskaźnik rentowności operacyjnej	23,6%	14,7%	23,6%	21,7%
Wskaźnik rentowności brutto	22,4%	14,6%	22,4%	21,6%
Wskaźnik rentowności netto	18,3%	8,7%	18,3%	17,2%
Wskaźnik rentowności aktywów ROA	13,9%	6,9%	13,9%	13,6%
Wskaźnik rentowności kapitału własnego ROE	41,5%	22,5%	41,5%	44,6%
Wskaźnik zadłużenia aktywów	4,9%	2,5%	4,9%	2,5%
Wskaźnik zadłużenia kapitału własnego	14,5%	8,2%	14,5%	8,2%

* dane skorygowane o zdarzenia jednorazowe w postaci programu opcyjnego (5,4 mln. zł), koszty upublicznienia spółki (1,4 mln. zł), koszt odpisu na zapasy materiału biologicznego (0,5 mln zł)

Poniżej zamieszczono definicje poszczególnych wskaźników finansowych:

- wskaźnik rentowności ze sprzedaży – stosunek zysku (straty) ze sprzedaży do przychodów ze sprzedaży,
- wskaźnik rentowności EBITDA – stosunek zysku (straty) na działalności operacyjnej powiększonej o amortyzację do przychodów ze sprzedaży,
- wskaźnik rentowności operacyjnej – stosunek zysku (straty) na działalności operacyjnej do przychodów ze sprzedaży,
- wskaźnik rentowności brutto – stosunek zysku (straty) brutto do przychodów ze sprzedaży,
- wskaźnik rentowności netto – stosunek zysku (straty) netto do przychodów ze sprzedaży,
- wskaźnik rentowności aktywów ROA – stosunek zysku (straty) netto do aktywów ogółem na koniec okresu,
- wskaźnik rentowności kapitału własnego ROE – stosunek zysku (straty) netto do kapitałów własnych na koniec okresu,
- wskaźnik zadłużenia aktywów – stosunek sumy zadłużenia z tytułu kredytów bankowych, pożyczek, dłużnych papierów wartościowych oraz leasingu finansowego do sumy bilansowej,
- wskaźnik zadłużenia kapitału własnego – stosunek sumy zadłużenia z tytułu kredytów bankowych, pożyczek, dłużnych papierów wartościowych oraz leasingu finansowego do kapitałów własnych ogółem na koniec okresu.

3.5 Zarządzenie zasobami finansowymi

Głównym celem zarządzania kapitałem na poziomie Grupy jest zapewnienie zdolności do kontynuowania działalności z uwzględnieniem realizacji planowanych inwestycji, przy jednoczesnym zwiększaniu wartości Grupy dla akcjonariuszy.

Przyjmuje się, że spółki mogą wpływać na wzrost wysokości kapitału poprzez bieżące starania dla uzyskania dobrego wyniku finansowego, w spółkach akcyjnych poprzez regulowanie wysokości wypłacanej akcjonariuszom dywidendy oraz poprzez emisję nowych akcji lub podwyższenie wartości nominalnej dotychczasowych, a w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością poprzez wysokość wypłacanej dywidendy oraz przez podwyższenie kapitału zakładowego w drodze ustanowienia nowych udziałów lub podwyższenie wartości nominalnej istniejących.

Grupa monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Grupa wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.

[tys. PLN]	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
Oprocentowane kredyty i pożyczki	4 268	2 142
Zobowiązania z tyt. leasingu finansowego	4 002	1 192
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	7 408	10 026
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty (-)	(6 810)	(6 852)
Zadłużenie netto	8 867	6 509
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej)	55 188	39 421
Kapitał i zadłużenie netto	64 056	45 930
Wskaźnik dźwigni	13,8%	14,2%

Wskaźnika dźwigni w 2016 roku utrzymuje się na zbliżonym poziomie do wskaźnika ubiegłorocznego.

W ocenie Zarządu Emitenta na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Grupa posiada pełną zdolność do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań.

3.6 Inwestycje

Inwestycje w 2016 roku

Poniżej zaprezentowano informacje nt. nakładów kapitałowych w 2016 roku.

dane w tys. zł	2016	2015
Rzeczowe aktywa trwałe	7 241	4 150
Udziały i akcje w innych podmiotach	396	-
Aktywa niematerialne	1 968	802
Razem nakłady kapitałowe	9 605	4 952

W 2016 roku poniesiono nakłady kapitałowe w wysokości 9,6 mln zł z czego największą kwotę nakładów poniesiono na rozbudowę laboratorium PBKM w Warszawie. Ponadto w omawianym okresie Grupa poniosła nakłady związane z wdrażaniem systemu ERP w jednostce dominującej oraz nakłady związane z zwiększeniem floty samochodowej (zakup sfinansowany leasingiem finansowym). W roku 2016 Grupa poniosła również nakłady na zakup urządzeń medycznych i laboratoryjnych oraz sprzętu IT wykorzystywanych w bieżącej działalności.

W omawianym okresie Grupa poniosła również nakłady w wysokości 396 tys. zł związane z wykupem części udziałów od udziałowców mniejszościowych Sevibe oraz Krio.

Bieżące i planowane nakłady kapitałowe

W zakresie wiążących zobowiązań podjętych przez Grupę w odniesieniu do nakładów kapitałowych w przyszłości należy wskazać na projekty w ramach Programu Strategmed II. Jest to obecnie kluczowe przyszłe przedsięwzięcie z zakresu badań i rozwoju realizowane z podmiotami zewnętrznymi, zaplanowane na lata 2015-2018.

Plany inwestycyjne na 2017 rok

W całym roku 2017 Grupa planuje ponieść nakłady inwestycyjne w kwocie około 6 mln zł, głównie na dalszą rozbudowę systemów informatycznych, w tym systemu ERP, rozbudowę laboratorium w Turcji oraz zakup

urządzeń medycznych wykorzystywanych w bieżącej działalności. Grupa planuje sfinansowanie nakładów głównie środkami własnymi oraz leasingiem.

Poza powyżej opisanymi, Grupa nie podjęła istotnych wiążących zobowiązań w zakresie planowanych nakładów inwestycyjnych.

W oparciu o posiadane zasoby finansowe oraz mając na względzie aktualną sytuację płynnościową Grupy PBKM Emitent nie identyfikuje zagrożeń w odniesieniu do możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych.

3.7 Informacje nt. dywidendy

Dywidenda z zysku za 2015 rok

Po dniu bilansowym Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki w dniu 24 marca 2016 roku podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto osiągniętego przez Spółkę, przeznaczając część zysku netto osiągniętego przez Spółkę w 2015 roku w kwocie 7.007.533,60 zł, tj. 1,48 zł na jedną akcję, na wypłatę dywidendy. Pozostała część przeznaczona została w całości na kapitał zapasowy. Dzień dywidendy został ustalony na 24 marca 2016 roku, a dzień wypłaty dywidendy na 31 marca 2016 roku.

Dywidenda z zysku za 2016 rok

Na dzień podpisania niniejszego sprawozdania nie została podjęta informacja co do podziału zysku netto osiągniętego w 2016 roku.

Polityka w zakresie wypłaty dywidendy

Zgodnie z obowiązującą w Spółce polityką dywidendową, Zarząd może corocznie rekomendować wypłatę dywidendy w wysokości nie wyższej, niż 50% skonsolidowanego zysku netto Grupy wypracowanego w roku poprzednim, uzależniając ostateczną treść rekomendacji od aktualnej sytuacji finansowej i płynnościowej Grupy oraz jej planów inwestycyjnych.

Zgodnie z art. 395 KSH, organem właściwym do powzięcia uchwały o podziale zysku (lub o pokryciu straty) oraz o wypłacie dywidendy jest zwyczajne walne zgromadzenie

Ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy

Emitent nie jest stroną umów ani nie posiada zobowiązań, które ograniczałyby w jakikolwiek sposób wypłatę dywidendy w przyszłości za wyjątkiem zobowiązań wynikających z zawartych przez Emitenta umów kredytowych z mBankiem S.A. o których mowa w punkcie 2.4.2 *Umowy kredytowe i umowy pożyczki*. Na mocy postanowień tych umów, Spółka jest zobowiązana do przekazywania 50% wypracowanego zysku netto na kapitał zapasowy.

3.8 Wykorzystanie środków z emisji papierów wartościowych

Przeprowadzona w 2016 roku oferta publiczna akcji obejmowała sprzedaż wyłącznie akcji posiadanych przez dotychczasowych akcjonariuszy. Tym samym Spółka nie otrzymała żadnych wpływów ze sprzedaży akcji w ramach oferty publicznej.

3.9 Istotne pozycje pozabilansowe

Zgodnie z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Emitenta (tj. przepisy Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej) Grupa nie posiada zobowiązań warunkowych. Jednocześnie według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku zadłużenie pozabilansowe Grupy wynosiło 14 382 tys. zł i składały się na nie zobowiązania z tytułu nierozwiązywalnych umów najmu pomieszczeń biurowych oraz samochodów osobowych.

3.10 Prognozy wyników finansowych

Spółka nie publikowała i nie planuje publikować jednostkowych oraz skonsolidowanych prognoz finansowych na rok 2016.

4 Przegląd sytuacji operacyjno-finansowej Polskiego Banku Komórek Macierzystych S.A.

4.1 Wybrane pozycje z rachunku zysków i strat oraz dane o segmentach sprzedaży

Poniżej zaprezentowano wybrane pozycje jednostkowego sprawozdania rachunku zysków i strat:

dane w tys. zł	2016	2015	zmiana	2016	2015*	zmiana*
Przychody netto ze sprzedaży	76 749	62 427	22,9%	76 749	62 427	22,9%
Koszty działalności operacyjnej	52 416	47 736	9,8%	52 416	40 882	28,2%
Wynik ze sprzedaży	24 333	14 690	65,6%	24 333	21 545	12,9%
EBITDA	27 714	17 489	58,5%	27 714	24 843	11,6%
EBIT (wynik z działalności operacyjnej)	24 889	14 816	67,6%	24 889	22 170	12,3%
Wynik przed opodatkowaniem	24 979	15 029	66,2%	24 979	22 383	12,0%
Wynik netto za okres sprawozdawczy	20 042	11 468	74,8%	20 042	18 822	6,5%

* dane skorygowane o zdarzenia jednorazowe w postaci programu opcyjnego (5,4 mln zł), koszty upublicznienia spółki (1,4 mln zł), koszt odpisu na zapasy materiału biologicznego (0,5 mln zł).

W 2016 roku PBKM S.A. osiągnął EBITDA na poziomie 27,8 mln zł (wzrost o 11,6% względem skorygowanego wyniku analogicznego okresu roku ubiegłego) oraz łączne przychody z netto na poziomie 76,7 mln zł, tj. o 22,9% więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Wzrost przychodów jest przede wszystkim pochodną liczby pozyskiwanych nowych próbek oraz wzrostu wolumenu przechowywanych próbek z poprzednich lat. Ponadto Spółka w omawianym okresie wprowadziła podwyżkę cen dla usług podstawowych i dodatkowych oraz wydłużyła okres rozpoznawania przychodów z umów zgodnie z zasadami rachunkowości o kolejny rok. Ponadto na znaczący wzrost przychodów netto ze sprzedaży wpływa rozwijający się segment usług medycznych związany z wytwarzaniem produktów leczniczych na bazie komórek macierzystych dla partnerów B2B. Dzięki istotnemu wzrostowi przychodów Spółka osiągnęła EBITDA na poziomie 27,8 mln zł i jest ona wyższa o 11,6% względem skorygowanego wyniku roku 2015.

4.2 Wybrane pozycje ze sprawozdania z sytuacji finansowej

W tabeli poniżej zaprezentowano wybrane pozycje z sprawozdania z sytuacji finansowej.

dane w tys. zł	2016	2015
Aktywa trwałe	121 486,4	91 500,7
Aktywa obrotowe	23 263,6	20 871,7
Aktywa razem	144 750,0	112 372,4

Wzrost wartości aktywów zarówno w pozycji aktywów trwałych i obrotowych związany był przede wszystkim z pozycją rozliczeń międzyokresowych przychodów o charakterze długo- i krótkoterminowym i wynikał ze wzrostu skali działalności Spółki.

dane w tys. zł	2016	2015
Kapitał własny	82 418,1	68 633,0
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania długoterminowe	48 595,3	34 201,0
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe	13 736,6	9 538,4
Pasywa razem	144 750,0	112 372,4

Spółka utrzymuje stabilną strukturę finansowania, około 57% sumy bilansowej stanowią kapitały własne. Wzrost kapitału własnego w stosunku do 2015 r. związany był przede wszystkim z wypracowaniem dodatniego wyniku finansowego. Wzrost zobowiązań długoterminowych w 2016 r. wynikał w dużej mierze ze zwiększenia pozycji rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego o 4,4 mln zł. Wzrosły również przychody przyszłych okresów, które korespondują ze wzrostem rozliczeń przychodów po stronie aktywów, a także pozycja zobowiązań finansowych, co jest związane z zawarciem przez jednostkę dominującą nowych umów leasingu finansowego na wyposażenie nowej części laboratorium.

4.3 Wybrane pozycje ze sprawozdania z rachunku przepływów pieniężnych

Poniżej przedstawiono wybrane pozycje z sprawozdania rachunku przepływów pieniężnych

dane w tys. zł	2016	2015
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	24 979	15 028
Korekty	-15 313	-877
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	9 666	14 152
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	8 912	14 495
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-6 291	-7 298
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-1 789	-7 723
Środki pieniężne na początek okresu	867	1 394
Środki pieniężne na koniec okresu	1 698	867

4.4 Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe

Poniżej przedstawiono wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe

dane w %	2016	2015	2016*	2015*
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży	31,7%	23,5%	31,7%	34,5%
Wskaźnik rentowności EBITDA	36,1%	28,0%	36,1%	39,8%
Wskaźnik rentowności operacyjnej	32,4%	23,8%	32,4%	35,6%
Wskaźnik rentowności brutto	32,5%	24,1%	32,5%	35,9%
Wskaźnik rentowności netto	26,1%	18,4%	26,1%	30,2%
Wskaźnik rentowności aktywów ROA	13,8%	10,2%	13,8%	16,7%
Wskaźnik rentowności kapitału własnego ROE	24,3%	16,7%	24,3%	27,4%
Wskaźnik zadłużenia aktywów	8,3%	4,5%	8,3%	4,5%
Wskaźnik zadłużenia kapitału własnego	14,5%	7,4%	14,5%	7,4%

* dane skorygowane o zdarzenia jednorazowe w postaci programu opcyjnego (5,4 mln. zł), koszty upublicznienia spółki (1,4 mln. zł), koszt odpisu na zapasy materiału biologicznego (0,5 mln zł)

Poniżej zamieszczono definicje poszczególnych wskaźników finansowych:

- wskaźnik rentowności ze sprzedaży – stosunek zysku (straty) ze sprzedaży do przychodów ze sprzedaży,
- wskaźnik rentowności EBITDA – stosunek zysku (straty) na działalności operacyjnej powiększonej o amortyzację do przychodów ze sprzedaży,
- wskaźnik rentowności operacyjnej – stosunek zysku (straty) na działalności operacyjnej do przychodów ze sprzedaży,

- wskaźnik rentowności brutto – stosunek zysku (straty) brutto do przychodów ze sprzedaży,
- wskaźnik rentowności netto – stosunek zysku (straty) netto do przychodów ze sprzedaży,
- wskaźnik rentowności aktywów ROA – stosunek zysku (straty) netto do aktywów ogółem na koniec okresu,
- wskaźnik rentowności kapitału własnego ROE – stosunek zysku (straty) netto do kapitałów własnych na koniec okresu,
- wskaźnik zadłużenia aktywów – stosunek sumy zadłużenia z tytułu kredytów bankowych, pożyczek, dłużnych papierów wartościowych oraz leasingu finansowego do sumy bilansowej,
- wskaźnik zadłużenia kapitału własnego – stosunek sumy zadłużenia z tytułu kredytów bankowych, pożyczek, dłużnych papierów wartościowych oraz leasingu finansowego do kapitałów własnych ogółem na koniec okresu.

5 Perspektywy rozwoju Grupy Kapitałowej oraz ryzyka i zagrożenia

5.1 Strategia Grupy Kapitałowej

Grupa rozwija swoją działalność przede wszystkim na rynkach, na których jest już obecna, skupiając się na wzroście organicznym, pozostając jednocześnie otwartą na wszelkie akwizycje, które mogą przyczynić się do jej rozwoju i budowy wartości dla akcjonariuszy. Tym samym, najważniejszym czynnikiem wzrostu dla Grupy jest tempo i skala pozyskiwania nowych próbek do bankowania, a celem strategicznym jest zachowanie obecnego tempa wzrostu pozyskiwania nowych próbek do bankowania w obszarze B2C (próbki przechowywane na podstawie umów zawartych z osobami fizycznymi).

Dla realizacji strategii Grupy kluczowymi elementami są:

- wykorzystywanie i wzmocnienie wzrostu zainteresowania bankowaniem komórek macierzystych w wybranych krajach poprzez edukację, mającą na celu zwiększenie penetracji usługi bankowania komórek macierzystych i tkanek w tych krajach,
- wykorzystanie rosnącej liczby zastosowań komórek macierzystych w leczeniu różnych chorób i działania Grupy w celu zwiększenia liczby tych zastosowań,
- systematyczna budowa wizerunku Grupy, konsolidującej działalność pod marką FamiCord Group, jako dużego, stabilnego gracza na rynku.

W ocenie Zarządu Spółki, szybki wzrost świadomości potencjalnych klientów, edukowanych w zakresie możliwości leczniczych istniejących dla osób posiadających zbankowane próbki komórek macierzystych lub tkanek, pozwala na istotne zwiększanie zainteresowania bankowaniem ze strony potencjalnych klientów, co powinno się przyczynić do wzrostu penetracji rynków, na których Grupa jest już obecna. Poprzez penetrację należy rozumieć odsetek dzieci rodzących się, których rodzice korzystają z usługi bankowania rodzinnego. Dzięki koncentracji i intensyfikacji działalności operacyjnej w wybranych krajach europejskich działalność Grupy odnosi coraz większe korzyści wynikające z efektu skali.

Grupa koncentruje działania rozwojowe w krajach zakwalifikowanych do segmentu Rynki strategiczne, charakteryzujących się w ocenie Emitenta największym potencjałem ze względu na bezwzględną liczbę urodzeń oraz stopień obecnej oraz przewidywanej penetracji rynku. Ze względu na potencjał rynków oraz relatywnie niską penetrację, jako szczególnie ważne dla swojego rozwoju Emitent uznaje Polskę i Turcję. W tych krajach podejmowane są obecnie działania zmierzające do wzrostu penetracji, ukierunkowane przede wszystkim na rozwijanie świadomości, zarówno potencjalnych klientów, jak i środowiska medycznego. Ponadto w 2017 roku zostaną rozpoczęte działania marketingowe adresujące Polaków, którzy decydują się rodzic zagranicą – w szczególności na Wyspach Brytyjskich. Grupa planuje także dalsze zwiększanie udziału w rynku hiszpańskim, który jest obecnie największy w Europie. Zarząd zakłada, że zachowanie obecnego tempa wzrostu będzie możliwe dzięki dalszemu rozwojowi Grupy na rynkach zaliczanych do segmentu Rynki strategiczne, w którym z roku na rok Grupa pozyskuje coraz więcej próbek w obszarze B2C.

Rynki rumuński i węgierski są istotne dla Grupy ze względu na ich wielkość i mocną pozycję spółek zależnych na tych rynkach. Potencjał wzrostu wydaje się tam jednak nieco mniejszy, choć w przypadku ożywienia na Węgrzech możliwe jest zwiększenie sprzedaży.

Bazując na swoim dużym doświadczeniu, poza wzrostem organicznym Spółka nie wyklucza przeprowadzenia akwizycji – Grupa sfinalizowała dotychczas kilkanaście przejęć.

Istotnym czynnikiem dla rozwoju Grupy i poziomu jej przychodów oraz wyników finansowych jest systematycznie rozwijanie portfolio usług dodatkowych, oferowanych równoległe z podstawowym zakresem usług, tj. pozyskaniem, przetworzeniem i przechowywaniem komórek macierzystych z krwi pępowinowej. Do usług dodatkowych należą m.in. pobrania komórek ze sznura pępowinowego, pozyskanie krwi łożyskowej, badania diagnostyczne, konsultacje medyczne, usługi ubezpieczeniowe. W III kwartale 2016 roku spółka rozpoczęła pilotażowo świadczenie innowacyjnych usług telemedycznych dla kobiet w ciąży (telekardiotokografia) we współpracy z Comarch Healthcare. Co bardzo ważne, znacząca część usług dodatkowych jest oferowana nie tylko na etapie pozyskiwania krwi pępowinowej, ale również później, w trakcie trwania umowy przechowywania, co pozwala finalnie na zwiększenie przychodów uzyskiwanych z jednego klienta.

Oczekując wzrostu zainteresowania tym obszarem działalności, Grupa planuje rozwijanie prac nad indywidualnymi terapiami eksperymentalnymi z zastosowaniem komórek macierzystych. Preparaty do terapii indywidualnych mogą być przygotowywane przez Grupę nie tylko dla klientów posiadających próbki krwi zbankowane w podmiotach należących do Grupy lub z nią współpracujących, ale również dla lekarza lub kliniki, którzy zlecą Grupie wytworzenie odpowiedniego preparatu z komórek macierzystych dla swojego pacjenta. Rozwijanie potencjału do przygotowywania środków leczniczych jest więc niezwykle istotne, zarówno ze względu na potencjał biznesowy, jak i na aspekty marketingowy i wizerunkowy działalności bankowania krwi.

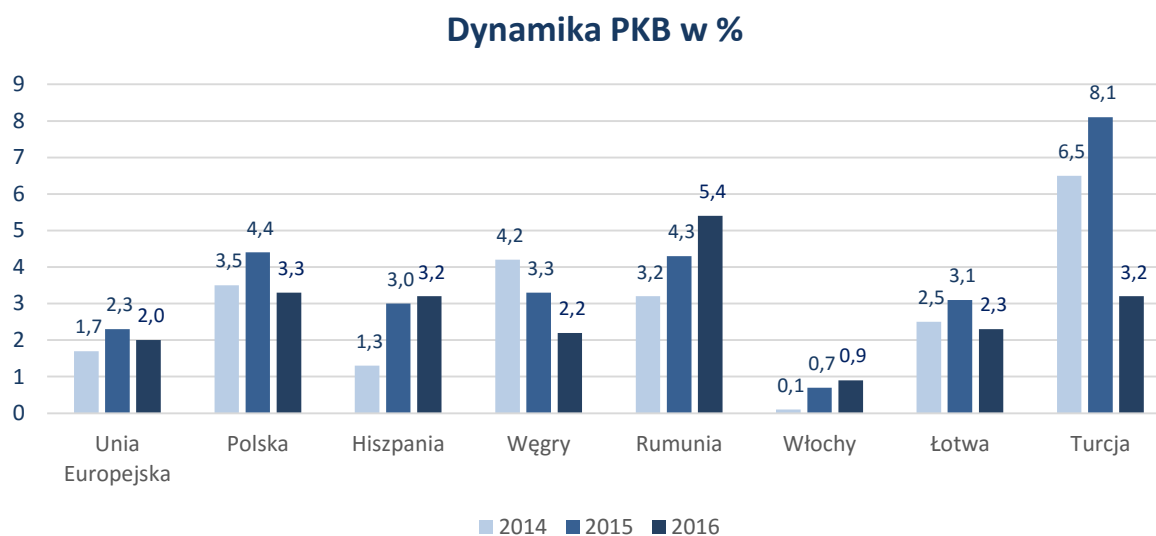
5.2 Perspektywy i czynniki rozwoju Grupy Kapitałowej

Poniżej Spółka opisuje czynniki, które mogą mieć wpływ na przyszłe wyniki Grupy PBKM.

Sytuacja makroekonomiczna w krajach Unii Europejskiej

Okres stabilności gospodarczej lub rozwoju gospodarczego w większości państw Unii Europejskiej w latach 2012-2014 przyczynił się do spadku bezrobocia, poprawy nastrojów społecznych oraz wzrostu skłonności do konsumpcji w gospodarstwach domowych. Dzięki temu wzrosła również skłonność do wydatkowania środków na opiekę medyczną, co powinno bezpośrednio przełożyć się na zainteresowanie ofertą Grupy i zwiększanie przez nią przychodów ze sprzedaży. Wyjątek może stanowić Hiszpania, która wyjątkowo mocno została dotknięta kryzysem gospodarczym, jednak oczekuje się, że w średniej perspektywie również ona przewycięży załamanie gospodarcze i powróci na ścieżkę trwałego wzrostu.

Poniższy wykres przedstawia dynamikę PKB na rynkach, na których obecne są spółki Grupy:

* Źródło: Eurostat

** Turcja – dane za rok 2016 to prognoza rządu tureckiego

Sytuacja makroekonomiczna w Turcji

Nieco odmienna sytuacja panuje w Turcji, w której po próbie dokonania zamachu stanu oraz utrzymywaniu stanu wyjątkowego agencja ratingowa Standard & Poor's obniżyła perspektywę Turcji ze stabilnej do negatywnej, z zastrzeżeniem że rating tego kraju może zostać ponownie obniżony w perspektywie średniokresowej. W wyniku powyższego, wzrost gospodarczy Turcji uległ znaczącemu spowolnieniu a notowania tureckiej liry spadły do najniższego poziomu od ponad roku, a perspektywy długofalowego rozwoju tego kraju zostały znacząco zredukowane.

W ocenie Emitenta na dzień dzisiejszy trudno stwierdzić jak zachowa się gospodarka tego kraju oraz jakie nastroje będą panowały wśród społeczeństwa tureckiego w podejściu do wydatków konsumpcyjnych, w tym do wydatkowania środków na opiekę medyczną. Niemniej nie można wykluczyć, że tempo wzrostu udziału Grupy na tym rynku również ulegnie spowolnieniu.

Regulacje dotyczące badań medycznych, w tym terapii eksperymentalnych oraz środków leczniczych

Obecnie obowiązujące regulacje dotyczące terapii eksperymentalnych, jak i przewidywane przez Grupę kierunki ich rozwoju w najbliższych latach, nie powinny negatywnie wpływać na możliwość rozwijania i komercjalizacji badań prowadzonych przez Spółkę, w szczególności na rynku polskim.

Zmiany prawa w krajach Unii Europejskiej

UE dąży do systematycznej aktualizacji wymagań stawianych podmiotom prowadzącym działalność w zakresie bankowania komórek macierzystych lub tkanek na poziomie prawa wspólnotowego. Nowe lub zmienione przepisy są implementowane w poszczególnych państwach członkowskich. Aktualizacje mają na celu podniesienie bezpieczeństwa pacjenta, standaryzację procesów i procedur oraz podniesienie jakości materiału biologicznego. Działania takie mogą za sobą nieść podniesienie kosztów działalności, jednak można założyć, że znaczący gracze w branży, do których zalicza się Grupa, będą w stanie szybciej i sprawniej dostosowywać się do nowych regulacji posiadając odpowiednie zaplecze ludzkie, organizacyjne, finansowe i skalę działania.

Polityka rządowa w zakresie zasad funkcjonowania publicznej nieodpłatnej służby zdrowia w krajach prowadzenia działalności przez Grupę

W żadnym z krajów, w których Grupa prowadzi działalność, jak i nigdzie indziej na świecie, usługa pobrania, przetwarzania i bankowania komórek macierzystych dla każdej rodzącej kobiety nie jest objęta refundacją przez publiczny system opieki zdrowotnej. Utrzymywanie się takiego stanu jest warunkiem rozwoju Grupy na tych rynkach, gdyż w przypadku wprowadzenia usług świadczonych przez Grupę do tzw. koszyka usług refundowanych przez państwowe systemy opieki zdrowotnej popyt na usługi oferowane przez Grupę na warunkach komercyjnych uległby najprawdopodobniej istotnemu ograniczeniu.

Specyficznym wyjątkiem są Węgry, gdzie usługi Grupy mogą być w całości lub częściowo refundowane przez nieobowiązkowy, ale dodatkowo płatny tzw. drugi filar opieki zdrowotnej, powszechny wśród grupy docelowej Emitenta. Finansowanie odbywa się w nim na zasadach komercyjnych, jednak konstrukcja systemu niewątpliwie przyczynia się do popularności bankowania komórek macierzystych w tym kraju.

Należy jednak podkreślić, że w każdym z krajów w przypadku finansowania bankowania krwi przez system publiczny, pobrany materiał biologiczny trafia do rejestru publicznego i tym samym o jego wykorzystaniu może decydować wyłącznie państwo, a dawca traci wszelkie prawa do próbki. Tym samym może okazać się, że dawca będąc w potrzebie nie otrzyma materiału, gdyż jego wykorzystanie następuje wg kolejności zgłoszeń klinik transplantacyjnych.

Opodatkowanie usług Grupy podatkiem VAT

Istotnym elementem negatywnie wpływającym na dostępność bankowania komórek macierzystych dla klientów indywidualnych oraz wynik finansowy Grupy jest obecnie obciążenie sprzedaży większości świadczonych usług stawką podstawową podatku VAT przy niewielkim udziale usług opodatkowanych w kosztach Grupy.

Do 2010 roku na wszystkich rynkach, na których działała Grupa z wyjątkiem Włoch, bankowanie komórek macierzystych korzystało ze zwolnienia z VAT dla usług medycznych. Dnia 10 czerwca 2010 Europejski Trybunał Sprawiedliwości wydał wyroki interpretacyjne w sprawach C-86/09 (Future Health Technologies Ltd) i C-262/08 (CopyGene A/S) stwierdzając, że preparatyka krwi pępowinowej i bankowanie komórek macierzystych nie stanowi opieki medycznej, ani nie jest z nią bezpośrednio związane, a zatem usługom tym nie przysługuje zwolnienie.

Wyroki te w późniejszych latach były stopniowo uwzględniane przez ustawodawstwo i sądy kolejnych krajów członkowskich, co powodowało obniżkę cen netto, a tym samym stopniowe pogarszanie się rentowności sprzedaży. Wzrost cen konsumenckich oznaczał ograniczenie dostępności usługi i spadek popytu.

Jedna z rezolucji Parlamentu Europejskiego sugerowałaby w dłuższej perspektywie możliwość rewizji stanowiska na mówiące, że bankowanie komórek macierzystych stanowi element opieki medycznej. Problem obciążenia usług podatkiem VAT może dotyczyć również banków publicznych, potencjalnie podnosząc koszt opieki zdrowotnej, dzięki czemu można mówić o zbieżności interesów publicznego i prywatnego sektora zdrowia w zakresie zwolnienia wszystkich usług medycznych z podatku VAT. Biorąc pod uwagę wagę wyroków interpretacyjnych ETS, zwolnienie musiałoby jednak zostać zapisane w dyrektywie VAT, co oznacza, że raczej nie nastąpi to w ciągu najbliższych lat. Należy założyć, że powrót do zwolnienia usług Grupy z VAT lub opodatkowanie stawką obniżoną mogłoby spowodować wzrost wolumenu sprzedaży i poprawę wyników finansowych Grupy.

O arbitralności opodatkowania banków komórek macierzystych stawką podstawową VAT świadczy wyrok interpretacyjny NSA z 4 listopada 2016 (sygn. I FSK 484/15) potwierdzający zwolnienie z VAT usług związanych z bankowaniem różnych innych typów tkanek i komórek, które podlegają dokładnie tym samym przepisom prawa medycznego, co komórki macierzyste. Konsekwencje tej decyzji są obecnie analizowane przez spółkę.

Ponadto Grupa zainicjowała działania na poziomie Parlamentu Europejskiego związane z możliwością zmiany dyrektywy VAT i objęcia bankowania tkanek i komórek zwolnieniem podobnie, jak jest to dla działalności medycznej związanej z przeszczepianiem narządów, czy dawstwem krwi.

Liczba nowych klientów w segmencie Rynki strategiczne

Sprzedaż na rynku polskim wzrasta od kilku lat, co spowodowane jest aktywnością marketingową Grupy, rosnącą zamożnością społeczeństwa, wprowadzeniem usługi bankowania sznura pępowinowego oraz pojawiającymi się możliwościami terapii z wykorzystaniem komórek macierzystych. Hiszpania, będąc największym europejskim rynkiem banków rodzinnych, będzie nadal miała dla Grupy kluczowe znaczenie w kolejnych latach. Trudna do przewidzenia wydaje się sytuacja na rynku tureckim, gdzie pomimo dużej liczby porodów (ok 1,4 mln dzieci rocznie) sytuacja socjoekonomiczna znacząco ogranicza możliwości predykcji dalszego rozwoju działalności w tym kraju. Biorąc powyższe pod uwagę wydaje się, że dalsze wzrosty w tym segmencie są nadal możliwe, niemniej jednak utrzymanie dynamiki wzrostu z pierwszego półrocza w najbliższych miesiącach będzie wyzwaniem wymagającym wzmożonych działań sprzedażowych i marketingowych.

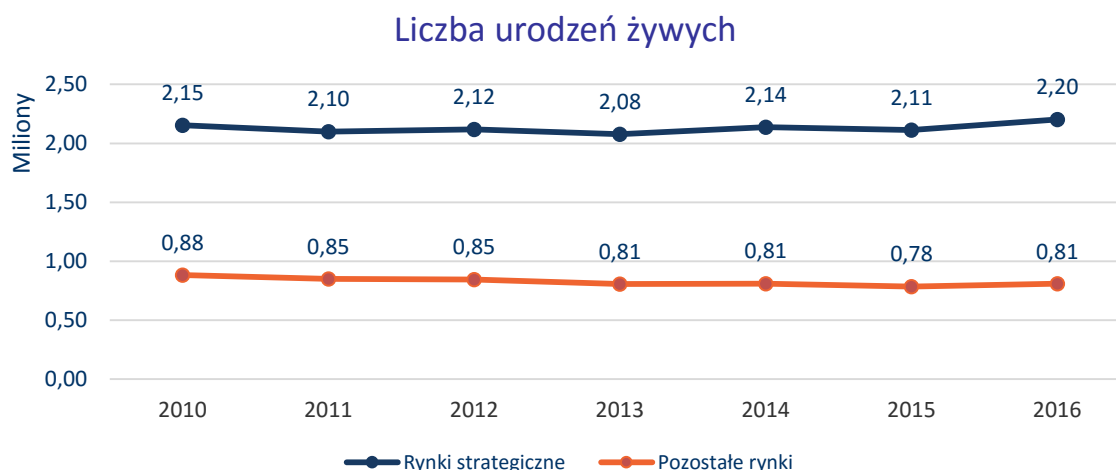
Liczba nowych klientów w segmencie Rynki pozostałe

Na rynku węgierskim Grupa spodziewa się pewnego odbicia liczby nowo pozyskiwanych próbek w okresie kolejnych dwunastu miesięcy. Przyczyną spadków w rynku 2015 i stabilizacji w roku 2016 było pojawienie się agresywnej konkurencji, nieznaczne podwyższenie cen na usługę bankowania na Węgrzech w związku z koniecznością jej opodatkowania podatkiem VAT (27%) oraz pewnego rodzaju kryzysem zaufania do branży, wywołany na Węgrzech negatywną wypowiedzią jednego ze znanych hematologów, powieloną przez media. Wypowiedź ta bazowała na danych odnoszących się do bankowania rodzinnego, jednak nieaktualnych i częściowo nieprawdziwych w ocenie Emitenta. Po poważnych problemach finansowych wiodącego banku rodzinnego można zaobserwować stabilizację na rynku rumuńskim, gdzie Grupa odnotowała zauważalny wzrost liczby nowo pozyskanych umów. Należy jednocześnie zaznaczyć, że ze względu na dominujący model abonamentowy w Rumunii, jak i na Węgrzech każdego roku zwiększa się pula przychodów generowanych z przechowywania próbek.

Charakterystyka rynków strategicznych

Spółka traktuje rynki Polski, Hiszpanii i Turcji, jako rynki strategiczne. Rynki te charakteryzują się dużą liczbą porodów (Turcja – ok. 1,37 mln, Hiszpania ok. 0,43 mln, Polska ok. 0,4 mln w skali roku), a zamożność społeczeństwa i jego siła nabywcza w Polsce i Turcji systematycznie rośnie. Co również istotne, na wszystkich tych rynkach istnieje pozytywne nastawienie do prywatnych usług medycznych, połączone ze skłonnością do wydatkowania na nie środków prywatnych. Dodatkowo, w krajach tych występuje silne pozytywne nastawienie do wartości rodzinnych, co przekłada się na rosnące zainteresowanie usługami Grupy. Hiszpania jest również największym pod względem pobrań rynkiem w Europie, większym od Niemiec i Wielkiej Brytanii. Za uznaniem rynku polskiego za strategiczny przemawia historia Grupy i jej ok. 85% udział w tym rynku.

Poniższy wykres przedstawia liczbę urodzeń żywych na przestrzeni ostatnich sześciu lat.

* Źródło: Eurostat: dane za lata 2010 – 2015; Countrymeters.info: dane za 2016 rok

Tendencje dotyczące pobrań krwi pępowinowej na rynkach strategicznych obserwowane w ostatnich trzech latach są pozytywne. Penetracja na rynku hiszpańskim, na którym prowadzi działalność ponad piętnaście banków krwi, po spadku związanym z kryzysem ekonomicznym w 2009 roku, ustabilizowała się. Nieco odmienna sytuacja panuje obecnie na rynku tureckim, na którym pomimo dobrego historycznego tempa wzrostu, niepewna sytuacja geopolityczna może wyhamować rozwój Grupy na tym rynku. Niemniej jednak wydaje się, że nieudany pucz z lipca bieżącego roku nie spowoduje załamania sprzedaży. W Polsce, dzięki konsolidacji dokonanej przez PBKM, Emitent ma duży wpływ na całokształt rynku prowadząc intensywne działania marketingowe.

Struktura modeli płatności dla nowo zawieranych umów bankowania komórek macierzystych lub tkanek

Na bazie dotychczasowych obserwacji Emitent przewiduje, że co najmniej w roku 2016 na poziomie Grupy utrzyma się struktura umów zawieranych w modelach płatności abonamentowym i przedpłaconym, tj. około 2/3 nowych próbek będzie pozyskiwanych od klientów decydujących się na model abonamentowy.

Utrzymanie aktualnego poziomu churn

Jednym z istotnych elementów dla wielkości przychodów i wyniku finansowego osiąganego przez Grupę jest wartość churn, kształtująca się w minionych okresach na stabilnym poziomie około 1%. Mając na uwadze statystyki kształtowania się poziomu churn oraz przyczyny jego zmian w przeszłości, Grupa nie widzi obecnie czynników, które mogłyby istotnie wpłynąć na jego znaczącą zmianę. Niemniej, ewentualne odchylenia od średniej ostatnich lat mogłyby wpłynąć na kształtowanie się przychodów Grupy.

Zwiększanie skali działalności poprzez przejęcia

Spółka nie wyklucza podjęcia decyzji o kontynuacji konsolidacji na rynkach, na których Grupa prowadzi już działalność operacyjną. Najbardziej interesujący ze względu na potencjalne akwizycje jest rynek turecki oraz rumuński.

Ponadto w najbliższym czasie spółka nie wyklucza rozpoczęcia współpracy z nowymi partnerami biznesowymi, dzięki którym to Grupa byłaby w stanie rozszerzyć zasięg dotychczas prowadzonej działalności na nowe rynki. W październiku 2016 podpisana została umowa o rozpoczęciu współpracy z podmiotem z Szwecji. Na początku 2017 roku PBKM rozpoczął współpracę z partnerem biznesowym z Wielkiej Brytanii, z którym PBKM tworzy ofertę bankowania komórek macierzystych z tkanek popłodowych dla polskich rodzin mieszkających w tym kraju.

Badania nad terapiami eksperymentalnymi

Grupa zamierza systematycznie zwiększać zaangażowanie finansowe i organizacyjne w rozwój badań nad terapiami eksperymentalnymi z wykorzystaniem komórek macierzystych pozyskiwanych z różnych źródeł niebudzących wątpliwości etycznych, jak tkanki zwyczajowo utylizowane podczas porodu (sznur pępowinowy, łożysko, krew łożyskowa etc.), tkanka tłuszczowa, czy szpik. Będzie ono widoczne, zarówno we współpracy z obecnymi partnerami w tym zakresie, jak i w innych nowych formułach, które mogą pojawić się w branży. Grupa planuje m. in. dalsze zaangażowanie w badania nad możliwościami płynącymi z zastosowania komórek mezenchymalnych, w szczególności w ramach programu Strategmed II. Emitent, jako jedyny polski podmiot komercyjny jest członkiem trzech konsorcjów w ramach programu Strategmed II, w ramach których zostaną rozpoczęte terapie komórkowe, m. in. w kardiologii, diabetologii, medycynie estetycznej.

Rynek terapii komórkowych na świecie rozwija się w sposób niezwykle dynamiczny – w środowisku medycznym mówi się o liczbie kilkudziesięciu tysięcy pacjentów rocznie, płacących za terapie od 25 do 40 tys. USD, przy czym liczba ta systematycznie rośnie. Emitent planuje rozwijać obecność na tym rynku głównie, jako usługodawca oferujący dostęp do przetworzonego materiału biologicznego. W 2016 roku Instytut Terapii Komórkowych S.A. rozpoczął bieżącą działalność operacyjną, która to skupiona jest na leczeniu pacjentów cierpiących na kilka chorób, przede wszystkim neurologicznych. Należy podkreślić silne przewagi konkurencyjne Emitenta w porównaniu z wieloma podmiotami zaangażowanymi w terapie eksperymentalne, w dużej mierze spoza Europy: (i) stosowane są wyłącznie komórki macierzyste o znanym pochodzeniu, pozyskane przy pełnej zgodzie dawcy i w podmiotach leczniczych, (ii) Emitent posiada stosowne zgody na wytwarzanie produktów leczniczych wydane przez Głównego Inspektora Farmaceutycznego, (iii) terapie odbywają się w kraju EU z zachowaniem wszelkich obowiązujących przepisów, (iv) wykorzystanie komórek macierzystych w leczeniu odbywa się za zgodą Komisji Bioetycznej. Ograniczeniem dla szerszego stosowania terapii jest obecnie konieczność zachowania eksperymentalnego charakteru leczenia, tj. produkty mogą być wytwarzane jedynie na zamówienie lekarza prowadzącego, indywidualnie dla danego pacjenta. Masowe wprowadzenie do produkcji i dostępność produktów „z półki” będzie możliwa po przeprowadzeniu prób klinicznych i uzyskaniu pozwoleń Europejskiej Agencji Leków, co Emitent, pod warunkiem uzyskania zgody Rady Nadzorczej, planuje w kolejnych latach.

Usługi dodatkowe

Dążąc do wzrostu przychodów uzyskiwanych z pojedynczego klienta, Grupa zwiększa przychody uzyskiwane od osób przechowujących komórki dzięki wprowadzaniu nowych produktów i usług, nie tylko medycznych. Przykładowo, od 2012 roku klientom Grupy w Polsce umożliwia się zawieranie ubezpieczeń oferowanych przez TU Allianz Życie Polska S.A.

W omawianym okresie spółka Polski Bank Komórek Macierzystych S.A. przy współpracy z Comarch Healthcare S.A. rozpoczęła współpracę w zakresie świadczenia usług telemedycznych - KTG. Dzięki tej usłudze kobiety będące pomiędzy 36 a 42 tygodniem ciąży uzyskują dostęp do zdalnej opieki kardiologicznej 24 godziny na dobę, siedem dni w tygodniu. Spółka liczy na to, że wprowadzając do swojej oferty nową usługę będzie w stanie dotrzeć z usługami podstawowymi do większej liczby klientów

5.3 Ryzyko prowadzonej działalności

Poniżej Zarząd przedstawia najważniejsze czynniki ryzyka, którymi Jednostka Dominująca oraz Grupa zarządza w celu minimalizacji ich negatywnego wpływu na działalność operacyjną.

Ryzyko związane z niezrealizowaniem strategii i dalszym rozwojem Grupy

Strategia rozwoju Spółki zakłada systematyczne zwiększanie liczby klientów i przechowywanych próbek komórek macierzystych lub tkanek, przede wszystkim w modelu płatności abonamentowych. Ponadto Spółka zamierza rozwijać ofertę usług, w tym angażować się w usługi przygotowywania i wytwarzania produktów leczniczych terapii zaawansowanych bazujących na komórkach macierzystych. Przyszła sytuacja majątkowa i gospodarcza

Spółki, a także jej pozycja rynkowa, uzależniona jest m. od prawidłowego wdrażania i realizacji strategii rozwoju oraz szybkiego dostosowywania do zmieniających się warunków otoczenia.

Planowana przez Grupę dalsza ekspansja na obecnych rynkach działalności oraz ewentualna ekspansja na nowych rynkach, jak i rozwój nowych usług, wpływają w znaczący sposób na skalę i zakres prowadzonej działalności, wyznaczając nowe jakościowo kategorie wyzwań przed Grupą i jej kierownictwem. Grupa przewiduje w najbliższych latach rozwijać się przede wszystkim organicznie, umacniając pozycję lidera w wybranych krajach, dostosowując tempo rozwoju do sytuacji rynkowej i zasobów zarządzanych przez Grupę, przy jednoczesnym systematycznym rozwijaniu zasobów ludzkich. Grupa dopuszcza możliwość podejmowania działań akwizycyjnych w uzasadnionych przypadkach, zwłaszcza na rynkach, na których jest już obecna.

Pomimo przyjętych przez Spółkę założeń, nie można wykluczyć, że nastąpi zmiana tendencji lub trendów w branży, w której działa Spółka. Zahamowanie dynamiki rozwoju branży biomedycznej w przyszłości oraz zmiany w sposobie świadczenia usług bankowania komórek macierzystych i tkanek mogą mieć negatywny wpływ na perspektywy rozwoju Grupy i realizację jej strategii.

Ponadto działania Grupy związane z jej rozwojem organicznym lub związane z dokonanymi akwizycjami, które okazałyby się nietrafione w wyniku złej oceny otoczenia bądź nieumiejętnego dostosowania się do jego zmiennych warunków, mogą mieć negatywny wpływ na działalność, sytuację finansowo-majątkową oraz wyniki Spółki oraz Grupy. W przeszłości został zrealizowany jeden projekt akwizycyjny, który nie zakończył się rezultatami oczekiwanymi przez Grupę – było to rozpoczęcie działalności na rynku włoskim. Akwizycja nie spowodowała osiągnięcia oczekiwanego przez Grupę udziału w rynku, jednak Grupa pozostała na rynku włoskim i nadal prowadzi na nim działalność.

Nie można również wykluczyć okresowego pogorszenia sytuacji finansowej Grupy i osiągniętych przez nią wyników na skutek niższej – w porównaniu do istniejących produktów i usług – rentowności nowych usług w ich początkowej fazie rozwoju, jak również na skutek wydatków inwestycyjnych ponoszonych przez Grupę w okresie intensywnego rozwoju.

Ryzyko związane z pozycją konkurencyjną Grupy i konkurencją na rynku usług, na których Grupa prowadzi działalność

W większości krajów, w których Grupa prowadzi działalność, jej pozycja rynkowa – mierzona udziałem w łącznej rocznej liczbie pobrań komórek macierzystych lub tkanek w danym kraju – plasuje ją w pierwszej trójce firm tam działających. Silną pozycję Grupa zawdzięcza systematycznie realizowanej strategii wzrostu oraz skutecznym przejęciami. Ponadto, działalność spółek Grupy w stosunku do konkurentów wyróżnia większy udział płatności w modelu abonamentowym oraz tworzenie lokalnych laboratoriów na większości rynków, na których Grupa operuje. Większość konkurentów Grupy w Europie działa oferując klientom wyłącznie przedpłatowy model płatności (lub prowadząc strategię cenową promującą głównie ten model), co wynika z bieżącej konieczności pozyskiwania gotówki na działalność. Jednocześnie większość konkurentów posiada jedynie jedno lub dwa laboratoria.

Nie można wykluczyć, że zmiana modeli biznesowych przez podmioty obecnie konkurujące z Grupą, tj. rozpoczęcie na szeroką skalę oferowania klientom atrakcyjnych warunków płatności w modelu abonamentowym lub pojawienie się nowych podmiotów konkurencyjnych, może doprowadzić do pogorszenia się pozycji konkurencyjnej Grupy, co w rezultacie może mieć negatywny wpływ na działalność, perspektywy rozwoju, sytuację finansową lub wyniki Grupy.

Na zmianę pozycji konkurencyjnej Grupy mogą również mieć wpływ zmiany w ustawodawstwie krajów, w których Grupa prowadzi działalność, jak również wprowadzenie powszechnej usługi bankowania komórek macierzystych lub tkanek finansowanej z budżetów lokalnych, przy jednoczesnym zakazie lub ograniczeniu funkcjonowania banków rodzinnych, co w rezultacie mogłoby mieć negatywny wpływ na działalność, perspektywy rozwoju, sytuację finansową lub wyniki Grupy.

Ryzyko związane ze współpracą z partnerami medycznymi

Jednym z kluczowych czynników powodzenia działalności Spółki jest współpraca z partnerami medycznymi, tj. lekarzami, pielęgniarkami, położnymi i innymi osobami mających kontakt z kobietami oczekującymi na poród. Partnerzy medyczni pracują w szpitalach, klinikach i prywatnych przychodniach nienależących do Spółki.

Prowadząc edukację potencjalnych klientów i przedstawiając ofertę Spółki, osoby te są istotnym elementem procesu sprzedaży usług bankowania komórek macierzystych lub tkanek. Podobnie jak w przypadku edukacji, współpraca z partnerami medycznymi jest kluczowa w procesie pozyskiwania materiału biologicznego, tj. krwi pępowinowej, fragmentów sznura pępowinowego etc., za co partnerzy są bezpośrednio odpowiedzialni.

Pozyskanie materiału biologicznego odbywa się za wiedzą i zgodą szpitala, tuż po porodzie i zajmuje kilka minut, przy czym nie jest do tego potrzebny jakikolwiek sprzęt medyczny lub diagnostyczny szpitala, a jedynie dostarczony przez rodzącą zestaw pobraniowy, przekazywany jej przez Spółkę. Zestaw pobraniowy zawiera wszystkie elementy niezbędne do prawidłowego przeprowadzenia procedury pobrania.

Za pozyskanie materiału biologicznego, jako procedurę medyczną przeprowadzaną na życzenie rodzącej, partnerzy medyczni są zazwyczaj bezpośrednio lub pośrednio wynagradzani przez Spółkę. Możliwe jest zarówno bezpośrednie wyłączne wynagradzanie partnera medycznego (lekarz, położna), jak i wyłączne wynagradzanie placówki medycznej (szpitala). W niektórych przypadkach występuje również wariant mieszany, tj. jednoczesne wynagradzanie partnera medycznego i placówki medycznej. Współpraca z większością partnerów medycznych odbywa się na podstawie umowy zlecenia lub zbliżonego tytułu prawnego właściwego dla danej jurysdykcji (wynagrodzenie bezpośrednie). W niektórych przypadkach partnerzy są wynagradzani przez placówkę, w której pracują, z którą jednocześnie rozlicza się Grupa (wynagrodzenie pośrednie).

Ponadto ewentualna konsolidacja szpitali prywatnych poprzez utworzenie sieci może spowodować zwiększoną presję na koszty pozyskania materiału.

Przyjęcie określonego modelu wynagradzania wynika z lokalnych uwarunkowań rynkowych i prawnych.

W przypadku wynagradzania wyłącznie partnera medycznego, rezygnację placówki medycznej z wynagrodzenia należy tłumaczyć dążeniem do poszanowania praw pacjenta oraz wolą zachowania konkurencyjności – w przypadku braku możliwości pobierania tkanek okołoporodowych w danej placówce medycznej miałyby ona gorszą pozycję w stosunku do innych lokalnych placówek wyrażających zgodę na pobieranie krwi i tkanek.

Nie można wykluczyć, że ze względu na zmiany prawa powszechnego w danej jurysdykcji lub wewnętrzne regulacje korporacyjne szpitali, jak i z powodu naturalnych we wszystkich branżach zmian oczekiwań odnośnie pułapu wynagrodzeń za przeprowadzoną edukację, część partnerów medycznych współpracujących z Grupą obniży swoją skłonność do kooperacji lub jej w ogóle zaniecha, co w konsekwencji może spowodować spadek uzyskiwanych przychodów i mieć negatywny wpływ na działalność, perspektywę rozwoju, sytuację finansową lub wyniki Grupy. Podobne skutki mogą wywołać ewentualne niekorzystne zmiany w prawie odnośnie możliwości, sposobu i formy prowadzenia działań edukacyjnych, informacyjnych i marketingowych z wykorzystaniem mediów.

Ryzyko związane z utratą klientów

Grupa przechowuje ponad 140 tys. próbek komórek macierzystych lub tkanek, z czego ok. 127 tys. to próbki bankowane rodzinie, których przechowywanie w większości jest opłacane w wieloletnim modelu abonamentowym, a ok. 3 tys. to próbki zarejestrowane w ogólnodostępnej bazie do wykorzystania u osób niespokrewnionych z dawcą (bankowanie publiczne).

W ostatnich latach Spółka utrzymuje średni wskaźnik churn poniżej poziomu 1% (churn – wielkość wyrażana w procentach, oznaczająca coroczny poziom rezygnacji z usług Grupy w zakresie przechowywania próbek komórek macierzystych lub tkanek, obliczana jako liczba próbek, z których przechowywania klienci zrezygnowali w danym okresie w odniesieniu do liczby wszystkich przechowywanych próbek w danym okresie). Przyczyną rezygnacji z usług Grupy są najczęściej przyczyny losowe lub zmiany w przepisach w danym kraju. Jako, że poziom churn jest

w dużej mierze niezależny od działań Grupy istnieje ryzyko, że wskaźnik ten zacznie wzrastać. Nie można wykluczyć, że część klientów Grupy – pozostając związanymi umową – zaprzestanie opłacania abonamentu, co spowoduje wypowiedzenie umowy przez podmiot z Grupy, lub nie przedłuży umowy na dalsze okresy.

Ryzyko związane z informacjami medialnymi dotyczącymi działalności branży, w której prowadzi działalność Grupa

Istota działalności w branży medycznej opiera się na zaufaniu pacjentów do spodziewanych pozytywnych efektów świadczonych usług oraz do podmiotów świadczących usługi medyczne. Ma ono szczególne znaczenie w przypadku nowych, innowacyjnych na rynku usług, co do których najczęściej występuje słabszy dostęp do informacji i niższa świadomość społeczna. Zdarza się, że skomplikowane kwestie medyczne bywają przez brak należytej staranności przedstawiane przez media w sposób niepełny, nierzetelnie lub z brakiem należytego zrozumienia.

Taki przekaz może mieć wpływ na ponoszone koszty, w związku z działalnością zmierzającą do propagowania informacji na temat świadczonych usług. Jednocześnie mnogość niepełnych, nierzetelnych i niespójnych informacji o kwestiach medycznych związanych z bankowaniem komórek macierzystych i tkanek może osłabiać zaufanie potencjalnych pacjentów do oferowanych usług.

W przeszłości miały miejsce publikacje medialne dotyczące obszarów działalności Spółki, których treść negatywnie opisywała aspekty merytoryczne jej aktywności. W kilku przypadkach - publikacja w Rumunii i na Węgrzech - Grupa odczuła spadek przychodów i pewne obniżenie zaufania do branży w ogóle.

Ryzyko związane ze spadkiem zainteresowania terapiami z wykorzystaniem komórek macierzystych

Nie można wykluczyć, że wraz z kolejnymi badaniami lub wdrażanymi w leczeniu zastosowaniami komórek macierzystych pojawią się problemy, skutkujące spadkiem zainteresowania terapiami. Równoległe lub niezależnie mogą się pojawić nowe metody pozyskiwania komórek macierzystych lub nowe metody i technologie lecznicze, alternatywne do terapii z wykorzystaniem komórek macierzystych. Spółka może nie dostosować w odpowiednim momencie swojej strategii w sposób umożliwiający skorzystanie z powyżej opisanych nowych możliwości.

Ryzyko pobrania zbyt małej ilości lub zakażenia materiału biologicznego

Pozyskiwanie materiału biologicznego odbywa się w warunkach szpitalnych. Przy pozyskiwaniu materiału biologicznego może wystąpić sytuacja, w której pobrana zostanie zbyt mała ilość materiału lub jakość pobranego materiału będzie zbyt niska, aby uzasadniało to jego przechowywanie. Zbyt niska jakość pobranego materiału może wynikać np. ze zbyt małej liczby komórek macierzystych lub z zakażenia mikrobiologicznego. Możliwość zakażenia mikrobiologicznego pobranego materiału wynika z naturalnego braku sterylności w środowisku szpitalnym w trakcie porodu.

W przypadku pobrania zbyt małej ilości materiału lub stwierdzenia zakażenia, klient jest informowany w możliwie krótkim czasie po pobraniu i ma prawo do rezygnacji z umowy oraz zwrotu opłaty poza podstawową opłatą za usługę.

Zakażenia wirusowe mają miejsce bardzo rzadko, zakażenia bakteryjne są znacznie częstsze. Zgodnie z wiedzą medyczną i standardami związanymi z przeszczepianiem materiału zakażonego bakteryjnie, w większości sytuacji może być on użyty do przeszczepienia z jednoczesnym podaniem odpowiednich farmaceutyków. W przypadku zakażeń wirusowych, materiał może być wykorzystany jedynie przy wybranych terapiach. Niemniej, przeszczepienia zakażonego materiału, pomimo jednoczesnej terapii farmakologicznej, mogą doprowadzić do niepowodzenia terapii. Wykorzystanie do leczenia zakażonego materiału przechowywanego przez Grupę miało już miejsce.

Łącznie udział liczby próbek pobranego materiału, które na skutek jednej z powyżej wymienionych przyczyn zostały odrzucone lub też klient nie zdecydował się na ich przechowywanie, w stosunku do wszystkich pobranych próbek, wynosi ok. 4%.

Z uwagi na fakt, że zarówno sytuacje pobrania zbyt małej ilości materiału, jak i zakażenia mikrobiologiczne pobranego materiału zależą od wielu czynników, na które wpływ Grupy jest znacznie ograniczony, Grupa nie może wykluczyć wzrostu ich występowania. Może to doprowadzić do negatywnego odbioru Grupy przez obecnych i potencjalnych klientów, a w konsekwencji do spadku zainteresowania usługami świadczonymi przez Grupę. Nie można również wykluczyć ewentualnych roszczeń odszkodowawczych kierowanych przeciwko podmiotom z Grupy Spółki w przypadku rażących naruszeń w trakcie czynności pozyskiwania materiału biologicznego przez partnerów medycznych. Wskazane ryzyka związane z zakażeniem materiału biologicznego mogą spowodować spadek uzyskiwanych przychodów i mieć negatywny wpływ na działalność, perspektywy rozwoju, sytuację finansową lub wyniki Grupy. W dotychczasowej historii Grupy zdarzały się i zdarzają się roszczenia odszkodowawcze, jednak ich skala, zarówno ilościowa, jak i wartościowa nie ma wpływu na funkcjonowanie Grupy.

Ryzyko błędu w preparatyce materiału biologicznego

Pobraną materiał jest zazwyczaj transportowany do najbliższego laboratorium Grupy lub jednego z partnerów Grupy w celu poddania go badaniom i przygotowania do przechowywania (preparatyka). Grupa posiada wieloletnie doświadczenie w zakresie preparatyki próbek, a osoby zajmujące się przetwarzaniem materiału biologicznego i przygotowaniem próbek są systematycznie szkolone w celu podnoszenia ich kompetencji. W Grupie funkcjonuje również system procedur mających na celu poprawę skuteczności procesu preparatyki. Pomimo powyższego istnieje ryzyko wystąpienia błędu ludzkiego, związanego najczęściej z brakiem dostatecznej wiedzy pracownika Grupy, lub ryzyko zaniedbań ze strony współpracowników Grupy. Zmaterializowanie się ryzyka może mieć wpływ na wizerunek Grupy oraz wysokość przychodów. Nie można również wykluczyć wystąpienia klientów z roszczeniami odszkodowawczymi.

Ryzyko utraty pobranego materiału biologicznego lub próbki

Po pobraniu w szpitalu materiał biologiczny transportowany jest do laboratorium, gdzie dokonuje się preparatyki. Następnie próbka przechowywana jest w laboratoriach należących do Grupy lub do podmiotów z nią współpracujących do momentu użycia lub rezygnacji klienta z usługi bankowania. Próbki przechowywane są w urządzeniach działających na zasadzie próżniowo izolowanego termosu z możliwością manualnego uzupełnienia poziomu azotu. Niemal wszystkie urządzenia wykorzystywane w tym procesie są podłączone do odpowiednich systemów monitoringu.

Do transportu materiału biologicznego wykorzystywane są profesjonalne firmy kurierskie, a w niektórych spółkach również zleceniobiorcy i pracownicy. Materiał jest transportowany w specjalnym zestawie odpowiednio zabezpieczającym zawartość, zarówno pod kątem sterylności, jak i zachowania odpowiednich warunków termicznych. W określonych przypadkach Grupa samodzielnie podejmuje się transportu próbek na zlecenie swoich klientów, co ma miejsce m. in. w przypadku wydania i przewozu próbki do przeszczepu.

Ryzyko związane z transportem może, w sporadycznych przypadkach, być związane ze zmianą miejsca przechowywania próbki. Może to nastąpić przy przejściu innego banku komórek z jednoczesnym zamknięciem dotychczasowej lokalizacji czy zmiany lokalizacji własnego funkcjonującego banku lub laboratorium.

W związku z powyższym istnieje ryzyko utraty, tj. zgubienia, uszkodzenia lub zniszczenia, materiału biologicznego lub zamrożonej próbki podczas transportu czy to w wyniku zaniedbań, zaniechań, pomyłek, wypadków komunikacyjnych, czy siły wyższej.

Ponadto w związku z koniecznością przechowywania próbek w bardzo niskiej temperaturze nie można wykluczyć sytuacji, w której preparaty mogą ulec rozmrożeniu. Do rozmrożenia może dojść w wyniku jednoczesnego wystąpienia błędu ludzkiego, niskiego poziomu azotu w zbiorniku, braku reakcji systemów monitoringu oraz braku reakcji czujników tlenu. Do rozmrożenia mogłoby również dojść w przypadku długotrwałej przerwy w dostawie energii elektrycznej, niezbędnej dla funkcjonowania systemów monitoringu lub długotrwałego braku informacji o awarii zbiornika.

Wystąpienie jednej z powyższych okoliczności może pociągnąć za sobą roszczenia klientów, których materiał biologiczny lub próbki doznały uszczerbku. W przeszłości Grupa odnotowywała i nadal odnotowuje sporadyczne przypadki zagubienia lub zniszczenia materiału biologicznego lub próbek. We wszystkich przypadkach, w których doszło do tego typu zdarzeń, Grupa zawarła z klientami porozumienia. Koszt zawarcia tych porozumień nie wpłynął w sposób istotny na działalność i wyniki Grupy.

Spółka nie może również wykluczyć, że dostępność usług poszczególnych podwykonawców, tj. podmiotów świadczących usługi transportowe lub laboratoriów współpracujących, nie ulegnie ograniczeniu w przyszłości, ani że jakość oraz terminowość oferowanych przez podwykonawców usług nie ulegnie obniżeniu. Taka sytuacja może mieć wpływ na wzrost kosztów działalności Grupy.

Ryzyko związane z wytwarzaniem produktów leczniczych

Spółka posiada niezbędne pozwolenia do wytwarzania produktów leczniczych terapii zaawansowanej do zastosowania w ramach tzw. wyłączenia szpitalnego (ATMP-HE). Stosowanie tych produktów u pacjenta odbywa się wyłącznie w Polsce, zgodnie z ustawą o zawodzie lekarza i na wyłączną odpowiedzialność lekarza. Zastosowanie produktu wymaga zgody właściwej komisji bioetycznej. Zgodę tę powinien uzyskać lekarz stosujący ATMP-HE. Niemniej jednak, pomimo wyłącznej odpowiedzialności lekarza, Spółka jest obciążona typowym ryzykiem wytwórcy ATMP-HE i koniecznością zachowania odpowiedniego reżimu wytwarzania. Zgodnie z przepisami prawa polskiego, odpowiedzialność za eksperyment leczniczy spoczywa na lekarzu, przy czym dostawca preparatu ATMP-HE musi dowieść, że wytworzył produkt zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Pomimo, iż dotychczasowe zastosowania preparatów wytworzonych przez Spółkę nie wykazały wystąpienia istotnych zweryfikowanych zdarzeń niepożądanych po stronie pacjentów, nie można wykluczyć takich sytuacji w przyszłości, co może doprowadzić do zgłoszenia ewentualnych roszczeń ze strony lekarza lub pacjentów. W przypadku uznania zasadności takich roszczeń może to mieć negatywny wpływ na działalność, perspektywy rozwoju, sytuację finansową lub wyniki Grupy.

Ryzyko związane z awarią urządzeń i systemów informatycznych wykorzystywanych w działalności Spółki

W ramach prowadzonej działalności Spółka zobowiązana jest do zapewnienia bardzo wysokiego rygoru jakościowego w całym procesie przygotowywania i przechowywania próbek, począwszy od pozyskania materiału biologicznego przy porodzie. Zapewnienie oczekiwanej przez klientów jakości opiera się w dużej mierze na prawidłowo działających urządzeniach medycznych i innych z nimi związanych oraz sprzęcie komputerowym. W prowadzonej działalności Spółka stosuje nowoczesne technologie oparte o wykorzystanie zaawansowanych systemów informatycznych i telekomunikacyjnych, pozwalające na sprawną realizację bieżącej działalności, w tym systemy komputerowe przechowują dane osobowe swoich klientów oraz dane dotyczące pobranych i przechowywanych próbek.

Pomimo, iż większość kluczowych urządzeń posiada tzw. back-up, czyli inne urządzenie, które jest w stanie zastąpić całość lub część procesów, które pierwotnie były wykonywane z wykorzystaniem uszkodzonych urządzeń, nie można wykluczyć ryzyka wystąpienia szczególnych okoliczności, które uniemożliwią również wykorzystywanie sprzętu zastępczego.

Dodatkowym aspektem jest gromadzenie, przetwarzanie i przechowywanie przez Spółkę dużych zbiorów danych, w tym danych osobowych. Pomimo wprowadzenia przez Spółkę centralnego zarządzania kopiami zapasowymi dla danych gromadzonych przez niektóre spółki Grupy, co istotnie zmniejsza możliwość ich utraty, nie można wykluczyć szczególnych okoliczności, spowodowanych głównie błędem ludzkim, które będą skutkować zawodnością zastosowanych środków ostrożności.

Zaistnienie poważnej awarii wykorzystywanych urządzeń, zniszczenie lub utrata istotnej części lub całości majątku trwałego należącego do Spółki lub danych zarządzanych lub posiadanych przez Spółkę, może spowodować czasowe lub długotrwałe wstrzymanie działalności i trudności w realizacji usług, w tym już opłaconych, co może niekorzystnie wpłynąć na wyniki i sytuację finansową Spółki i Grupy.

Awaria systemów komputerowych może również spowodować utratę zaufania, pogorszenie wizerunku oraz ryzyko roszczeń klientów w wyniku braku możliwości przyporządkowania klientowi jego próbki. W konsekwencji materializacja tych ryzyk może mieć negatywny wpływ na działalność, perspektywy rozwoju, sytuację finansową lub wyniki Grupy.

W przeszłości miały miejsce pojedyncze przypadki awarii urządzeń i systemów informatycznych wykorzystywanych przez Spółkę, jednak nigdy nie miały one charakteru długotrwałego czy krytycznego, a tym samym nie wpłynęły istotnie na działalność Spółki.

Ryzyko utraty kadry zarządzającej

Działalność Spółki w dużym stopniu uzależniona jest od wiedzy, umiejętności i doświadczenia kluczowych pracowników oraz kadry zarządzającej. W związku z tym, ewentualna utrata członków kadry zarządzającej lub innych pracowników, którzy dysponują odpowiednimi kompetencjami mogłaby negatywnie wpłynąć na skuteczność i efektywność działania przedsiębiorstwa oraz jakość świadczonych usług, co z kolei mogłoby doprowadzić do przynajmniej częściowej utraty klientów i pogorszenia wyników finansowych Grupy.

Ryzyko odszkodowawcze i ryzyko sporów sądowych

Spółka ponosi odpowiedzialność wynikającą z zawieranych umów oraz wykonywanej działalności. Niewykonanie bądź nienależyte wykonanie umowy może powodować powstanie odpowiedzialności odszkodowawczej, co może mieć negatywny wpływ na działalność oraz sytuację finansową Grupy.

Spółka ponosi również odpowiedzialność za obowiązki powierzone osobom trzecim. Rodzi to możliwość powstania roszczeń związanych z działalnością zleconą podmiotom zewnętrznym m. in. partnerom medycznym i kurierom.

Wystąpienie przez klienta z roszczeniem przeciwko Spółce rodzi również ryzyko pogorszenia wizerunku i – w konsekwencji – możliwość utraty obecnych i potencjalnych klientów.

Roszczenia kierowane przeciwko Spółce, jak również konsekwencje wynikające z utraty wizerunku może mieć negatywny wpływ na działalność, perspektywy rozwoju, sytuację finansową lub wyniki Grupy.

W całej historii Grupy miało miejsce kilkanaście przypadków ugód z klientami, które jednak nie wpłynęły istotnie na działalność Grupy ani jej wyniki finansowe.

Ryzyko związane z przetwarzaniem przez Spółkę danych osobowych na znaczną skalę

W ramach bieżącej działalności, Spółka na znaczną skalę przetwarza dane osobowe, zarówno dawców krwi pępowinowej oraz tkanek, jak i ich rodziców. Przetwarzanie danych osobowych przez Spółkę musi być dokonywane w sposób zgodny z przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych.

Spółka nie może wykluczyć, że pomimo stosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, dojdzie do naruszenia obowiązków prawnych w tym zakresie, w szczególności do ujawnienia danych osobowych osobom nieupoważnionym. W przypadku naruszenia przepisów prawnych związanych z ochroną danych osobowych, w szczególności ujawnienia danych osobowych w sposób niezgodny z prawem, Spółka może być narażona na zastosowanie wobec niej lub członków organów przewidzianych prawem sankcji. Bezprawne ujawnienie danych osobowych może również skutkować dochodzeniem przeciwko Spółce roszczeń o naruszenie dóbr osobistych.

Ryzyka zdarzeń katastroficznych, ryzyka wyjątkowe

Charakter prowadzonej działalności oraz dotychczasowe doświadczenie wskazują na niewielką możliwość wpływu czynników nadzwyczajnych na aktywność biznesową Spółki. Nie można jednak wykluczyć, że ewentualne (i) działania wojenne, (ii) działania o charakterze terrorystycznym, (iii) zjawiska epidemiologiczne oraz (iv) czynniki przyrodnicze i inne zdarzenia katastroficzne mogą wpłynąć na zachowania klientów. Efekty tych zjawisk mogą –

poza wpływem na zachowania klientów – niekorzystnie wpłynąć również na wszelkie rodzaje działalności mające na celu realizację bieżących zamierzeń operacyjnych, jak i długoterminowych planów strategicznych.

Należy mieć na uwadze, że znaczna część przechowywanych przez Spółkę próbek znajduje się w jednej lokalizacji. W przypadku wystąpienia określonych zdarzeń nadzwyczajnych, w tym katastroficznych mających wpływ na daną lokalizację, np. całkowitego spalenia pomieszczeń, Spółka może nie mieć możliwości dalszego prowadzenia działalności.

W przypadku wystąpienia zdarzenia katastroficznego lub ryzyka wyjątkowego mogą one zagrazić ciągłości pracy Spółki.

Ryzyko związane z otoczeniem makroekonomicznym

Sprzedaż usług oferowanych przez Spółkę jest powiązana z sytuacją makroekonomiczną. Pomimo faktu, że oferta Spółki jest skierowana do osób o statusie finansowym wyższym od przeciętnego nie można wykluczyć, że istotne pogorszenie się wskaźników makroekonomicznych, m.in. tempa wzrostu PKB, tempa wzrostu wynagrodzeń, poziomu inflacji, stopy bezrobocia, deficytu budżetowego czy poziomu oszczędności gospodarstw domowych, może negatywnie wpływać na sprzedaż usług przez Spółkę.

Ryzyko związane z przyjętą metodą rozpoznawania przychodów i kosztów

W oparciu o regulacje Międzynarodowych Standardów Rachunkowości i Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, Spółka stosuje model bilansowego rozpoznawania przychodów i kosztów.

Model ten opiera rozpoznawanie przychodów w danym okresie na poziomie faktycznych kosztów zaliczonych do danego okresu i sumarycznego poziomu rentowności w całym okresie danego kontraktu. Taki model rozpoznawania przychodów pozwala na jednolite i spójne ujęcie wszystkich rodzajów kontraktów realizowanych przez Spółkę (niezależnie od sposobu płatności i innych parametrów kontraktów). Powoduje on jednak, że niektóre zmiany w działalności Spółki mogą mieć wpływ na poziom rozpoznawania przychodów, który nie jest prosty do przewidzenia. Na przykład zmniejszenie prognozowanych kosztów przechowywania próbek krwi pępowinowej dla nowo pozyskiwanych próbek w stosunku do wcześniejszych założeń powoduje zwiększenie przychodów rozpoznawanych w pierwszym okresie w związku z pobraniem i przetworzeniem próbki, a obniżenie kosztu przetwarzania pobranych próbek powoduje pogorszenie przychodów w danym okresie ze względu na rozpoznanie większej części przychodu w kolejnych okresach.

Nie można wykluczyć, że zmiany określonych parametrów działalności Spółki, które nie powodują żadnego lub trwałego pogorszenia jej przepływów gotówkowych, spowodują pogorszenie przychodów, a co za tym idzie także i wyników finansowych Spółki w danym okresie.

Nie można również wykluczyć, że ze względu na zmianę MSR lub MSSF, jak i zmianę innych przepisów prawa, do których musi stosować się Spółka, lub zmianę zachowań klientów niezbędne okaże się wprowadzenie zmian do stosowanego modelu rozpoznawania przychodów i kosztów, co może implikować zmiany w przyjętych zasadach rozpoznawania przychodów i kosztów Spółki.

Ryzyko związane ze wzrostem kosztów przechowywania

Ceny oferowanych przez Spółkę usług kalkulowane są w oparciu o analizę kosztów zmiennych i kosztów stałych. Dzięki systematycznie prowadzonym działaniom usprawniającym i optymalizującym procesy technologiczne i sprzedażowe, obecny poziom kosztów stałych w Spółce należy uznać za pozwalający na oferowanie konkurencyjnych cen usług.

Z uwagi na konstrukcję umów zawieranych z klientami, które nie pozwalają na zwiększenie wynagrodzenia za świadczone przez Spółkę usługi w stopniu wyższym niż stopa inflacji, istotna zmiana jednostkowych kosztów zmiennych (niektórych lub wszystkich) lub utrata kontroli nad poziomem kosztów stałych może wywrzeć negatywny wpływ na działalność, perspektywę rozwoju, sytuację finansową lub wyniki Grupy.

Dodatkowo, w celu poprawnego rozpoznania przychodów z kontraktów długoterminowych, Spółka przyjmuje założenia odnośnie kształtowania się przyszłych kosztów przechowywania próbek krwi pępowinowej w poszczególnych krajach. W razie, gdyby założenia te okazały się nietrafione, Spółka dokonuje ich corocznej korekty, co wpływa na przeliczenie wartości przychodów i kosztów każdego kontraktu i może powodować przeszacowanie stopnia rozpoznania przychodów, a w związku z tym korekty poziomu rozpoznania przychodów od początku kontraktu. To z kolei może spowodować rozpoznanie dodatkowego przychodu lub obniżenia przychodu w bieżącym okresie. Dotychczas Spółka przyjmowała ostrożne założenia, co do kształtowania się przyszłych kosztów przechowywania i efekt przeszacowań (odnoszony w przychody z przechowywania) był pozytywny, nie mając znaczącego wpływu na wyniki finansowe Spółki. W przyszłości na skutek ewentualnych błędnych założeń lub zdarzeń powodujących konieczność zmiany założeń, efekt ten może być negatywny i może powodować zmniejszenie przychodów i wyniku finansowego Grupy.

Ryzyko związane z transakcjami zawieranymi z podmiotami powiązаныmi

Podmioty z Grupy, w tym również Spółka, zawierają i zamierzają zawierać transakcje wewnątrz Grupy. W ocenie Zarządu Spółki transakcje takie były zawierane na warunkach rynkowych. Nie można jednak wykluczyć, iż zawarte już transakcje, jak i transakcje, które zostaną zawarte pomiędzy podmiotami z Grupy, mogą zostać uznane przez organy podatkowe, jako zawarte na warunkach odbiegających od warunków rynkowych, co w konsekwencji może prowadzić do konieczności uregulowania wykazanych należności podatkowych.

Ryzyko zmiany przepisów prawa oraz sposobu ich interpretacji i stosowania

Zagrożeniem dla działalności Grupy może być zmienność systemu prawnego w krajach, w których prowadzi działalność. Często zmieniające się przepisy, pociągające za sobą zmianę ich wykładni, istotnie utrudniają prowadzenie działalności gospodarczej oraz znacznie ograniczają przewidywalność wyników finansowych.

Za szczególnie istotne należy uznać przepisy kształtujące system podatkowy, które ulegają częstym modyfikacjom, szczególnie w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. W Polsce na przykład zapowiadany jest w najbliższym czasie szereg zmian przepisów podatkowych. Zmienność przepisów prawa podatkowego, dotyczy Grupy w szczególności w zakresie przepisów regulujących podatek VAT. Praktyka organów skarbowych, jak i orzecznictwo sądowe w tej dziedzinie nie są jednolite. Grupa posiada kilka interpretacji podatkowych specyficznych dla systemów fiskalnych konkretnych państw i opiera się na tych interpretacjach podatkowych, jak i na innych opiniach oraz wykładniach przepisów. Grupa nie jest jednak w stanie zagwarantować, że posiadane i stosowane interpretacje, opinie oraz wykładnie są prawidłowe i nie zostaną podważone przez organy podatkowe. W skrajnym przypadku realizacja ryzyka zmiany interpretacji lub zmiany przepisów prawa może doprowadzić do znacznego pogorszenia opłacalności prowadzonej działalności, spadku przychodów, wzrostu kosztów, co w konsekwencji może wywrzeć negatywny wpływ na działalność, perspektywę rozwoju, sytuację finansową lub wyniki Grupy.

Kształt obowiązujących regulacji dotyczących badań medycznych, w szczególności terapii eksperymentalnych oraz środków leczniczych, ma istotne znaczenia dla funkcjonowania Grupy w przyszłości. Obecnie istniejące regulacje dotyczące terapii eksperymentalnych, jak i przewidywane przez Grupę kierunki ich rozwoju w najbliższych latach, nie powinny negatywnie wpływać na możliwość rozwijania i komercjalizacji badań prowadzonych przez Spółkę, w szczególności na rynku polskim. Nie można jednak wykluczyć, że regulacje te ulegną zmianom, które uniemożliwią, ograniczą lub odsuną w czasie prowadzone przez Grupę badania nad komórkami macierzystymi, jak również spowodują istotnie wyższe ryzyko komercjalizacji wyników badań.

Należy również wskazać, że od 1 stycznia 2016 roku zaczną obowiązywać nowe zasady dotyczące pozyskiwania składek wprowadzone ustawą z dnia 23 października 2014 roku o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014 r., poz. 1831). Wprowadzone zmiany nakładają obowiązek odprowadzania składek z tytułu wszystkich umów zleceń, z których wysokość wynagrodzenia nie przekracza wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, natomiast jeżeli wysokość wynagrodzenia będzie równa lub

wyższa niż minimalne wynagrodzenie za pracę, składka odprowadzana będzie tylko z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego. Odpowiedzialność za prawidłowe odprowadzenie składek spoczywa na Spółce.

Niekorzystne z punktu widzenia Spółki lub Grupy zmiany regulacji prawnych mogą spowodować zmniejszenie uzyskiwanych przychodów bądź wzrost kosztów. Po stronie Grupy zachodzi w związku z tym konieczność ponoszenia kosztów związanych z monitorowaniem zmian legislacyjnych oraz dostosowywania działalności do zmieniających się regulacji. Zmiany w niektórych przepisów mogą wiązać się z problemami interpretacyjnymi, niekonsekwentnym orzecznictwem sądów oraz niekorzystnymi interpretacjami przyjmowanymi przez organy administracji publicznej, co w konsekwencji może utrudniać realizację długoterminowych celów strategicznych oraz powodować trudności w ocenie skutków przyszłych zdarzeń czy decyzji.

W przypadku przyjęcia przez organy niekorzystnej dla Grupy interpretacji przepisów prawnych, w tym w szczególności w zakresie prawa podatkowego należy liczyć się z negatywnymi konsekwencjami dla działalności Grupy, jej sytuacji finansowej i perspektyw rozwoju. W przeszłości miało miejsce podniesienie VAT na Węgrzech, mające negatywny wpływ na działalność Grupy.

Ryzyko naruszenia przepisów dotyczących ochrony konsumentów

Przepisy Ustawy o Ochronie Konkurencji i Konsumentów zakazują stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (przykładowo takich jak udzielanie klientom niewłaściwych informacji, stosowanie niedozwolonych postanowień i warunków umów, reklamy wprowadzające w błąd). Katalog praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów nie jest zamknięty, co oznacza, że UOKiK może uznać daną praktykę za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów nawet wówczas, gdy nie jest ona wprost wskazana jako zakazana w ustawie.

Za stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów Prezes UOKiK może nałożyć karę w wysokości 10% przychodów osiągniętych w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, chociażby nieumyślnie, dopuścił się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Spółka prowadzi swoją działalność również w innych krajach za pośrednictwem spółek działających na podstawie przepisów właściwych dla danego kraju, w tym zastosowanie będą miały przepisy zakazujące stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Naruszenie zasad dotyczących ochrony zbiorowych interesów konsumentów może prowadzić do nałożenia kar przez właściwy organ oraz do dochodzenia roszczeń przez poszkodowanych konsumentów w drodze postępowań sądowych, w przypadku w którym niektóre z postanowień w umowach zawieranych przez spółki z Grupy z klientami mogłyby zostać uznane za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów. Niekorzystne dla Spółek Zależnych rozstrzygnięcia sądów w danych jurysdykcjach mogą wpłynąć negatywnie na działalność, perspektywy rozwoju, sytuację finansową lub wyniki Grupy.

Ryzyko związane z koniecznością uzyskania i posiadania określonych pozwoleń

Dynamika rozwoju działalności Spółki jest uzależniona od konieczności uzyskania i posiadania zezwoleń administracyjnych, a także kierunków ewentualnych zmian przepisów prawa europejskiego lub krajowego, regulujących działalność w zakresie pozyskiwania, przetwarzania i przechowywania komórek macierzystych.

Ewentualne nieuzyskanie lub utrata posiadanych pozwoleń przez Spółkę będzie wiązało się z ryzykiem wstrzymania lub ograniczenia świadczenia usług, przedmiotowego lub geograficznego. Co więcej, nadrzędność prawa unijnego nad krajowym, a także konieczność ciągłego dostosowywania norm lokalnych do europejskich może spowodować w przyszłości zmianę obowiązujących uwarunkowań formalno-prawnych i administracyjnych.

Konieczność dostosowania się Spółki do nowych przepisów może spowodować obowiązek poniesienia znacznych nakładów finansowych. Wzrost kosztów, które Spółka będzie obowiązana ponieść, może doprowadzić do zwiększenia kosztów działalności, co w konsekwencji może wpłynąć negatywnie na działalność, perspektywy rozwoju, sytuację finansową lub wyniki Grupy.

W tej kategorii ryzyka należy wskazać, iż w dniu 28 listopada 2016 r. spółka zależna Sevibe Cells S.L. otrzymała od Organitzacio Catalana de Trasplantaments (Katalońska Organizacja ds. Transplantologii działająca przy Katalońskim Ministerstwie Zdrowia) zawiadomienie z dnia 21 listopada 2016 r., w którym wskazano, iż usługi pobierania i preparatyki krwi pępowinowej i/lub tkanki pępowiny mogą być oferowane na terytorium Hiszpanii w szpitalach wymienionych w ww. zawiadomieniu. Może skutkować to ograniczeniem liczby szpitali, z którymi obecnie współpracuje Sevibe Cells. Jednocześnie zgodnie z otrzymanym zawiadomieniem, istnieje ryzyko iż pobieranie materiału biologicznego w szpitalach spoza listy, może doprowadzić do unieważnienia pozwolenia administracyjnego na świadczenie usług preparatyki krwi pępowinowej i/lub tkanki pępowiny dla laboratorium Sevibe Cells. Zarząd Sevibe Cells podejmie wszelkie działania w tym prawne, które pozwolą wyjaśnić zaistniałą sytuację. Jednocześnie do momentu wyjaśnienia wszelkich okoliczności związanych z przedmiotem ww. zawiadomienia Spółka będzie prowadzić działalność na rynku hiszpańskim zgodnie z dotychczasowym modelem uwzględniającym powszechnie przyjęte i stosowane praktyki rynkowe.

Ryzyko zmian legislacyjnych w zakresie zasad funkcjonowania publicznej nieodpłatnej służby zdrowia w krajach prowadzenia działalności przez Grupę

Polsce nie wprowadzono regulacji prawnych, zgodnie z którymi następowałaby refundacja świadczeń medycznych obejmujących usługi pobrania, przetwarzania i przechowywania komórek macierzystych.

Ewentualne zmiany regulacji prawnych w Polsce, a w szczególności zmiany dotyczące rozszerzenia tzw. koszyka usług refundowanych na usługi świadczone przez Spółkę mogłyby spowodować trudne do przewidzenia konsekwencje w sposobie prowadzenia działalności przez Spółkę. Nie można wykluczyć wprowadzenia takich zmian regulacji prawnych dotyczących ochrony zdrowia, które mogłyby wywrzeć negatywny wpływ na działalność, perspektywy rozwoju, sytuację finansową lub wyniki Grupy.

Ryzyko związane ze zmianą kwalifikacji usługi świadczonej przez szpitale na rzecz Spółki

Ustawa Transplantacyjna rozróżnia czynności pozyskiwania i pobierania tkanek, komórek, narządów, ze względu na moment dokonania czynności. W ciągu obowiązywania Ustawy Transplantacyjnej powstała rozbieżność poglądów w kwestii nazewnictwa opisanych czynności. W szczególności spotykane są poglądy zgodnie z którymi krew uważa się za pobraną, jeżeli czynność dokonywana jest przed wydaleniem łożyska. Pozyskanie krwi następuje po wydaleniu łożyska. W ocenie Spółki w przypadku krwi pępowinowej nie ma znaczenia czy jest ona pozyskiwana przed czy po wydaleniu łożyska z organizmu kobiety, gdyż jest ona zawsze pozyskiwana z łożyska, które nie jest częścią organizmu kobiety tylko tzw. płodu, co oznacza, że taka krew jest zawsze pozyskiwana, a nie pobierana - takie stanowisko było uznawane przez 10 lat obowiązywania Ustawy Transplantacyjnej. Czynność pobrania krwi pępowinowej wymaga uzyskania odpowiedniego pozwolenia wydawanego przez Ministra Zdrowia. Istnieją szpitale, które nie uzyskały wymaganego pozwolenia, kategoryzując swoje usługi jako pozyskiwanie krwi pępowinowej. Z technicznego oraz medycznego punktu widzenia szpitale mogą swobodnie realizować zarówno czynności pobrania (wymagające pozwolenia) jak i pozyskania krwi pępowinowej (nie wymagające pozwolenia) zgodnie z obowiązującymi procedurami. Wobec wyrażonego w Uchwale Krajowej Rady Transplantacyjnej nr 46/2015 z dnia 7 grudnia 2015 roku stanowiska w kwestii interpretacji rozumienia terminów „pobierania” i „pozyskiwania” istnieje ryzyko, że część szpitali, które nie uzyskały wymaganego pozwolenia a będzie chciała realizować pobrania krwi przed wydaleniem łożyska może wypowiedzieć lub dążyć do zmiany warunków umów zawartych ze Spółką, co może mieć negatywny wpływ na działalność, perspektywy rozwoju, sytuację finansową lub wyniki Grupy.

5.4 Ryzyko finansowe

Grupa Kapitałowa narażona jest na szereg ryzyk mających źródła zarówno w sytuacji makroekonomicznej w krajach, w których spółki Grupy działają, jak i mikroekonomicznej w poszczególnych przedsiębiorstwach. Głównymi czynnikami zewnętrznymi mogącymi wywierać negatywny wpływ na wynik Grupy są wahania kursów walut obcych względem złotego oraz zmiany rynkowych stóp procentowych.

Szczegółowe informacje nt. wpływu ryzyka finansowego na sytuację Grupy zostały zamieszczone w nocie nr 33 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2016 rok. Poniżej natomiast zamieszczono najważniejsze informacje nt. zasad zarządzania ryzykiem finansowym.

W celu ograniczenia możliwości wystąpienia ryzyk Grupa prowadzi jednolitą politykę zarządzania ryzykiem finansowym oraz stały monitoring obszarów ryzyka, wykorzystując dostępne strategie i mechanizmy w celu zminimalizowania ujemnych efektów zmienności rynku i zabezpieczenia przepływów pieniężnych. Polityka i strategia zarządzania ryzykiem monitorowana jest przez Zarząd jednostki dominującej oraz odpowiednie komórki merytoryczne poszczególnych spółek.

Ryzyko stopy procentowej

Zmiany rynkowych stóp procentowych mogą niekorzystnie oddziaływać na wynik finansowy Grupy. Grupa jest narażona na ryzyko zmiany tego z powodu możliwej zmiany wartości odsetek naliczonych od kredytów udzielonych przez zewnętrzne instytucje finansowe spółkom Grupy opartych na zmiennej stopie procentowej. Grupa nie stosowała rachunkowości zabezpieczeń.

Spółki Grupy mierzą ekspozycję na ten czynnik ryzyka zestawiając sumę kwot wynikających ze wszystkich instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmianę stopy procentowej. Dodatkowo jednostki Grupy prowadzą ewidencję dotyczącą planowanego zadłużenia w ciągu przyszłych 12 miesięcy natomiast dla instrumentów długoterminowych na okres ich obowiązywania.

Celem ograniczenia ryzyka jest niwelacja poniesienia większych kosztów z tytułu zawartych zobowiązań finansowych opartych na zmiennej stopie procentowej.

Ryzyko walutowe

Grupa prowadzi działalność gospodarczą na terenie różnych państw, w których obowiązują różne waluty, m. in. euro, złoty polski, lira turecka, lej rumuński, forint węgierski, frank szwajcarski. Zarówno koszty, jak i ceny usług oferowanych klientom Grupy w każdym z tych krajów wyceniane są zwykle w walucie lokalnej. W 2016 roku ok. 38% skonsolidowanych przychodów Grupy zostało wygenerowane w walutach innych niż złoty. W szczególności były to euro, lira turecka, lej rumuński oraz forint węgierski.

Walutami operacyjnymi jednostek zależnych mających siedzibę poza granicami Polski są waluty obowiązujące w krajach, w których podmioty te prowadzą działalność. W związku z tym wartość aktywów danej spółki jak również jej wynik jest przeliczany na polskie złote, a zatem na ich wartość prezentowaną w sprawozdaniu mają wpływ kursy walut obcych względem polskiego złotego, co może mieć wpływ na zmianę ich wartości. Zmiana relacji każdej z walut lokalnych do złotego może zatem mieć negatywny wpływ na działalność, perspektywy rozwoju, sytuację finansową lub wyniki Grupy pomimo braku zmian poziomu sprzedaży lub kosztów wyrażonych w jednostkach produktów lub usług, a kwoty ewentualnych dywidend po przeliczeniu na złote mogą być niższe od oczekiwanych.

Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń, ani nie korzysta z kontraktów walutowych typu forward, przy czym ryzyko kursowe w pewnym zakresie niwelowane jest poprzez stosowanie mechanizmu hedgingu naturalnego. Ze względu na fakt, że jednostki Grupy nie posiadają znaczących nierozliczonych pozycji pieniężnych denominowanych w walutach obcych, zdaniem Zarządu Jednostki Dominującej ryzyko walutowe jest znikome.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe, na które narażona jest Grupa Kapitałowa może wynikać z:

- wiarygodności kredytowej klientów korporacyjnych, co jednak z uwagi na brak znacznej koncentracji ryzyka kredytowego i duży udział stosunkowo niewielkich transakcji w całości obrotu nie wymaga stosowania specjalnych zabezpieczeń transakcji, poza monitoringiem kontrahentów pod kątem ich zdolności kredytowych,

- ryzyka kredytowego wynikającego z wiarygodności kredytowej instytucji finansowych (banków/brokerów),

W ocenie Grupy ryzyko dotyczące klientów nie odbiega od przeciętnego ryzyka kredytowego na rynku, na którym działa Grupa. W rozliczaniu z kontrahentami preferuje się płatności przelewem, kartą kredytową oraz przedpłaty. Decyzje dotyczące udzielenia kredytu podejmuje się biorąc pod uwagę wynik badania wypłacalności, wartość kontraktu, termin płatności oraz prognozowane saldo należności.

Ryzyko kredytowe dotyczące środków płynnych i instrumentów pochodnych jest ograniczone, ponieważ kontrahentami Grupy są różne banki o wysokim ratingu kredytowym przyznawanym przez międzynarodowe agencje ratingowe.

Ryzyko związane z płynnością

Realizacja celów operacyjnych i strategicznych, w szczególności inwestycji w nowe produkty i usługi, oraz zapewnienie corocznej wypłaty dywidendy wymaga utrzymania dyscypliny w zarządzaniu płynnością finansową przedsiębiorstwa. Ponoszenie nakładów na rozwój jest zazwyczaj oddalone w czasie od momentu uzyskania pierwszych przychodów z tego tytułu. W związku z tym, w przypadku nadmiernego zaangażowania Spółki w zbyt wiele projektów rozwojowych przy jednoczesnym obciążeniu wypłatą dywidendy, istnieje ryzyko wystąpienia problemów z płynnością, co mogłoby doprowadzić do trudności w terminowym wywiązywaniu się Spółki ze zobowiązań finansowych.

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Grupa zabezpiecza płynność poprzez wykorzystanie limitów kredytowych oraz dat zapadalności depozytów, monitorując na bieżąco płynność na podstawie aktualizowanych co miesiąc prognoz wykonania przepływów finansowych. Na dzień 31 grudnia 2016 r. wielkość niewykorzystanych linii kredytowych wynosiła 4 mln zł. Grupa monitoruje płynność finansową bazując na kalkulacji stopy zadłużenia oraz wskaźnika bieżącej płynności. Zarówno stopa zadłużenia jak i wskaźnik płynności w roku 2016 utrzymują się na podobnym poziomie jak w analogicznym okresie roku ubiegłego. Dodatkowo Grupa przeprowadza projekcje przyszłych przepływów z tytułu zobowiązań handlowych.

6 Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego

6.1 Zbiór stosowanych zasad ładu korporacyjnego

W 2016 roku Spółka podlegała zasadom ładu korporacyjnego zawartym w zbiorze „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016” uchwalonym przez Radę Nadzorczą Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Uchwałą Nr 26/1413/2015 z dnia 13 października 2015 roku, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku.

Obowiązujący w 2016 zbiór zasad ładu korporacyjnego ujęty w dokumencie Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW jest dostępny na stronie internetowej https://www.gpw.pl/dobre_praktyki_spolek_regulacje.

Spółka wypełniając obowiązki informacyjne dotyczące stosowania ładu korporacyjnego, kieruje się zasadami skutecznej i przejrzystej polityki informacyjnej i komunikacji z rynkiem i inwestorami. Przed wszystkim po debiucie giełdowym, PBKM poinformowała o zakresie stosowania zasad ładu korporacyjnego wynikających z obowiązujących od dnia 1 stycznia 2016 roku „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016”. Wszelkie informacje wynikające z przyjętych przez Spółkę zasad ładu korporacyjnego publikowane są na stronie internetowej <https://akcjonariusze.pbkm.pl/spolka-i-grupa-kapitalowa/dobre-praktyki>.

Jednocześnie Spółka prowadzi swoją stronę korporacyjną internetową www.akcjonariusze.pbkm.pl, za pośrednictwem której Spółka realizuje zasady zawarte w rozdziale I DPSN 2016. Na stronie internetowej zamieszczane są przydatne inwestorom informacje oraz prezentacje, dotyczące najważniejszych wydarzeń

związanych z działalnością Spółki. Ponadto, w ciągu roku obrotowego Zarząd PBKM S.A. organizował spotkania z inwestorami, podczas których szczegółowo omawiane były wyniki finansowe Spółki oraz całej Grupy Kapitałowej Polski Bank Komórek Macierzystych S.A..

6.2 Informacja na temat zasad od stosowania, których odstąpiono w 2016 r.

W 2016 roku Emitent stosował zasady ujęte w zbiorze DPSN 2016 za wyjątkiem wskazanych poniżej 7 zasad szczegółowych oraz jednej rekomendacji.

I.Z.1.15. Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa (...) informację zawierającą opis stosowanej przez spółkę polityki różnorodności w odniesieniu do władz spółki oraz jej kluczowych menedżerów; opis powinien uwzględniać takie elementy polityki różnorodności, jak płeć, kierunek wykształcenia, wiek, doświadczenie zawodowe, a także wskazywać cele stosowanej polityki różnorodności i sposób jej realizacji w danym okresie sprawozdawczym; jeżeli spółka nie opracowała i nie realizuje polityki różnorodności, zamieszcza na swojej stronie internetowej wyjaśnienie takiej decyzji,

Komentarz spółki:

Na datę sporządzenia niniejszego oświadczenia Spółka nie przewiduje publikowania na stronie internetowej informacji zawierającej opis stosowanej polityki różnorodności. Spółka wyraża poparcie dla powyższej zasady, jednakże, z zastrzeżeniem uprawnień osobistych wynikających ze Statutu Spółki, decyzja o składzie Rady Nadzorczej podejmowana jest przez akcjonariuszy na Walnym Zgromadzeniu, zaś Zarząd powoływany jest przez Radę Nadzorczą, co w konsekwencji oznacza, że decyzja co do ostatecznego składu osobowego organów leży wyłącznie w kompetencji określonych organów i podmiotów. Spółka nie wyklucza, że zasada ta będzie mogła być stosowana w przyszłości, jednak należy zaznaczyć, że kryteriami stosowanymi w pierwszej kolejności przy kształtowaniu polityki zatrudnienia i wyboru członków organów Spółki oraz jej kluczowych menadżerów będą wiedza, doświadczenie i umiejętności

I.Z.1.16 Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, (...) informację na temat planowanej transmisji obrad walnego zgromadzenia - nie później niż w terminie 7 dni przed datą walnego zgromadzenia,

Komentarz spółki:

Na datę sporządzenia niniejszego oświadczenia Spółka nie przewiduje transmitowania obrad Walnego Zgromadzenia, z uwagi na związane z tym koszty, jak również ze względu na dotychczasowe doświadczenia odnośnie organizacji i przebiegu walnych zgromadzeń, które nie wskazują na potrzebę zapewniana transmisji. Spółka nie wyklucza, że zasada ta będzie mogła być stosowana w przyszłości, po stworzeniu odpowiednich możliwości technicznych i poczynieniu w tym celu stosownych nakładów

I.Z.1.20 Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu (...) zapis przebiegu obrad walnego zgromadzenia, w formie audio lub wideo,

Komentarz spółki:

Na datę sporządzenia niniejszego oświadczenia Spółka nie przewiduje rejestrowania przebiegu obrad Walnego Zgromadzenia w formie audio lub wideo z tych samych przyczyn z których nie zamierza podejmować się ich transmisji. Ponadto niestosowanie tej zasady zabezpiecza Spółkę przed ewentualnymi roszczeniami akcjonariuszy, którzy mogliby nie życzyć sobie upubliczniania swojego wizerunku oraz wypowiedzi.

II.Z.2. Zasiadanie członków zarządu spółki w zarządach lub radach nadzorczych spółek spoza grupy kapitałowej spółki wymaga zgody rady nadzorczej.

Komentarz spółki:

Na datę sporządzenia niniejszego oświadczenia Spółka nie przewiduje stosowania tej zasady. W ocenie Spółki wprowadzony w Statucie zakaz zajmowania się interesami konkurencyjnymi wobec Spółki lub jej spółek zależnych w wystarczającym stopniu zapewnia należyte wywiązywanie się z obowiązków osób pełniących funkcję członków Zarządu.

IV.R.2. Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu lub zgłaszane spółce oczekiwania akcjonariuszy, o ile spółka jest w stanie zapewnić infrastrukturę techniczną niezbędną dla sprawnego przeprowadzenia walnego zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, powinna umożliwić akcjonariuszom udział w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu takich środków, w szczególności poprzez:

- 1) transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym,
- 2) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad walnego zgromadzenia,
- 3) wykonywanie, osobiście lub przez pełnomocnika, prawa głosu w toku walnego zgromadzenia.

Komentarz spółki:

Na datę sporządzenia niniejszego oświadczenia Spółka nie przewiduje przeprowadzania Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej poprzez transmisję obrad Walnego Zgromadzenia w czasie rzeczywistym, ani poprzez dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, ani w formie umożliwiającej wykonywanie prawa głosu w toku Walnego Zgromadzenia. Dotychczasowe doświadczenia Spółki odnośnie organizacji i przebiegu walnych zgromadzeń nie wskazują na potrzebę udostępnienia takich rozwiązań. Ponadto zapewnienie możliwości udziału w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej mogłoby się wiązać ze znacznymi kosztami oraz potencjalnymi trudnościami natury organizacyjno – technicznej. Na datę sporządzenia niniejszego oświadczenia nie do końca klarowna jest również możliwość organizacji Walnych Zgromadzeń w wyżej wymieniony sposób z punktu widzenia rozwiązań prawnych. W opinii Zarządu niestosowanie powyższej rekomendacji nie będzie miało negatywnego wpływu na możliwość udziału akcjonariuszy w obradach Walnego Zgromadzenia Spółki, jednak Spółka nie wyklucza, że zasada ta będzie mogła być stosowana w przyszłości, po stworzeniu odpowiednich możliwości technicznych.

IV.Z.3. Przedstawicielom mediów umożliwia się obecność na walnych zgromadzeniach.

Komentarz spółki:

Spółka nie przewiduje stosowania tej zasady. W ocenie Spółki obowiązujące przepisy prawa w wystarczający sposób regulują wykonywanie nałożonych na spółki publiczne obowiązków informacyjnych w zakresie jawności i transparentności spraw będących przedmiotem obrad Walnego Zgromadzenia. Ponadto brak obecności przedstawicieli mediów zabezpiecza Spółkę przed ewentualnymi roszczeniami akcjonariuszy, którzy mogliby nie życzyć sobie upubliczniania swojego wizerunku oraz wypowiedzi.

VI.Z.2. Aby powiązać wynagrodzenie członków zarządu i kluczowych menedżerów z długookresowymi celami biznesowymi i finansowymi spółki, okres pomiędzy przyznaniem w ramach programu motywacyjnego opcji lub innych instrumentów powiązanych z akcjami spółki, a możliwością ich realizacji powinien wynosić minimum 2 lata.

Komentarz spółki:

Na datę sporządzenia niniejszego oświadczenia Spółka nie przewiduje stosowania tej zasady, ponieważ w jej ocenie skrócenie tego okresu nie wpłynie na realizację długookresowych celów biznesowych i finansowych Spółki.

VI.Z.4. Spółka w sprawozdaniu z działalności przedstawia raport na temat polityki wynagrodzeń, zawierający co najmniej:

- 1) ogólną informację na temat przyjętego w spółce systemu wynagrodzeń,
- 2) informacje na temat warunków i wysokości wynagrodzenia każdego z członków zarządu, w podziale na stałe i zmienne składniki wynagrodzenia, ze wskazaniem kluczowych parametrów ustalania zmiennych składników wynagrodzenia i zasad wypłaty odpraw oraz innych płatności z tytułu rozwiązania stosunku pracy, zlecenia lub innego stosunku prawnego o podobnym charakterze – oddzielnie dla spółki i każdej jednostki wchodzącej w skład grupy kapitałowej,
- 3) informacje na temat przysługujących poszczególnym członkom zarządu i kluczowym menedżerom pozafinansowych składników wynagrodzenia,
- 4) wskazanie istotnych zmian, które w ciągu ostatniego roku obrotowego nastąpiły w polityce wynagrodzeń, lub informację o ich braku,
- 5) ocenę funkcjonowania polityki wynagrodzeń z punktu widzenia realizacji jej celów, w szczególności długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Komentarz spółki :

Spółka nie przewiduje przedstawiania raportu na temat polityki wynagrodzeń. W ocenie Spółki obowiązujące przepisy prawa, w szczególności dotyczące sporządzania sprawozdań finansowych, w wystarczający sposób regulują wykonywanie nałożonych na podmioty gospodarcze obowiązków w zakresie ujawniania poziomów uposażeń, w tym członków Zarządu. Ponadto Spółka zapewnia, że ustalony przez Radę Nadzorczą w odniesieniu do członków Zarządu poziom wynagrodzenia – zarówno w odniesieniu do jego stałych i zmiennych składników - uzależniony jest od zakresu indywidualnych obowiązków i obszarów odpowiedzialności powierzonych poszczególnym członkom Zarządu.

6.3 System kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych

Zasady sporządzania jednostkowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych uregulowane są w szczególności przez Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, ustawę o rachunkowości oraz wewnętrznych procedurach funkcjonujących w Spółce. Ustanowienie systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych ma na celu w szczególności zapewnienie kompletności i poprawności informacji finansowych zawartych w sprawozdaniach finansowych i raportach okresowych. Jednocześnie zarządzanie ryzykiem Spółki w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych odbywa się poprzez identyfikację obszarów ryzyka, ich analizę oraz realizację działań koniecznych do jego ograniczenia lub eliminacji.

Za system kontroli wewnętrznej i proces sporządzania sprawozdań finansowych oraz raportów okresowych w Spółce odpowiedzialny jest Zarząd Spółki. W toku agregowania wyników finansowych wyniki segmentu Rynek strategiczny są regularnie analizowane przez dwóch Członków Zarządu Jednostki Dominującej, jako głównego organu decyzyjnego. Z kolei wyniki segmentu Pozostałe rynki jako całości są przedmiotem regularnej weryfikacji przez organy zarządcze jednostki dominującej. W pracach nad przygotowaniem raportów sprawozdań finansowych biorą udział wyłącznie wyznaczeni pracownicy spółek z Grupy Kapitałowej. Proces sporządzania sprawozdań finansowych jest koordynowany przez Członka Zarządu ds. Finansowych.

Istotną rolę w systemie zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych w Spółce pełni również Rada Nadzorcza Spółki. Niezależnie od bieżącej komunikacji realizowanej w toku sporządzenia sprawozdań finansowych zgodnie z wymogiem przepisów KSH Rada Nadzorcza corocznie dokonuje oceny sporządzonych sprawozdań finansowych za poprzedni rok obrotowy.

W procesie sporządzania jednostkowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych jednym z podstawowych elementów kontroli jest weryfikacja sprawozdania finansowego przez niezależnego audytora. Zarząd zawiera z biegłym rewidentem, wybranym przez Radę Nadzorczą, umowę na zbadanie jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej Spółki.

Warunki umowy z biegłym rewidentem zatwierdza Rada Nadzorcza. Zarząd nie ma prawa rozwiązać lub zmienić postanowień umowy z biegłym rewidentem bez uprzedniej zgody Rady Nadzorczej. W ramach procesu badania sprawozdań finansowych biegli rewidenci spotykają się z członkami Zarządu w celu omówienia wybranych kwestii zawartych w sprawozdaniach.

6.4 Akcje i akcjonariat

6.4.1 Kapitał zakładowy oraz akcje własne

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku kapitał podstawowy Spółki wynosił 2.367,4 tys. zł i był podzielony na 4.734.820 akcji o wartości nominalnej 0,50 zł każda.

W dniu 15 lutego 2016 r. NWZ Spółki podjęło uchwałę w sprawie przeprowadzenia programu motywacyjnego w Spółce, warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w związku z emisją akcji zwykłych na okaziciela serii K z wyłączeniem w całości prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy, zmiany Statutu Spółki, emisji warrantów subskrypcyjnych z wyłączeniem w całości prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy oraz ubiegania się o dopuszczenie akcji serii K do obrotu na rynku regulowanym oraz dematerializacji akcji serii K, zgodnie z którą kapitał zakładowy Spółki został warunkowo podwyższony o kwotę 118.370,50 PLN w drodze emisji nie więcej niż 236.741 akcji. Cena emisyjna akcji jest równa jednostkowej cenie sprzedaży akcji Spółki w ofercie publicznej i wynosi 47 zł. W dniu 21 marca 2016 r. właściwy sąd zarejestrował ww. warunkowe podwyższenie kapitału zakładowego Spółki oraz związaną z nim zmianę Statutu Spółki.

Wszystkie akcje Spółki są akcjami zwykłymi na okaziciela.

Na dzień sporządzenia Raportu kapitał zakładowy Spółki wynosi 2.367.410 złotych i dzieli się na 4.734.820 akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 0,50 zł każda, w tym:

- 1.752.227 akcji serii A
- 203.600 akcji serii B
- 30.600 akcji serii C
- 484.400 akcji serii D
- 232.200 akcji serii E
- 1.630.000 akcji serii F
- 94.200 akcji serii G
- 32.000 akcji serii H
- 163.000 akcji serii I
- 112.593 akcje serii J.

Na dzień sporządzenia Sprawozdania Statut Spółki przewiduje możliwość skorzystania z warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego. Kapitał zakładowy Spółki został warunkowo podwyższony o kwotę 118.370,50 zł w drodze emisji nie więcej niż 236.741 akcji zwykłych na okaziciela serii K o wartości nominalnej 0,50 zł każda. Celem warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego jest przyznanie praw do objęcia akcji serii K posiadaczom warrantów subskrypcyjnych, będącym osobami uczestniczącymi w programie motywacyjnym, z wyłączeniem prawa poboru w stosunku do dotychczasowych akcjonariuszy Spółki. Prawa objęcia akcji serii K mogą zostać wykonane w różnym terminie, najpóźniej do dnia 31 grudnia 2023 roku.

Spółki z Grupy PBKM nie posiadają akcji Jednostki Dominującej.

6.4.2 Akcje w obrocie giełdowym

Dnia 1 kwietnia 2016 r. Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdziła Prospekt Emisyjny Spółki sporządzony w związku z przeprowadzeniem oferty publicznej akcji Spółki sprzedawanych przez dotychczasowych akcjonariuszy Spółki. Dnia 13 kwietnia 2016 r. ustalono ostateczną liczbę oferowanych akcji (1.200.000 akcji) oraz ostateczną cenę sprzedaży akcji oferowanych (47,0 zł).

W dniu 12 kwietnia 2016 roku został złożony do GPW wniosek o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym wszystkich akcji Spółki.

W dniu 13 kwietnia 2016 r. Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych podjął uchwałę w sprawie dematerializacji akcji 1.200.000 akcji Spółki objętych ofertą publiczną oraz warunkowej dematerializacji pozostałych tj. 3.534.820 akcji Spółki.

W dniu 18 kwietnia 2016 r. dokonano przydziału 1.200.000 akcji zwykłych na okaziciela Spółki sprzedawanych w ramach oferty publicznej. W transzy inwestorów indywidualnych przydzielono 140.000 akcji, zaś w transzy inwestorów instytucjonalnych przydzielono 1.060.000 akcji Spółki.

W dniu 22 kwietnia 2016 r. Zarząd GPW podjął uchwałę o dopuszczeniu z tym samym dniem akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym.

W dniu 25 kwietnia 2016 r. miała miejsce rejestracja w KDPW 3.534.820 akcji Spółki. Następnie w dniu 27 kwietnia 2016 roku Zarząd GPW podjął uchwałę o wprowadzeniu z dniem 29 kwietnia 2016 roku wszystkich akcji Spółki do obrotu giełdowego

6.4.3 Struktura akcjonariatu

Poniżej zaprezentowano strukturę akcjonariatu Spółki na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień sporządzenia raportu okresowego za 2016 rok:

Akcjonariusz	Liczba akcji/głosów	Udział w kapitale podstawowym/ogólnej liczbie głosów
EVF Investments*	1 802 200	38,06%
Jakub Baran	378 227	7,99%
Oskar Chejde	243 313	5,14%
Fundusze zarządzane przez Altus TFI S.A.	251 533	5,31%
Pozostali	2 059 547	43,50%
Suma	4 734 820	100,00%

* podmiot kontrolowany przez Enterprise Venture Fund I, LP

6.4.4 Wykaz akcji i udziałów podmiotów z Grupy Kapitałowej w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących

Poniżej zaprezentowano informację nt. akcji Spółki posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień sporządzenia raportu okresowego za rok 2016.

Akcjonariusz	Funkcja	Liczba akcji/głosów	Udział w kapitale podstawowym/ogólnej liczbie głosów	Wartość nominalna (PLN)
Jakub Baran	Prezes Zarządu	378 227	7,99%	189 113,5
Tomasz Baran	Członek Zarządu	48 685	1,03%	24 342,5
Jerzy Mikosz	Członek Zarządu	16 108	0,34%	8 054,0
Jarosław Sobolewski	Członek Rady Nadzorczej Spółki	153 244	3,24%	76 622,0

Pozostałe osoby nadzorujące nie posiadają akcji Emitenta.

Osoby zarządzające i nadzorujące nie posiadają akcji/udziałów w podmiotach z Grupy PBKM.

6.4.5 Uprawnienia do akcji Spółki

W dniu 15 lutego 2016 r. NWZ Spółki podjęło uchwałę w m.in. w sprawie przeprowadzenia programu motywacyjnego w Spółce, warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w związku z emisją akcji zwykłych na okaziciela serii K oraz emisji warrantów subskrypcyjnych, zgodnie z którą kapitał zakładowy Spółki został warunkowo podwyższony o kwotę 118.370,50 PLN w drodze emisji nie więcej niż 236.741 akcji. W ramach ww. programu wyemitowanych zostanie 236.741 warrantów subskrypcyjnych z wyłączeniem w całości prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy, uprawniających do objęcia akcji serii K, stanowiących 5% obecnego kapitału zakładowego Spółki. Warranty będą emitowane nieodpłatnie. Objęcie i wydanie Warrantów odbywać się będzie w 4 transzach, po jednej transzy za każdy zakończony rok obrotowy tj. za lata obrotowe 2016-2019. W skład każdej transzy będzie wchodziło 38.826 sztuk warrantów. Warranty nie przyznane lub nie objęte za dany rok obrotowy w danej transzy (bez względu na przyczynę) będą przechodzić do puli rezerwowej. Pula rezerwowa wynosi 81.437 sztuk warrantów. W skład puli rezerwowej będą wchodzić także warranty nie przyznane lub nie objęte w danej transzy (bez względu na przyczynę). Prawo wstępnego alokowania i przyznawania Warrantów znajdujących się w puli rezerwowej przysługuje wyłącznie Radzie Nadzorczej.

Rada Nadzorcza Spółki, działając na podstawie wskazanej powyżej uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z 15 lutego 2016 r. w dniu 11 marca 2016 r. wskazała Panów Jakuba Barana, Tomasza Barana oraz Jerzego Mikosza oraz dwie osoby uznane za kluczowe dla działalności Grupy Kapitałowej, jako osoby uprawnione do udziału w nowym programie motywacyjnym. Rada Nadzorcza wstępnie alokowała na ich rzecz warrantów subskrypcyjne w następujący sposób:

- Pan Jakub Baran – Prezes Zarządu Spółki, po spełnieniu warunków programu motywacyjnego, będzie uprawniony do objęcia do 17.756 sztuk warrantów subskrypcyjnych za rok obrotowy 2016, do 17.756 sztuk warrantów subskrypcyjnych za rok obrotowy 2017, do 17.756 sztuk warrantów subskrypcyjnych za rok obrotowy 2018, do 17.756 sztuk warrantów subskrypcyjnych za rok obrotowy 2019,
- Pan Tomasz Baran – Członek Zarządu, po spełnieniu warunków Nowego Programu Motywacyjnego, będzie uprawniony do objęcia do 14.205 sztuk warrantów subskrypcyjnych za rok obrotowy 2016, do 14.205 sztuk warrantów subskrypcyjnych za rok obrotowy 2017, do 14.205 sztuk warrantów subskrypcyjnych za rok obrotowy 2018, do 14.205 sztuk warrantów subskrypcyjnych za rok obrotowy 2019,
- Jerzy Mikosz – Członek Zarządu, po spełnieniu warunków Nowego Programu Motywacyjnego, będzie uprawniony do objęcia do 4.735 sztuk warrantów subskrypcyjnych za rok obrotowy 2016, do 4.735 sztuk warrantów subskrypcyjnych za rok obrotowy 2017, do 4.735 sztuk warrantów subskrypcyjnych za rok obrotowy 2018, do 4.735 sztuk warrantów subskrypcyjnych za rok obrotowy 2019.

Pozostałe dwie osoby będą miały prawo do objęcia odpowiednio do 1.184 sztuk Warrantów za każdy rok obrotowy oraz do 947 za każdy rok obrotowy.

Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania warrantów o których mowa powyżej nie zostały wyemitowane.

Mając powyższe na uwadze na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania osoby zarządzające i nadzorujące nie posiadały uprawnień do akcji Emitenta.

W Spółce nie funkcjonuje system kontroli programów akcji pracowniczych.

6.4.6 Ograniczenia związane z akcjami Spółki

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania w Spółce nie występują żadne ograniczenia co do wykonywania prawa głosu z akcji. Wszystkie akcje Spółki są akcjami zwykłymi na okaziciela. Statut Spółki nie przewiduje jakiegokolwiek ograniczenia w ww. zakresie.

Statut Spółki nie przewiduje ograniczeń w zakresie przenoszenia praw własności akcji. Jednocześnie Dotychczasowi akcjonariusze Spółki posiadający akcje Spółki przed przeprowadzeniem oferty publicznej

(Akcjonariusze) oraz Spółka zawarli z mBank S.A. oraz Haitong Bank S.A. Oddział w Polsce (Menedżerowie Oferty Publicznej, Menedżerowie Oferty) umowy ograniczenia rozporządzania Akcji, na mocy których Akcjonariusze zobowiązali się, że w okresie 360 dni liczonych od dnia przydziału Akcji Oferowanych nie będą – bez uprzedniej pisemnej zgody Menedżerów Oferty (przy czym Menedżerowi Oferty nie mogą odmówić takiej zgody bez uzasadnionej przyczyny, z zastrzeżeniem, że w stosunku do akcji Spółki posiadanych przez Akcjonariuszy niepełniących funkcji członków zarządu Spółki, Menedżerowie Oferty nie mogą odmówić takiej zgody, gdy cena emisyjna/sprzedaży akcji Spółki będzie w danym przypadku wyższa o co najmniej 15% od Ceny Akcji Oferowanych dla Inwestorów Instytucjonalnych) oferować, sprzedawać, emitować (z wyłączeniem emitowania akcji Spółki w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Spółki związanego z ustanowieniem, realizacją lub zmianą programu motywacyjnego Spółki), obciążać, ani w inny sposób rozporządzać, ani publicznie ogłaszać emisji, oferty, sprzedaży ani zbycia lub zamiaru podjęcia takich działań lub podejmować działań zmierzających do, lub mogących skutkować: emisją nowych akcji Spółki, ofertą, sprzedażą lub zbyciem Akcji (z wyłączeniem nabywania przez Akcjonariuszy lub Spółkę akcji Spółki od uczestników programów motywacyjnych ustanowionych w Spółce) lub papierów wartościowych wymiennych lub zamiennych na akcje Spółki lub umożliwiających ich uzyskanie w drodze realizacji praw związanych z takimi papierami wartościowymi (z wyłączeniem warrantów subskrypcyjnych oferowanych przez Spółkę w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Spółki, w związku z uchwalonym w Spółce programem motywacyjnym), innych praw umożliwiających nabycie Akcji (z wyłączeniem wstępnego alokowania praw do warrantów subskrypcyjnych oferowanych przez Spółkę w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w związku z uchwalonym w Spółce programem motywacyjnym), ani innych papierów wartościowych lub instrumentów finansowych, których wartość jest ustalana bezpośrednio lub pośrednio przez odniesienie do ceny powyższych papierów wartościowych stanowiących ich instrument bazowy, włącznie ze swapami na akcje, kontraktami terminowymi i opcjami (Zobowiązanie Lock – Up), a Menedżerowie Oferty zobowiązują się wobec Akcjonariuszy oraz Spółki takiej zgody nie odmówić, ani nie opóźnić bez uzasadnienia, z zachowaniem procedury opisanej powyżej. W przypadku Akcjonariuszy pełniących funkcję członków zarządu Spółki, okres Zobowiązania Lock Up wynosi 540 dni liczonych od dnia przydziału Akcji Oferowanych.

Zobowiązanie Lock Up Akcjonariuszy oraz Spółki względem Menedżerów Oferty nie jest solidarne (brak zobowiązania solidarnego pomiędzy Akcjonariuszami z osobna oraz pomiędzy łącznie Akcjonariuszami a Spółką).

Rozporządzenie akcjami Spółki, bez konieczności otrzymania pisemnej zgody Menedżerów Oferty, może mieć miejsce wyłącznie w następujących przypadkach: a) sprzedaży Akcji Sprzedawanych w ramach Oferty; b) bezpośredniej sprzedaży akcji Spółki w odpowiedzi na publiczne wezwanie do zapisywania się na sprzedaż akcji Spółki, jak i zaciągania zobowiązań (w tym zobowiązań warunkowych) do złożenia zapisu w odpowiedzi na wezwanie na sprzedaż akcji Spółki; c) dokonywania skupu akcji własnych przez Spółkę („buy back”) pod warunkiem, że zasady skupu akcji własnych zostaną publicznie ogłoszone przed rozpoczęciem skupu i będą umożliwiały wszystkim akcjonariuszom Spółki zbycie akcji na takich samych warunkach (co do ceny i terminów zawarcia transakcji) i w takich samych okolicznościach (co do formy i trybu zawierania transakcji zbycia akcji na rzecz Spółki); d) rozporządzenia akcjami Spółki w wykonaniu orzeczenia sądu, decyzji organu administracji publicznej lub w celu wypełnienia obowiązków wynikających z bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa; e) zbycia lub przeniesienia akcji Spółki w wyniku prowadzonego postępowania naprawczego, upadłościowego lub likwidacyjnego; f) zbycia akcji Spółki na rzecz podmiotu powiązanego z Akcjonariuszami w rozumieniu MSR 24, jednakże pod warunkiem, że podmiot ten zawrze uprzednio z Menedżerami Oferty umowę analogiczną do niniejszej Umowy.

6.4.7 Umowy zawarte pomiędzy akcjonariuszami

Poza umowami opisanymi w niniejszym sprawozdaniu na dzień jego sporządzenia Spółce nie są znane jakiegokolwiek inne umowy w wyniku, których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy.

6.5 Specjalne uprawnienia kontrolne

Spółka nie emitowała papierów wartościowych dających specjalne uprawnienia kontrolne – wszystkie wyemitowane akcje są akcjami zwykłymi na okaziciela.

Statut Spółki przewiduje uprawnienia osobiste przyznane akcjonariuszowi większościowemu tj. EVF I Investments S. à r.l. oraz podmiotom stowarzyszonym z tym akcjonariuszem z w rozumieniu §5 ust. 6 Statutu Spółki.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Statut Spółki przewiduje uprawnienia osobiste EVF w zakresie m.in. powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej Spółki czy zasad głosowania przez Radę Nadzorczą Spółki w kwestiach wskazanych w Statucie Spółki. Wskazane w Statucie Spółki osobiste uprawnienia ww. akcjonariusza zostały wskazane w §14 ust. 2a, § 15 ust. 4, § 15 ust. 6, § 15 ust. 20 Statutu Spółki.

6.6 Władze

6.6.1 Zarząd

Skład osobowy

W 2016 r. jak również w okresie do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania nie miały miejsca żadne zmiany w Zarządzie Spółki.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego z działalności skład organów zarządczych jednostki dominującej przedstawiał się następująco:

Organ	Funkcja	Imię i nazwisko
Zarząd	Prezes Zarządu	Jakub Julian Baran
	Członek Zarządu	Tomasz Baran
	Członek Zarządu	Jerzy Mikosz

Dnia 9 maja 2016 r. Rada Nadzorcza Spółki działając na podstawie § 14 ust. 2 oraz § 15 ust. 19 pkt 3 i 4 Statutu Spółki, powołała na kolejną pięcioletnią kadencję rozpoczynającą się w dniu 19 maja 2016 roku dotychczasowych członków Zarządu w osobach:

- Pana Jakuba Barana, powierzając mu funkcję Prezesa Zarządu Spółki,
- Pana Tomasza Barana, powierzając mu funkcję Członka Zarządu Spółki,
- Pana Jerzego Mikosza, powierzając mu funkcję Członka Zarządu Spółki.

Kompetencje i uprawnienia Zarządu

Sposób działania Zarządu określa Statut, szczegółowo może go również określić Regulamin Zarządu, który uchwała Zarząd samodzielnie, a zatwierdzany jest przez Radę Nadzorczą.

Jeżeli Zarząd jest wieloosobowy, to do składania oświadczeń woli oraz podpisywania w imieniu Spółki upoważnieni są dwaj członkowie Zarządu działający łącznie, albo jeden członek Zarządu działający łącznie z prokurentem albo prokurent działający łącznie z członkiem Zarządu. Uchwały Zarządu są podejmowane zwykłą większością głosów, a w przypadku równej liczby głosów Prezes Zarządu ma głos rozstrzygający.

Zarząd zawiera z biegłym rewidentem, wybranym przez Radę Nadzorczą, umowę na zbadanie jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej Spółki. Warunki umowy z biegłym rewidentem zatwierdza Rada Nadzorcza. Zarząd nie ma prawa rozwiązać lub zmienić postanowień umowy z biegłym rewidentem bez uprzedniej zgody Rady Nadzorczej. Ponadto Zarząd zobowiązany jest do informowania Rady Nadzorczej o zamiarze dokonania przez Spółkę lub Spółkę Zależną wydatków (w tym wydatków inwestycyjnych), zaciągnięcia jakichkolwiek zobowiązań (w tym warunkowych) lub rozporządzenia majątkiem (w tym ustanowienie na nim praw na rzecz stron trzecich) Spółki lub Spółek Zależnych, dotyczących

pojedynczej transakcji lub serii powiązanych ze sobą transakcji nie przewidzianych w budżecie zatwierdzonym zgodnie z postanowieniami Statutu o łącznej wartości przekraczającej 500.000,00 zł.

Zarząd Emitenta nie posiada indywidualnych uprawnień w zakresie emisji lub wykupu akcji Spółki.

Opis zasad dotyczących powoływania i odwoływania osób zarządzających

Zgodnie ze Statutem Zarząd Spółki może liczyć jednego lub wielu członków. Członkowie Zarządu powoływani zostają na okres wspólnej kadencji, trwającej pięć lat.

Zgodnie z § 14 ust. 2 członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza. Rada Nadzorcza powołuje jednego z członków Zarządu na stanowisko Prezesa Zarządu, a także może wyznaczyć Wiceprezesa Zarządu. Rada Nadzorcza posiada również uprawnienie do zawieszania z ważnych powodów wszystkich lub poszczególnych członków Zarządu a także do delegowania członków Rady Nadzorczej, na okres nie dłuższy niż trzy miesiące, do czasowego pełnienia funkcji członków Zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację bądź z innych przyczyn nie mogą wykonywać swoich czynności.

Wynagrodzenie Zarządu

W tabeli poniżej przedstawiono wysokość wynagrodzenia otrzymanego przez osoby zarządzające od Emitenta oraz od spółek zależnych za 2016 rok.

Imię i nazwisko	Wynagrodzenie wypłacone przez Emitenta (w tys. zł, brutto)		Wynagrodzenie wypłacone przez Spółki Zależne (w tys., brutto)	
	Podstawowe*	Dodatkowe**	Podstawowe*	Dodatkowe**
Jakub Baran	402,8	103,4	9,6 EUR	-
Tomasz Baran	343,5	65,0	-	-
Jerzy Mikosz	-	48,4	4,8 EUR oraz 168 CHF	-

* Wynagrodzenie podstawowe obejmuje: (i) w przypadku Jakuba Barana i Tomasza Barana wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę zawartej z Emitentem, (ii) w przypadku Jerzego Mikosza z tytułu umowy o pracę zawartej z Famicord AG z siedzibą w Zurichu. Wypłacone przez Spółki Zależne Jakubowi Baranowi oraz Jerzemu Mikoszowi wynagrodzenie pochodzi z tytułu pełnienia funkcji Członka Zarządu w Sevibe Cells.

** Wynagrodzenie dodatkowe obejmuje: abonament medyczny, premie, dodatki.

Poniżej zaprezentowano świadczenia wypłacone osobom pełniącym funkcję w organach Spółki z tytułu dywidendy oraz wynagrodzenia za umorzone akcje w okresie objętym raportem.

Imię i nazwisko	W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 (tys. zł brutto)
Jakub Baran	560
Tomasz Baran	72
Jerzy Mikosz	24

Świadczenia wypłacane w chwili rozwiązania stosunku pracy określone zostały dla wszystkich Członków Zarządu i przysługują z tytułu niepodjęcie działalności konkurencyjnej w okresie 6 miesięcy po rozwiązaniu stosunku pracy. Wysokość wynagrodzenia została określona w sposób indywidualny dla każdego Członka Zarządu.

6.6.2 Rada Nadzorcza

Skład osobowy

Na dzień 1 stycznia 2016 r. w skład Rady Nadzorczej Spółki wchodziły następujące osoby:

- Rafał Władysław Bator - Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Tomasz Adam Modzelewski - Członek Rady Nadzorczej
- Jarosław Sobolewski - Członek Rady Nadzorczej
- Witold Ryszard Kaszuba - Członek Rady Nadzorczej
- Kamil Kulczycki - Członek Rady Nadzorczej
- Oskar Chejde - Członek Rady Nadzorczej
- Agnieszka Mastowska – Członek Rady Nadzorczej

Dnia 24 marca 2016 r. ze składu Rady Nadzorczej zostali odwołani Pan Kamil Kulczycki oraz Pan Oskar Chejde.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania z działalności skład organów nadzorujących jednostki dominującej przedstawia się następująco:

Organ	Funkcja	Imię i nazwisko
Rada Nadzorcza	Przewodniczący Rady Nadzorczej	Rafał Władysław Bator
	Członek Rady Nadzorczej	Witold Ryszard Kaszuba
	Członek Rady Nadzorczej	Tomasz Adam Modzelewski
	Członek Rady Nadzorczej	Jarosław Sobolewski
	Członek Rady Nadzorczej	Agnieszka Mastowska

Kompetencje i uprawnienia Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza działa zgodnie z odpowiednimi postanowieniami Statutu, a szczegółowo jej organizację oraz sposób działania określa uchwalony przez Radę Nadzorczą, a zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie Regulamin Rady Nadzorczej. Posiedzenia Rady Nadzorczej mogą być zwyczajne lub nadzwyczajne. Zwyczajne posiedzenia powinny odbywać się co najmniej cztery razy w roku. Nadzwyczajne posiedzenie może być zwołane w każdej chwili. Posiedzenia Rady Nadzorczej zwołuje jej przewodniczący. Rada Nadzorcza wykonuje swoje obowiązki kolegalnie, może jednak oddelegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych. Z zastrzeżeniem zamieszczonych w Statucie Spółki osobistych uprawnień EVF I Investments S.à r.l. uprawnień o których mowa w punkcie 5.4 *Specjalne uprawnienia kontrolne* uchwały Rady Nadzorczej zapadają zwykłą większością głosów, a w przypadku równej liczby głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Do statutowych uprawnień Rady Nadzorczej Spółki należy:

- 1) ocena sprawozdania finansowego, sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za ubiegły rok obrotowy, w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym oraz ocena wniosków Zarządu co do podziału zysków albo pokrycia strat Spółki;
- 2) składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników oceny, o której mowa w pkt 1 powyżej;
- 3) powoływanie i odwoływanie członków Zarządu, z zastrzeżeniem obowiązywania do dnia dopuszczenia akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym postanowień § 14 ust. 2a Statutu;
- 4) powoływanie i odwoływanie Prezesa Zarządu;
- 5) zawieszanie, z ważnych powodów, w czynnościach członka Zarządu Spółki lub całego Zarządu Spółki, jak również delegowanie członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu niemogących sprawować swoich czynności;
- 6) zatwierdzanie Regulaminu Zarządu oraz zmian w Regulaminie Zarządu oraz uchylanie Regulaminu Zarządu;

- 7) ustalanie wynagrodzenia członków Zarządu Spółki, z zastrzeżeniem, że do dnia dopuszczenia akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym warunki zatrudnienia Wiceprezesa Zarządu Spółki powołanego zgodnie z § 14 ust. 2a Statutu będą ustalone zgodnie z Umową Akcjonariuszy, o której mowa w § 11 Statutu; oraz od dnia dopuszczenia akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym opiniowanie ustalanych przez Zarząd Spółki warunków zatrudnienia i wynagrodzenia członków zarządu spółek zależnych;
- 8) do dnia dopuszczenia akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym wyrażanie zgody na przyznanie zastawnikowi lub użytkownikowi praw głosu z obciążonych akcji;
- 9) zatwierdzanie wieloletnich planów rozwoju Spółki oraz zatwierdzanie rocznych planów finansowych Spółki (budżetów) i wszelkich zmian do tych dokumentów;
- 10) wyrażanie zgody na dokonywanie przez Spółkę lub spółkę zależną od Spółki wydatków (w tym wydatków inwestycyjnych), zaciąganie jakichkolwiek zobowiązań (w tym warunkowych) lub rozporządzanie majątkiem (w tym ustanowienie na nim praw na rzecz podmiotów trzecich) Spółki lub spółek zależnych od Spółki, dotyczących pojedynczej transakcji lub serii powiązanych ze sobą transakcji nie przewidzianych w budżecie zatwierdzonym zgodnie z postanowieniami statutu Spółki („Transakcje”) o łącznej wartości przekraczającej 1.500.000,00 zł
- 11) wyrażanie zgody na dokonywanie przez Spółkę lub spółkę zależną od Spółki wydatków na wszelkie usługi doradcze, w szczególności: prawnicze, finansowe, podatkowe, nieprzewidzianych w budżecie Spółki zatwierdzonym zgodnie z postanowieniami statutu Spółki o łącznej wartości przekraczającej 250.000,00 zł (dwieście pięćdziesiąt tysięcy złotych) netto w jednym roku obrotowym;
- 12) wyrażanie zgody na wystawianie lub awalowanie przez Spółkę lub spółkę zależną od Spółki weksli;
- 13) wyrażanie zgody na nabycie, objęcie lub zbycie przez Spółkę lub spółkę zależną od Spółki udziałów lub akcji w innych spółkach oraz na przystąpienie Spółki lub spółki zależnej od Spółki do innych przedsiębiorców;
- 14) wyrażanie zgody na zawieranie umów pomiędzy Spółką lub spółką zależną od Spółki a członkami Zarządu, akcjonariuszami Spółki lub Podmiotami Powiązanymi z którymkolwiek z członków Zarządu lub akcjonariuszy Spółki;
- 15) wyrażanie zgody na zawieranie umów pomiędzy Spółką lub spółką zależną od Spółki a członkami Rady Nadzorczej lub Podmiotami Powiązanymi z którymkolwiek z członków Rady Nadzorczej, przy czym w głosowaniu nie bierze udziału członek Rady Nadzorczej, którego dana umowa dotyczy;
- 16) wyrażanie zgody na dokonanie przez Spółkę lub spółkę zależną od Spółki wszelkich nieprzewidzianych w budżecie nieodpłatnych rozporządzeń lub zaciągnięcie wszelkich nieprzewidzianych w budżecie nieodpłatnych zobowiązań jednostkowo powyżej 25.000,00 zł (dwadzieścia pięć tysięcy złotych) lub łącznie w jednym roku obrotowych 250.000,00 zł;
- 17) wyrażanie zgody na wprowadzenie w Spółce programów motywacyjnych, w szczególności wyrażanie zgody na przyznanie prawa do objęcia lub nabycia akcji w ramach opcji menedżerskiej oraz zatwierdzanie regulaminów dotyczących takich programów motywacyjnych i opcji menedżerskich;
- 18) wybór biegłego rewidenta do zbadania sprawozdań finansowych Spółki (jednostkowych i skonsolidowanych), jak również zatwierdzanie warunków umowy z biegłym rewidentem oraz zatwierdzanie rozwiązania przez Spółkę takiej umowy;
- 19) wyrażanie zgody na utworzenie i likwidację oddziałów Spółki;
- 20) wyrażanie zgody na nabycie i zbycie przez Spółkę nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości;
- 21) inne sprawy zastrzeżone do kompetencji Rady Nadzorczej przepisami prawa, postanowieniami Statutu lub delegowane uchwałą Walnego Zgromadzenia.

Zgodnie ze Statutem, jeżeli Rada Nadzorcza liczy pięć osób, to wykonuje również zadania komitetu audytu, w wypadku w którym Rada Nadzorcza będzie liczyć więcej niż pięć osób, Rada Nadzorcza powoła komitet audytu, w którego skład wchodzić będzie co najmniej trzech jej członków.

Do zadań komitetu audytu należy w szczególności:

- nadzór nad komórką organizacyjną zajmującą się audytem wewnętrznym;
- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej;

- monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem;
- monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej;
- monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, w tym w wypadku świadczenia na rzecz Spółki innych niż rewizja finansowa usług;
- rekomendowanie Radzie Nadzorczej podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych do przeprowadzenia czynności rewizji finansowej Spółki.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania, Rada Nadzorcza spółki liczy pięciu Członków więc zgodnie z §15b ust. 2 Statutu funkcje komitetu audytu wykonywane są przez Radę Nadzorczą Spółki. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania, w Radzie Nadzorczej Spółki Pani Agnieszka Masłowska pełni funkcję członka, który spełnia warunki niezależności w rozumieniu art. 86 ust. 5 Ustawy o Biegłych Rewidentach i ma kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej.

Rada Nadzorcza może powołać również inne komitety, w szczególności komitet nominacji i wynagrodzeń. Szczegółowe zadania oraz zasady powoływania i funkcjonowania poszczególnych komitetów, w tym komitetu audytu, określa regulamin Rady Nadzorczej.

Wynagrodzenie Rady Nadzorczej Spółki

Poniżej zaprezentowano informację nt. wynagrodzenia poszczególnych członków Rady Nadzorczej Spółki w 2016 roku jak również świadczeń otrzymanych przez poszczególne osoby nadzorujące w 2016 roku.

Imię i nazwisko	Wynagrodzenie* [tys. zł]	Łączna wartość świadczeń** [tys. zł]
Rafał Bator	-	-
Tomasz Modzelewski	23,5	-
Agnieszka Masłowska	18,5	-
Kamil Kulczycki***	-	-
Oskar Chejde***	-	460,6
Jarosław Sobolewski	18,5	653,8
Witold Kaszuba	18,5	-

* Wynagrodzenie obejmuje:

(i) w przypadku Tomasza Modzelewskiego wynagrodzenie z tytułu pełnionej funkcji przyznanego na podstawie uchwały nr 17 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia emitenta z dnia 25 czerwca 2010 roku,

(ii) w przypadku Jarosława Sobolewskiego z tytułu zawartej z Emitentem umowy współpracy w zakresie sprzedaży stelaży i kaset pomiędzy Emitentem a Jarosławem Sobolewskim, prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą CRYOTECH.

** Członkowie Rady Nadzorczej Spółki otrzymali kwoty wskazane w powyższej tabeli z tytułu: (i) Pan Jarosław Sobolewski: usług świadczonych za pośrednictwem Cryotech Jarosław Sobolewski, dywidend oraz wynagrodzenia za umorzone akcje, (ii) Pan Oskar Chejde: dywidend oraz wynagrodzenia za umorzone akcje,

***osoba nadzorująca w okresie do 24 marca 2016 roku.

W 2016 roku osoby nadzorujące nie otrzymywały od Emitenta wynagrodzenia w formie świadczeń dodatkowych.

W 2016 roku osoby nadzorujące nie otrzymywały wynagrodzenia oraz świadczeń od spółek zależnych od Emitenta.

6.7 Sposób działania i zasadnicze uprawnienia walnego zgromadzenia oraz opis praw akcjonariuszy i sposób ich wykonywania

Sposób działania oraz uprawnienia walnego zgromadzenia

Sposób działania Walnego Zgromadzenia określony jest w regulaminie Walnego Zgromadzenia Spółki.

Prawa akcjonariuszy i sposób ich wykonywania określone są postanowieniami Kodeksu spółek handlowych oraz stosowanymi przez Spółkę zasadami Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje się w przypadkach określonych w przepisach Kodeksu spółek handlowych lub w Statucie, a także gdy podmioty lub organy uprawnione do zwołania Walnych Zgromadzeń uznają to za wskazane. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd Spółki z własnej inicjatywy, na wniosek Rady Nadzorczej lub na wniosek akcjonariuszy reprezentujących co najmniej 1/20 część kapitału zakładowego.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie może zostać także zwołane przez Radę Nadzorczą w przypadku, gdy Zarząd nie zwoła Walnego Zgromadzenia w terminie określonym przez Kodeks spółek handlowych lub niniejszy Statut. Rada Nadzorcza jest uprawniona do samodzielnego zwoływania Nadzwyczajnych Walnych Zgromadzeń, jeżeli uzna to za wskazane. Prawo zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia przysługuje także akcjonariuszom upoważnionym przez sąd rejestrowy zgodnie z art. 400 § 3 Kodeksu spółek handlowych. Powyższe nie uchybia wynikającym z przepisów prawa uprawnieniom do zwoływania Nadzwyczajnych Walnych Zgromadzeń przez inne podmioty lub organy.

Do kompetencji Walnego Zgromadzenia należy w szczególności:

- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego Spółki za ubiegły rok obrotowy (jednostkowego oraz skonsolidowanego) oraz udzielenie absolutorium członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków;
- postanowienie dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu Spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru;
- zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego;
- emisja obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa i emisja warrantów subskrypcyjnych, o których mowa w art. 453 § 2 Kodeksu spółek handlowych;
- finansowanie nabycia lub objęcia własnych akcji w przypadku określonym w art. 345 Kodeksu spółek handlowych;
- nabycie i objęcie własnych akcji w przypadkach, gdy wymagają uchwały walnego zgromadzenia przepisy art. 362-367 Kodeksu spółek handlowych;
- podejmowanie uchwał o podziale zysku albo pokryciu strat;
- połączenie, podział lub przekształcenie Spółki;
- rozwiązanie i likwidacja Spółki;
- podwyższenie lub obniżenie kapitału zakładowego Spółki, z zastrzeżeniem uprawnień przysługujących w tym zakresie pozostałym organom Spółki;
- ustalanie zasad wynagradzania członków Rady Nadzorczej;
- zmiana Statutu Spółki;
- ubieganie się o dopuszczenie i wprowadzenie akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym;
- określanie dnia dywidendy;
- określenie terminu wypłaty dywidendy;
- zatwierdzanie Regulaminu Rady Nadzorczej Spółki oraz zmian w Regulaminie Rady Nadzorczej Spółki, uchylanie Regulaminu Rady Nadzorczej Spółki;
- rozpatrywanie spraw wniesionych przez Radę Nadzorczą, Zarząd lub akcjonariuszy Spółki;

- inne sprawy zastrzeżone do kompetencji Walnego Zgromadzenia przepisami prawa lub postanowieniami niniejszego Statutu.

Do nabycia lub zbycia nieruchomości, użytkownika wieczystego lub udziału w nieruchomości uchwała Walnego Zgromadzenia nie jest wymagana. Walne Zgromadzenie może podejmować uchwały jedynie w sprawach objętych porządkiem obrad, chyba że cały kapitał zakładowy jest reprezentowany na Zgromadzeniu i nikt z obecnych nie wniósł sprzeciwu co do powzięcia uchwały. Walne Zgromadzenie jest ważne i może podejmować uchwały bez względu na liczbę reprezentowanych na nim akcji, chyba że obowiązujące przepisy prawa lub Statut stanowi inaczej.

Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów, chyba że obowiązujące przepisy prawa lub postanowienia Statutu stanowią inaczej. O ile obowiązujące przepisy nie wymagają wyższej większości głosów, to do podjęcia uchwał w sprawach, o których mowa w § 16 ust. 12 pkt 5), 6), oraz 11) Statutu Spółki konieczna jest większość 65% głosów. O ile obowiązujące przepisy nie wymagają wyższej większości głosów, to do podjęcia uchwał w sprawach, o których mowa w § 16 ust. 12 pkt 3), 4), 8), 9), 10) oraz 12) Statutu Spółki konieczna jest większość 75% głosów.

Uprawnienia akcjonariuszy dotyczące walnych zgromadzeń

Zgodnie z art. 406¹ § 1 Kodeksu spółek handlowych prawo uczestniczenia w walnym zgromadzeniu spółki mają osoby będące akcjonariuszami spółki na szesnaście dni przed datą walnego zgromadzenia (dzień rejestracji uczestnictwa w walnym zgromadzeniu).

Akcjonariusz może uczestniczyć w walnym zgromadzeniu Spółki oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika.

Akcjonariuszowi lub akcjonariuszom spółki reprezentującym co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego przysługuje prawo żądania umieszczenia określonych spraw w porządku obrad walnego zgromadzenia Spółki. Żądanie to, zawierające uzasadnienie lub projekt uchwały dotyczącej proponowanego punktu porządku obrad, powinno być złożone nie później, niż 21 dni przed wyznaczonym terminem zgromadzenia. Akcjonariusz lub akcjonariusze spółki reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego mogą przed terminem walnego zgromadzenia zgłaszać projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad walnego zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad. Każdy akcjonariusz może podczas walnego zgromadzenia zgłaszać projekty uchwał dotyczących spraw wprowadzonych do porządku obrad.

Dodatkowo akcjonariusz EVF I Investments S.à r.l. posiada statutowe uprawnienia osobiste, o których mowa w punkcie 5.4 *Specjalne uprawnienia kontrolne*.

6.8 Opis zasad zmiany statutu

Organem uprawnionym do dokonania Statutu Spółki jest walne zgromadzenie, które podejmuje w tym zakresie uchwałę większością 75% głosów.

7 Pozostałe informacje

7.1 Postępowania przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

Na dzień 1 stycznia 2016 r. jak również na dzień sporządzenia niniejszego Raportu nie są prowadzone postępowania dotyczące zobowiązań albo wierzytelności Spółki lub jednostki od niej zależnej, których wartość, stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych Emitenta, jak również Spółka lub jednostka zależna nie jest stroną dwu lub więcej postępowań dotyczących odpowiednio zobowiązań lub wierzytelności, których łączna wartość dla poszczególnych grup stanowi co najmniej 10 % kapitałów własnych Emitenta.

Jednocześnie Spółka informuje, iż jedynym toczącym się postępowaniem, które może w mieć istotny wpływ na sytuację finansową lub rentowność Grupy PBKM jest postępowanie po kontroli skarbowej w Krio Intezet Zrt. przeprowadzonej w roku 2014, zakończone decyzją dyrektora Regionalnej Generalnej Dyrekcji Podatkowej

Węgry Centrum z 10 grudnia 2014 roku nakazującą zapłatę 117,6 mln HUF (ok. 1,6 mln zł) tytułem zaległego, zdaniem władz podatkowych, podatku VAT za rok 2011 oraz 31,6 mln HUF (ok. 0,4 mln zł) tytułem odsetek. W decyzji tej władze podatkowe zakwestionowały powszechnie uznawane do tej pory zwolnienie z VAT dla usług medycznych wykonywanych przez Krio Intezet Zrt.. Dla ograniczenia ryzyka podatkowego Krio dokonało w związku z tą decyzją korekty deklaracji VAT za lata 2012-2014, wykazując łączne zobowiązanie w kwocie 597,7 mln HUF (ok. 8,1 mln. zł), z czego 409,2 mln HUF (około 5,6 mln zł) zostało w wyniku porozumienia z władzami skarbowymi rozłożone na raty do spłaty w ciągu trzech lat. Spółka poręczyła spłatę tej kwoty przez Krio Intezet Zrt. Na datę sporządzenia sprawozdania zobowiązanie Krio Intezet Zrt. wynosi 255,7 mln HUF (ok. 3,6 mln zł). Skutkiem finansowym zmiany wykładni prawa na Węgrzech było dokonanie odpisów, co znalazło swoje odzwierciedlenie w wybranych pozycjach skonsolidowanego rachunku zysków i strat, poprzez ujęcie w pozycji Pozostałe koszty operacyjne kwoty 3.772,1 tys. zł tytułem rozliczenia VAT za lata 2011-2013 na Węgrzech. Spowodowało to również konieczność wstecznego naliczenia VAT od faktur wystawionych w latach 2011-2014. Odpis dokonany w 2014 roku w kwocie 3.772,1 tys. zł odzwierciedlał naliczenie VAT wstecz za lata 2011-2013, a naliczenie VAT od faktur wystawionych w roku 2014 zostało ujęte jako obniżenie bieżących przychodów z usług w roku 2014.

Krio Intezet Zrt. w dniu 28 stycznia 2015 roku skierowała sprawę do sądu administracyjnego w Budapeszcie, wnioskując o uchylenie opisanej wyżej decyzji dot. 2011r., zarzucając jej niezgodność z ustawą o VAT. Dnia 26 kwietnia 2016 roku sąd wydał wyrok uchylający decyzję Regionalnej Generalnej Dyrekcji Podatkowej Węgry Centrum z dnia 10 grudnia 2014 r. nakazującej Krio Intezet Zrt. zapłatę 117,6 mln HUF (ok. 1,6 mln zł) tytułem zaległego podatku VAT za rok 2011 oraz 31,6 mln HUF (ok. 0,4 mln zł) tytułem odsetek. Wyrok jest prawomocny, ale Regionalna Generalna Dyrekcja Podatkowa Węgry Centrum złożyła od niego apelację. Termin rozprawy w drugiej instancji został wyznaczony na 30 marca 2017 roku.

W przypadku podtrzymania pozytywnego wyroku sądu administracyjnego Zarząd spółki Krio Intezet Zrt. rozpatrzy możliwość skorygowania deklaracji VAT za lata 2012-2014, a także za okresy późniejsze. Zarząd jednostki zależnej rozważy również możliwość wprowadzenia zwolnienia z VAT dla oferowanych usług preparatyki i bankowania krwi pępowinowej począwszy od 2017 roku.

W przypadku wydania negatywnego wyroku przez sąd drugiej instancji spółka zapłaci do Regionalnej Generalnej Dyrekcji Podatkowej Węgry Centrum zaległy podatek VAT wraz z należnymi odsetkami. Zdarzenie to nie obciąży jednak wyniku finansowego Grupy z uwagi na ujęcie korekty VAT, wynikającej z powyższej decyzji, w wynikach lat ubiegłych.

7.2 Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, który dokonał badania sprawozdań finansowych za rok 2016 był Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. (Audytor).

Dnia 30 listopada 2016 roku PBKM zawarł umowę o świadczenie usług rewizji finansowej z Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa, wpisaną na listę podmiotów uprawnionych pod numerem ewidencyjnym 73 prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów. Umowa obejmuje badanie sprawozdań finansowych (jednostkowego i skonsolidowanego) za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2016 roku.

Łączna kwota netto wynagrodzenia należnego z tytułu badania jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Polskiego Banku Komórek Macierzystych S.A. za rok 2016 wyniosła 87 tys. zł, natomiast za rok 2015 było to 75,0 tys. zł.

Ponadto w omawianym okresie Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. na podstawie umowy o przegląd i badanie sprawozdania finansowego zawartej w dniu 31 lipca 2015 roku przeprowadził przegląd skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy PBKM za okres 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2016 roku wraz z danymi porównawczymi za okres 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2015 roku. Wynagrodzenie za powyższe prace wyniosło 52 tys. zł.

Podmiot ten dokonał również weryfikacji sprawozdań finansowych sporządzonych na potrzeby prospektu emisyjnego oraz świadczył inne usługi poświadczające i doradcze, których łączna wartość w roku 2015 wyniosła 139 tys. zł.

7.3 Zagadnienia dotyczące środowiska naturalnego

Spółka ze względu na charakter prowadzonej działalności podlega przepisom Prawa ochrony środowiska, Ustawy o odpadach oraz innym przepisom w zakresie ochrony środowiska.

Emitent corocznie wypełnia obowiązki związane z wprowadzaniem zanieczyszczeń do środowiska oraz uiszcza w tym zakresie stosowne opłaty, przy czym opłaty te nie są istotne z punktu widzenia uzyskiwanych wyników finansowych.

W toku prowadzonej działalności Emitent wytwarza odpady medyczne, która są przekazywane przez ich odbiorcę do instalacji termicznego przekształcenia odpadów.

Zdaniem Spółki kwestie środowiskowe nie mają istotnego znaczenia dla działalności Grupy i jej sytuacji finansowej, jak również nie mają istotnego wpływu na wykorzystywanie przez nią rzeczowych aktywów trwałych ani nie wywierają istotnego wpływu na środowisko. W związku z prowadzoną działalnością operacyjną w dotychczasowej działalności nie wystąpiły okoliczności skutkujące pojawieniem się po stronie spółek z Grupy PBKM istotnych zobowiązań oraz odszkodowań związanych z ochroną środowiska naturalnego.

7.4 Informacja o zatrudnieniu

W poniższej tabeli zaprezentowano zatrudnienie w Grupie wg stanu na koniec 2016 oraz 2015 roku.

Zatrudnienie [osoby]	2015	2015
Rynki strategiczne	227	192
Rynki pozostałe	112	104
Razem	339	296

7.5 Informacje o wszelkich zobowiązaniach wynikających z emerytur i świadczeń o podobnym charakterze dla byłych osób zarządzających, nadzorujących albo byłych członków organów administrujących oraz o zobowiązaniach zaciągniętych w związku z tymi emeryturami, ze wskazaniem kwoty ogółem dla każdej kategorii organu.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania zarówno Jednostka Dominująca jak i Grupa nie posiadała takich zobowiązań.

7.6 Informacje na temat działalności sponsoringowej

W omawianym okresie zarówno Jednostka Dominująca jak i spółki Grupy nie prowadziły działalności sponsoringowej.